

ร่าง

แผนพัฒนาการศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้
ระยะที่ 12 (พ.ศ.2560-2564)

โดย กองแผนงาน มหาวิทยาลัยแม่โจ้

คำนำ

แผนพัฒนาการศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้ ระยะที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) ได้มีการจัดทำขึ้นเพื่อให้สอดคล้องและตอบสนองทิศทางการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาประเทศไทย ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) นโยบายรัฐบาล และแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ภายใต้กรอบแนวคิด (๑) การน้อมนำและประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (๒) คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม (๓) การสนับสนุนการส่งเสริมแนวคิดการปฏิรูปประเทศ และ (๔) การพัฒนาสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มหาวิทยาลัยได้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) โดยเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องตั้งแต่การศึกษาดูงาน การสัมมนา การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง การระดมความคิดเห็น การนำผลการดำเนินงานตามแผนฯ ๑๑ มาเป็นข้อมูลประกอบ เพื่อสรุปเป็นร่างแผนฯ ๑๒ ของมหาวิทยาลัย

กรอบแผนพัฒนาการศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้ ระยะที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) ประกอบด้วย

- (๑) ความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของแผน
- (๒) วิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการพัฒนา
- (๓) สรุปผลการดำเนินงานที่ผ่านมา
- (๔) ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยมหลัก อัตลักษณ์ และเอกลักษณ์
- (๕) แผนการพัฒนาเชิงรุก (Proactive Plan)
- (๖) แผนพัฒนาตามพันธกิจ (Missions Plan)

กองแผนงาน มหาวิทยาลัยแม่โจ้

สิงหาคม ๒๕๕๙

สารบัญ

	หน้า
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมา วัตถุประสงค์ และกระบวนการในการจัดทำแผน	๑
๑.๒ กรอบแนวคิดและเนื้อหาสาระของแผน	๓
บทที่ ๒ วิเคราะห์สภาพแวดล้อม	๕
๒.๑ บริบทที่เปลี่ยนแปลงในระดับชาติ	๕
๒.๒ สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการพัฒนามหาวิทยาลัย	๑๒
๒.๓ สรุปแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒	๑๓/
๒.๔ สรุปนโยบายและโครงการที่สำคัญของรัฐบาล	๒๐
๒.๕ สรุปแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัย ระยะ ๑๕ ปี	๓๘
บทที่ ๓ สรุปผลการดำเนินงาน ๔ ปีแรก (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๘) ตามแผนยุทธศาสตร์ฯ ๑๕ ปี และแผนฯ ๑๑	๔๑
๓.๑ สรุปผลการดำเนินงาน ๔ ปีแรก (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๘) ตามยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยระยะ ๑๕ ปี	๔๑
๓.๒ สรุปผลการดำเนินงาน ๔ ปีแรก (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๘) ตามแผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่ ๑๑	๕๒
บทที่ ๔ แผนพัฒนาการศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้ ระยะที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔)	๖๐
๔.๑ ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยมหลัก อัตลักษณ์ และเอกลักษณ์	๖๑
๔.๒ แผนการพัฒนาเชิงรุก (Proactive Plan)	๖๕
๔.๓ แผนพัฒนาตามพันธกิจ (Missions Plan)	๓๒
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ : ธรรมภิบาลมหาวิทยาลัย	๓/๔
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ : การบริหารมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ	๓/๕
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ : การผลิตบัณฑิต หลักสูตร และการพัฒนานักศึกษา	๓/๓/
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ : การวิจัยเพื่อสังคม	๘๒
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ : การบริการวิชาการเพื่อพัฒนาชุมชนสังคม	๘๕
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๖ : การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม	๘๓/
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๗ : ความเป็นนานาชาติ	๘๙
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๘ : การบริหารทรัพย์สินและต้นทุนการผลิต	๙๒
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๙ : ทรัพยากรบุคคล	๙๔
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑๐ : การมุ่งสู่มหาวิทยาลัยเชิงนิเวศ (GO. Eco. U.)	๙๖

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมา วัตถุประสงค์ และกระบวนการในการจัดทำแผน

(๑) ความเป็นมา

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้มีการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) เพื่อใช้เป็นกรอบกำหนดทิศทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ซึ่งเป็นช่วงเวลาประเทศไทยต้องเผชิญกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมทั้งภายในและภายนอกประเทศที่เปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ อาทิ กระแสการเปิดเศรษฐกิจเสรี ความท้าทายของเทคโนโลยีใหม่ๆ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ การเกิดภัยธรรมชาติที่รุนแรง ประกอบกับสถานการณ์ด้านต่าง ๆ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศในปัจจุบันที่ยังคงประสบปัญหาในหลายด้าน เช่น ปัญหาผลิตภาพการผลิต ความสามารถในการแข่งขัน คุณภาพการศึกษา ความเหลื่อมล้ำทางสังคม ฯลฯ ทำให้การพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ จึงจำเป็นต้องยึดกรอบแนวคิดและหลักการในการวางแผนที่สำคัญ ดังนี้ (๑) การน้อมนำและประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (๒) คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม (๓) การสนับสนุนการส่งเสริมแนวคิดการปฏิรูปประเทศ และ (๔) การพัฒนาสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

ดังนั้นเพื่อให้สอดคล้องและตอบสนองทิศทางการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาประเทศไทย ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) นโยบายรัฐบาล และแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา รวมถึงเพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนามหาวิทยาลัยให้มีคุณภาพ สมดุลและยั่งยืน สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง มหาวิทยาลัยแม่โจ้จึงได้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) ขึ้น โดยกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาฯ เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นผู้แทนจากสภามหาวิทยาลัย ผู้บริหาร บุคลากร คิษย์เก่า นักศึกษา และผู้ใช้บัณฑิต เป็นต้น

(๒) วัตถุประสงค์ในการจัดทำแผน

ในกระบวนการพัฒนาแผน มหาวิทยาลัยได้กำหนดหลักการในการขับเคลื่อนแผนให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยได้กำหนดวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับหลักการต่างๆ ไว้ดังต่อไปนี้

- ๑) เพื่อให้มหาวิทยาลัยมีระบบบริหารจัดการที่ดีด้วยหลักธรรมาภิบาลและมีมาตรฐานการทำงานที่มีผลสัมฤทธิ์สูง (High performance organization)
- ๒) เพื่อให้มหาวิทยาลัยมีระบบบริหารจัดการ การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐที่มีประสิทธิภาพ
- ๓) เพื่อพัฒนาหลักสูตรและเสริมสร้างความเข้มแข็งของหลักสูตรรองรับการขับเคลื่อน Thailand ๔.๐
- ๔) เพื่อพัฒนานักศึกษาให้เป็นพลเมืองของโลก และมีความสามารถในการแข่งขันได้
- ๕) เพื่อให้มหาวิทยาลัยมีผลงานวิจัยมุ่งเน้นภาคการเกษตร ที่ตอบโจทย์ประเทศไทย Thailand ๔.๐ และชุมชน
- ๖) เพื่อให้มหาวิทยาลัยมีระบบการบริหารจัดการงานบริการ วิชาการที่ดีมีประสิทธิภาพ
- ๗) เพื่อให้มหาวิทยาลัยเป็นที่พึ่งของประชาชน และมีส่วนร่วมในการยกระดับการพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชน
- ๘) เพื่อให้มหาวิทยาลัยมีเครือข่ายและมีพันธกิจที่ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ
- ๙) เพื่อพัฒนาสู่การเป็นมหาวิทยาลัยแห่งชีวิตที่มีความมั่นคงทางการเงินและเติบโตอย่างยั่งยืน
- ๑๐) เพื่อให้มหาวิทยาลัยมีบุคลากรที่มีศักยภาพสอดคล้องกับการมุ่งสู่ University ๔.๐
- ๑๑) เพื่อพัฒนาสู่การเป็นมหาวิทยาลัยแห่งชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

(๓) กระบวนการจัดทำแผน

กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้ ระยะที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) นั้น มหาวิทยาลัยได้จัดให้มีกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เกิดกระบวนการระดมความคิดเห็นจากผู้มีส่วนร่วมให้ครอบคลุมทุกภาคส่วน อาทิเช่น

- ๑) การศึกษาฐานผู้บริหาร
- ๒) การสัมมนาทบทวนแผน ๑๑ และจัดทำแผน ๑๒
- ๓) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการพัฒนามหาวิทยาลัย
- ๔) การวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ นโยบาย และโครงการสำคัญของรัฐบาล
- ๕) การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานในช่วงแผน ๑๑ และยุทธศาสตร์ ๑๕ ปีของมหาวิทยาลัย

- ๖) การพัฒนาเป้าหมายหลักของแผน โดยผู้บริหารมหาวิทยาลัย เพื่อให้เห็นเป้าหมายภาพรวมของการพัฒนามหาวิทยาลัยอย่างยั่งยืน
- ๗) การประชุมรับฟังความคิดเห็นจากกลุ่มต่างๆ โดยคณะทำงานรับฟังความคิดเห็น
- ๘) การสัมมนากลุ่มย่อยในด้านต่างๆ ตามภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย
- ๙) การประชุมคณะกรรมการวางแผนและวิเคราะห์งบประมาณ ร่วมกับคณบดี
- ๑๐) การประชุมคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย
- ๑๑) การวิพากษ์แผน ๑๒ ซึ่งประกอบด้วยผู้มีส่วนร่วมจากหลายภาคส่วน โดยผ่านเวที Retreat สภามหาวิทยาลัย
- ๑๒) การประชุมสภามหาวิทยาลัย

๑.๒ กรอบแนวคิดและเนื้อหาสาระของแผน

(๑) กรอบแนวคิดในการจัดทำแผน

ในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้ระยะที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) ฉบับนี้ ได้ยึดหลักคิดในการพัฒนาแผนดังต่อไปนี้

- ๑) ยึด “แผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี” และ “แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔)” เป็นหลัก
- ๒) ยึด “ปรัชญา วิสัยทัศน์ ค่านิยม อัตลักษณ์ และเอกลักษณ์” ของมหาวิทยาลัย ต่อเนื่องมาจากแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ ๑๑
- ๓) ยึดหลักคิด และกรอบแนวคิดการพัฒนามหาวิทยาลัยตาม “ยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยแม่โจ้ระยะ ๑๕ (พ.ศ.๒๕๔๕-๒๕๖๙)” เป็นแนวทางในการพัฒนาเชิงรุกให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ
- ๔) ยึด “เป้าหมายหลักในการพัฒนา (2R2S)” ที่ผ่านความเห็นชอบจากผู้บริหาร เป็นหลักในการพัฒนาเป้าประสงค์ และกลยุทธ์ต่างๆ เพื่อให้เห็นภาพการพัฒนามหาวิทยาลัยอย่างมีความรับผิดชอบ มีความเป็นเลิศในพันธกิจต่างๆ และความยั่งยืน
- ๕) ยึด “พันธกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษา” และ “วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งมหาวิทยาลัยแม่โจ้” เป็นกรอบในการจัดทำแผนพัฒนาตามภารกิจหลักในแต่ละด้าน

(๒) กรอบเนื้อหาสาระของแผน

แผนพัฒนาการศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้ระยะที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๕๔๕-๒๕๕๙) กำลังจะสิ้นสุดลงในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ นี้ ในขณะที่ร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมก็ได้รับความเห็นชอบจาก

คณะรัฐมนตรีแล้ว กำลังจะประกาศใช้ในเดือนกันยายนี่ ดังนั้น มหาวิทยาลัยแม่โจ้จึงได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) ฉบับนี้ขึ้น เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องจากแผนฯ ๑๑ และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒

ดังนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาและบริบทแวดล้อมต่างๆ และทิศทางการพัฒนาประเทศ มหาวิทยาลัยจึงได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ ๑๒ ฉบับนี้ขึ้น โดยมีเนื้อหาสาระสำคัญในประเด็น ดังต่อไปนี้

- ๑) การวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลบริบท สภาพแวดล้อมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนามหาวิทยาลัยในอนาคต ทั้งระดับภายในและภายนอกประเทศ รวมทั้งผลกระทบต่างๆ ที่มีต่อการพัฒนาอุดมศึกษา
- ๒) การวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลยุทธศาสตร์ นโยบาย ทิศทางการพัฒนา และโครงการสำคัญต่างๆ ของรัฐบาล ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒
- ๓) การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของมหาวิทยาลัยในช่วงแผนฯ ๑๑ และยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยระยะ ๑๕ ปี
- ๔) การวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างบริบทแวดล้อม ยุทธศาสตร์ชาติ และโครงการสำคัญต่างๆ ของรัฐบาล กับยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยระยะ ๑๕ ปี เพื่อกำหนดประเด็นสำคัญในการวางแผนพัฒนาเชิงรุก
- ๕) ปรัชญา วิสัยทัศน์ ค่านิยม อัตลักษณ์ และเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ที่ต่อเนื่องมาจากแผนฯ ๑๑
- ๖) กำหนดเป้าหมายหลักของการพัฒนาในช่วงแผน๑๒ โดยผู้บริหารมหาวิทยาลัย เพื่อเป็นหลักในการกำหนดเป้าหมายและกลยุทธ์การพัฒนาตามพันธกิจหลักแต่ละด้าน
- ๗) กำหนดแผนพัฒนาตามพันธกิจหลักของมหาวิทยาลัยในแต่ละด้าน โดยแบ่งเป็นประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาย่อยๆ จำนวน ๑๐ ประเด็น และเป้าประสงค์หลัก ๑๒ เป้าประสงค์ ผ่านกระบวนการระดมความคิดเห็นแบบมีส่วนร่วมทั้งจากผู้บริหาร คณาจารย์ นักวิจัย บุคลากร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละประเด็น

บทที่ ๒

วิเคราะห์สภาพแวดล้อม

๒.๑ บริบทที่เปลี่ยนแปลงในระดับชาติ

แผนพัฒนาการศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้ ระยะที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) ได้มีการพิจารณาถึงบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปในระดับชาติ ทั้งบริบทภายนอกประเทศ และบริบทที่สำคัญภายในประเทศดังนี้^๑

(๑) บริบทภายนอกประเทศ

(๑.๑) เงื่อนไขเศรษฐกิจโลก

๑) การขยายตัวของเศรษฐกิจโลก เศรษฐกิจโลกประสบปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจการเงินที่เริ่มต้นในสหรัฐอเมริกา ทำให้เศรษฐกิจมีการขยายตัวได้ช้า และเผชิญกับวิกฤตเศรษฐกิจในยุโรป สำหรับในระยะ ๕ ปีข้างหน้า เศรษฐกิจโลกยังมีแนวโน้มขยายตัวต่ำ และมีความเสี่ยงจากความผันผวนในระบบเศรษฐกิจและการเงินโลกในเกณฑ์สูง

๒) การแข่งขันในตลาดการค้าโลก รูปแบบการค้ามีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไปสู่การค้าเสรีมากขึ้น และมีการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจที่หลากหลายขึ้น โดยเฉพาะการแข่งขันในภาคการท่องเที่ยวทั่วโลก มีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ภายใต้สภาพแวดล้อมการเดินทางที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งการเคลื่อนย้ายผู้คนได้อย่างเสรีภายใต้กรอบข้อตกลงต่างๆ การเดินทางที่สะดวกและมีทางเลือกมากขึ้น

๓) การเปิดเสรี การเปิดเสรีภายใต้ข้อตกลงเขตเศรษฐกิจอาเซียน ในปี ๒๕๕๔ จะนำมาซึ่งโอกาสและข้อจำกัดที่สำคัญหลายประการ อาทิ การลดข้อจำกัดในด้านอุปสงค์ในประเทศ ซึ่งทำให้ภาคการผลิตสามารถขยายตลาดและพัฒนาตนเองให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น และการใช้ปัจจัยการผลิตและแรงงานที่สามารถเคลื่อนย้ายอย่างเสรี รวมทั้ง การใช้ความได้เปรียบด้านการค้า การลงทุน การเงิน การบริการ และการผลิตภาคอุตสาหกรรม

นอกจากนี้ ตลาดการเงินของโลกมีความเชื่อมโยงกันมากขึ้น และเข้าสู่ช่วงการเปิดเสรีภาคการเงินของกลุ่มประเทศอาเซียน ประกอบกับการมีความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีทางการเงินอย่างรวดเร็ว จะทำให้การแข่งขันในภาคการเงินรุนแรงขึ้นในทุกภูมิภาคของโลก

^๑ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (๒๕๕๙). (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔). หน้า ๗-๑๒.

๔) ความเสี่ยงด้านภูมิรัฐศาสตร์ ปัญหาข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ รวมถึง กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน จีน ญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพ และความมั่นคงของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมทั้ง ความตึงเครียดของความขัดแย้งระหว่างประเทศคู่กรณีหลัก อาทิ จีน เวียดนาม ไต้หวัน ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และญี่ปุ่น รวมถึงสหรัฐอเมริกา ในฐานะคนกลาง ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างจีนและอาเซียน นอกจากนี้ ความร่วมมือและรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจจากปัจจัยสนับสนุนทางด้านภูมิศาสตร์ยังทำให้เกิดอำนาจต่อรองทางการเมืองและเศรษฐกิจ ประเทศต้องปรับตัวเพื่อปฏิบัติตามเงื่อนไขและกฎระเบียบสากล ดังนั้น ประเทศมหาอำนาจพยายามเข้ามามีอิทธิพลและถ่วงดุลอำนาจด้านความมั่นคงด้านกำลังทหารในภูมิภาคแถบนี้ และประเทศไทยมีทำเลที่ตั้งที่เป็นศูนย์กลาง จึงให้ความสำคัญกับไทยในฐานะหุ้นส่วนสำคัญในภูมิภาคอาเซียน

(๑.๒) การเข้าสู่สังคมสูงวัยของโลก

องค์การสหประชาชาติประเมินสถานการณ์ว่าในช่วงปี ๒๕๔๔-๒๖๔๓ จะเป็นศตวรรษแห่งผู้สูงอายุ โดยกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาจะมีระยะเวลาเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรดังกล่าวค่อนข้างสั้นกว่ากลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว ส่งผลให้มีการขาดแคลนแรงงานในประเทศ และมีการเคลื่อนย้ายแรงงานต่างด้าวมากขึ้น

(๑.๓) เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

๑) รูปแบบการผลิต การค้า และบริการสร้างสรรค์ที่หลากหลายรูปแบบมากขึ้น ซึ่งปรากฏการณ์ในเชิงบวกจะเกิดวัฒนธรรมใหม่ที่ทำให้คนและสังคมสามารถปรับตัวให้เข้ากับกระแสใหม่ๆ ของโลกได้

๒) ภาครัฐต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

๓) รูปแบบการดำเนินชีวิต การทำงาน และความสัมพันธ์ของคนในสังคม ตลอดจนความซับซ้อนของปัญหาทางสังคมที่จะตามมา การพึ่งพากันของคนในชุมชนน้อยลง ระยะห่างระหว่างผู้คนเพิ่มขึ้น ความอดกลั้นและความผูกพันในครอบครัวลดลง การเคลื่อนไหวของกระแสวัฒนธรรมโลก ส่งผลกระทบต่อทั้งทางบวกและทางลบ ต่อสังคมไทย กล่าวคือ ถ้าคนไทยปล่อยให้ค่านิยมทางจริยธรรมถูกผสมผสานกับแนวคิดกระแสวัฒนธรรมโลกที่มุ่งในวัตถุมากกว่าคุณค่าทางจิตใจ จะทำให้สังคมไทยขาดจิตสำนึกพลเมือง และเป็นสังคมที่เอารัดเอาเปรียบ แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าคนไทยสามารถผสมผสานค่านิยมทางจริยธรรมกับแนวคิดกระแสวัฒนธรรมโลกอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์จะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมได้

(๑.๔) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติมีความผันผวนและรุนแรงมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อและกดดันให้ต้องเปลี่ยนแปลงรูปแบบการผลิตและพฤติกรรมบริโภค ความตระหนักใน

ระดับนานาชาติ ผลักดันให้ประเทศต่างๆ ต้องดำเนินการตามข้อตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ประเทศไทยจึงต้องเร่งเตรียมความพร้อมในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และกำหนดกฎระเบียบในเรื่องการจัดการของเสียภาคอุตสาหกรรมให้มีความชัดเจนและบังคับใช้ให้เกิดผลในด้านการบริโภคก็มีความตื่นตัวและตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปสู่การบริโภคสินค้าเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น และมีแนวโน้มที่จะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นวงกว้างขึ้นในอนาคต

(๑.๕) วาระการพัฒนาของโลกภายหลัง ค.ศ. ๒๐๑๕

การกำหนดทิศทางการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลกในอีก ๑๕ ปี มีการจัดทำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) ประกอบด้วย ๑๗ เป้าหมายและ ๑๖๙ เป้าประสงค์ ซึ่งส่งผลกระทบต่อแนวทางการพัฒนาประเทศในอนาคต ในขณะเดียวกันก็เป็นโอกาสสำหรับประเทศไทยจะพัฒนางานใกล้เคียงดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ ภายในประเทศให้เกิดการบูรณาการไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลกและแนวทางการพัฒนาภายในประเทศไปพร้อมๆ กัน

(๒) บริบทที่สำคัญภายในประเทศ

(๒.๑) ด้านสังคม

๑) **รายได้ที่เหลื่อมล้ำ** ความยากจนยังมีแนวโน้มลดลง แต่ความเหลื่อมล้ำยังเป็นปัญหาสำคัญที่นำไปสู่ความขัดแย้งในสังคม โดยที่บริบทการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างประชากร และโครงสร้างเศรษฐกิจอาจส่งผลให้ปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำทวีความรุนแรงขึ้น ขณะที่แนวโน้มของความเหลื่อมล้ำระหว่างแรงงานที่มีทักษะสูงและทักษะต่ำจะยิ่งขยายตัวเพิ่มขึ้นจากความแตกต่างกันทางด้านรายได้

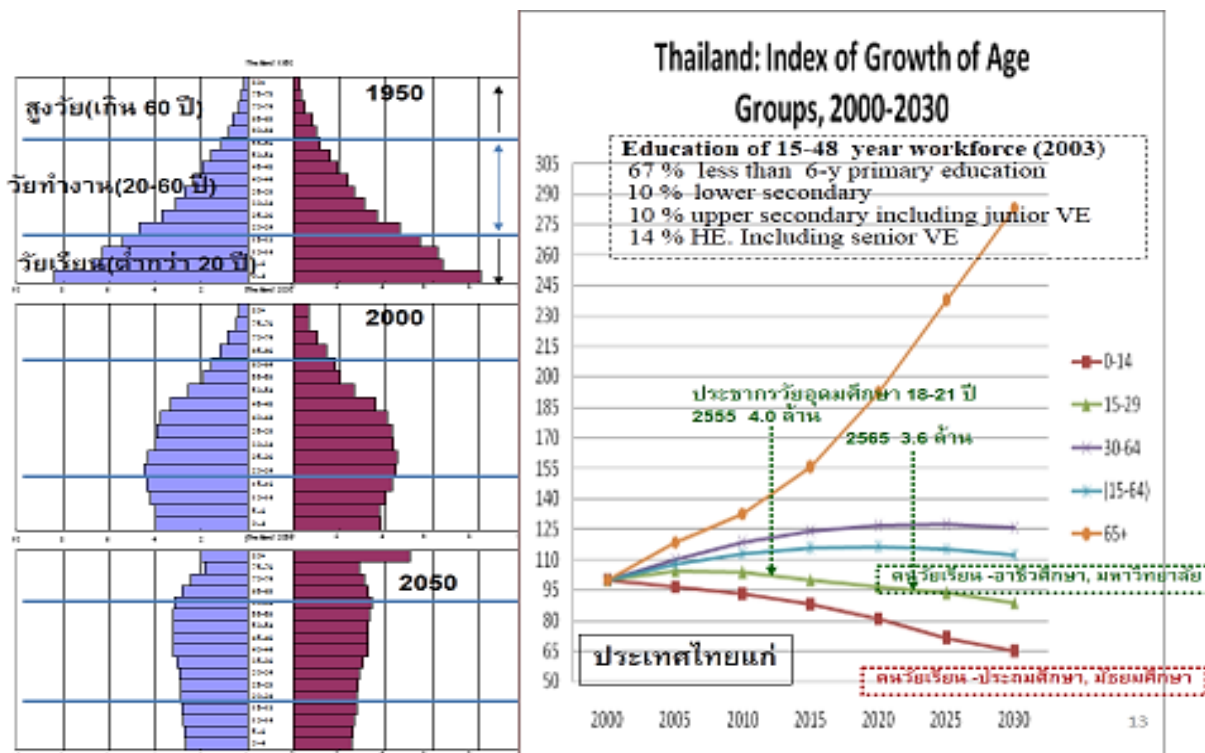
๒) ปัญหาเชิงคุณภาพด้านสุขภาพ การเรียนรู้ และคุณธรรมจริยธรรม

- คนไทยมีโอกาสดำเนินการศึกษามากขึ้น แต่ยังมีปัญหาคะแนนการศึกษา ขณะที่ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและการขับเคลื่อนประเทศสู่เศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล
- คนไทยมีสุขภาพที่ดีขึ้น แต่การเจ็บป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรังที่เกิดจากพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพและปัจจัยสภาพแวดล้อมที่แนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

๓) **สังคมสูงวัย** โครงสร้างประชากรเปลี่ยนแปลงเข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัย แต่ยังมีปัญหาทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพของประชากรในทุกช่วงวัย ในขณะที่ครัวเรือนโดยเฉลี่ยมีขนาดลดลง

และมีรูปแบบที่หลากหลาย นอกจากนี้ โครงสร้างประชากรที่เปลี่ยนไป ทำให้คนในวัยศึกษาน้อยลง และคนสูงอายุเพิ่มมากขึ้น

โครงสร้างการเติบโตของประชากรประเทศไทย^๒

๔) **ความเชื่อมโยงทางวัฒนธรรม** สังคมไทยกำลังประสบกับปัญหาวิกฤตจากการที่มีค่านิยมเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสวัฒนธรรมต่างชาติที่หลากหลาย เนื่องจาก ขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ ไม่สามารถคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมที่ดี เพื่อปรับเปลี่ยนค่านิยมและพฤติกรรมให้สามารถปรับตัวเข้ากับกระแสใหม่ของโลกได้

๕) **ชุมชนเข้มแข็งช่วยเหลือตนเองได้ดีขึ้น** ชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถแก้ปัญหาและสนองตอบความต้องการของชุมชนด้วยตนเองได้ดีขึ้น

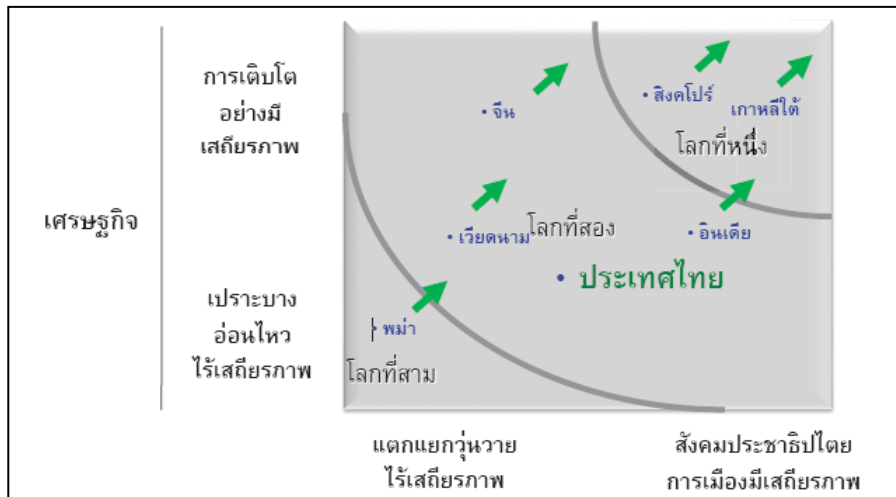
(๒.๒) ด้านเศรษฐกิจ

๑) **ตำแหน่งเชิงยุทธศาสตร์ของประเทศไทยในเวทีโลก** ประเทศไทยในภูมิภาคใหม่ของโลก มีตำแหน่งเชิงยุทธศาสตร์บนเวทีโลก อยู่ในตำแหน่ง "โลกที่สอง" ร่วมกับเวียดนาม จีน และอินเดีย เป็นสถานะระดับปานกลางทั้งทางเศรษฐกิจ และการเมือง คือ ระหว่างการเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ

^๒ จากการบรรยาย เรื่อง Re-profiling Thai Higher Education โดย ดร.กฤษณพงศ์ กีรติกร

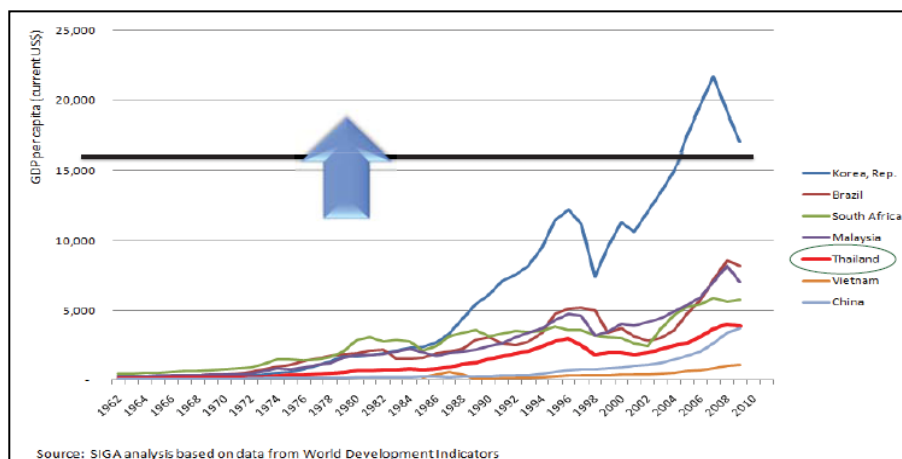
(เศรษฐกิจ)-สังคมประชาธิปไตยโดยการเมืองมีเสถียรภาพ (การเมือง) กับความเปราะบางอ่อนไหว ไร้เสถียรภาพ (เศรษฐกิจ)-ความแตกแยกกันวุ่นวาย ไร้เสถียรภาพ (การเมือง)

ตำแหน่งเชิงยุทธศาสตร์ของประเทศไทยในเวทีโลก^๓

๒) กับดักประเทศที่มีรายได้ระดับปานกลาง ประเทศต้องเผชิญกับกับดักประเทศที่มีรายได้ระดับปานกลางและกับดักความเหลื่อมล้ำ ส่วนประเด็นท้าทายในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของประเทศ คือ การเปลี่ยนสถานะจากประเทศรายได้ปานกลาง (ความมั่งคั่งกระจุก) ไปเป็นประเทศรายได้สูง (ความมั่งคั่งกระจาย)

โครงสร้างเศรษฐกิจสังคม : การเผชิญกับกับดักประเทศที่มีรายได้ระดับปานกลาง^๔

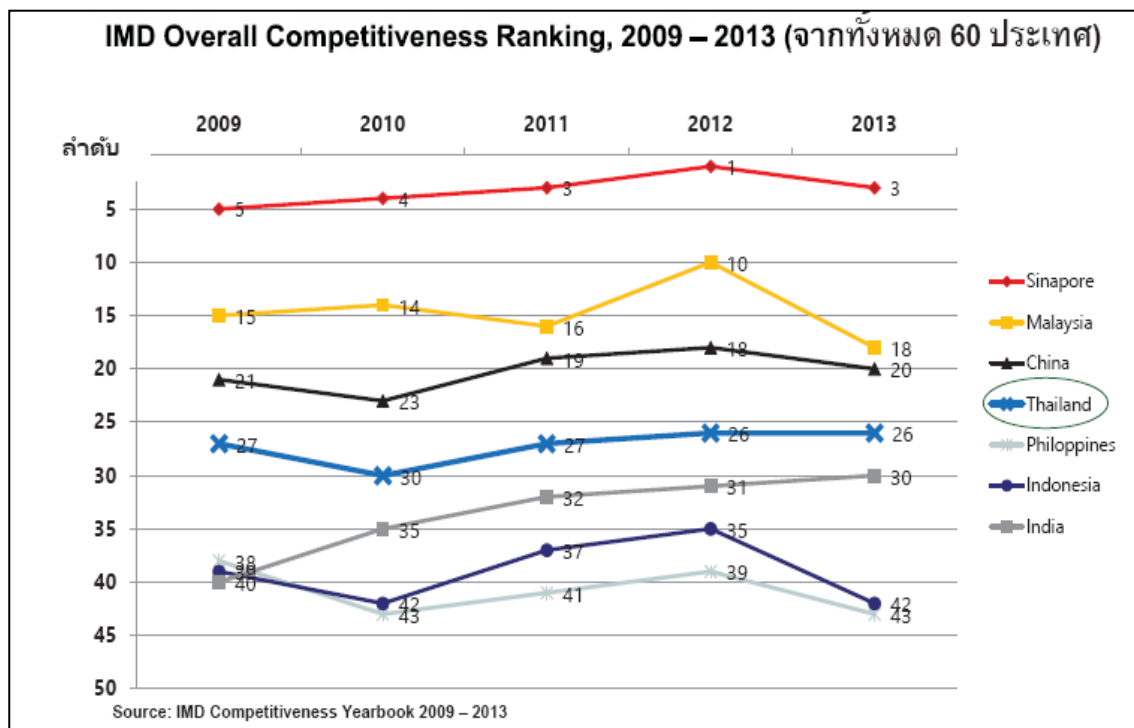

^๓ รายงานวาระการปฏิรูปที่สำคัญและแนวทางการบริหารจัดการของสภาปฏิรูปแห่งชาติ (Blueprint for Change) โดย ดร.เทียนฉาย กีระนันท์ และดร.สุวิทย์ เมษินทรีย์

^๔ การบรรยาย เรื่อง วิสัยทัศน์ยุทธศาสตร์การปฏิรูปประเทศไทย โดย ดร.สุวิทย์ เมษินทรีย์

๓) **ความสามารถในการแข่งขันของประเทศลดลง** อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยโดยรวม อยู่ในอันดับที่ ๓๐ จาก ๖๐ ประเทศชั้นนำ ในขณะที่มาเลเซีย อยู่ในอันดับที่ ๑๔ และสิงคโปร์ อันดับที่ ๓ โดยสมรรถนะทางเศรษฐกิจ และประสิทธิภาพภาคเอกชนอยู่ในอันดับที่ดี ในขณะที่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการศึกษาอยู่ในอันดับที่ไม่ดี

ขีดความสามารถในการแข่งขันที่ถดถอย

(๒.๓) ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

๑) **ภาวะโลกร้อน** เป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ ก่อให้เกิดวิกฤตน้ำ และการเกิดภัยพิบัติที่รุนแรงมากขึ้น ทำให้ประเทศไทยต้องพัฒนายกระดับการจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพเพื่อรับมือกับวิกฤติที่เกิดขึ้น

๒) **การใช้ทุนทรัพยากรเกินกว่าศักยภาพในการฟื้นตัวของระบบนิเวศ** ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชน ทำให้เกิดกระแสการอนุรักษ์ในสังคม ความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์ทรัพยากรจะมีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น รัฐจะต้องมีกลไกจัดการความขัดแย้ง สร้างธรรมาภิบาล และความเป็นธรรมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

๓) **การบริหารจัดการน้ำ** ทั้งในเชิงปริมาณ และคุณภาพยังขาดประสิทธิภาพ ทำให้เกิดการขาดแคลนน้ำ ระบบนิเวศลุ่มน้ำเสื่อมโทรม และภาวะการขาดแคลนน้ำในอนาคตจะเพิ่มขึ้น

จากการขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ จำเป็นต้องพัฒนากลไกการบริหารจัดการ และให้มีการจัดการทั้งด้านอุปสงค์ และอุปทานเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในอนาคต

๔) ปัญหามลพิษในสิ่งแวดล้อม ส่งผลกระทบทั้งด้านคุณภาพชีวิต สุขภาพอนามัยของประชากร และมีต้นทุนทางเศรษฐกิจในการจัดการแก้ไข ซึ่งจะเป็นปัญหาหลักของเมืองที่มีความเจริญอย่างรวดเร็วในอนาคต จำเป็นต้องมีการวางแผนลงทุนโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม

(๒.๔) ด้านการบริหารจัดการและการปรับปรุงประสิทธิภาพกลไกการพัฒนา^๔

๑) ด้านธรรมาภิบาล

- ประเทศไทยจะต้องให้ความสำคัญกับเรื่องธรรมาภิบาลอย่างเร่งด่วน เนื่องจากสถานการณ์วิกฤตคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลของสังคมไทย
- บริษัทจดทะเบียนไทยให้ความสำคัญในการพัฒนาการกำกับดูแลกิจการที่ดี เพื่อโอกาสในการเติบโตอย่างยั่งยืน

๒) ด้านการบริหารจัดการภาครัฐและการกระจายอำนาจ

- การบริหารจัดการภาครัฐมีการปรับปรุงตามยุคสมัย มีการจัดระเบียบการบริหารราชการแผ่นดินให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
- การกระจายอำนาจเกิดผลสำเร็จหลายด้านแต่ยังมีปัญหาที่ต้องแก้ไข เช่น การทับซ้อนของอำนาจหน้าที่ และเขตพื้นที่ และการขาดแคลนรายได้ของอปท. เป็นต้น

๓) ด้านการทุจริตคอร์รัปชัน ประเทศไทยกำลังประสบปัญหาการทุจริตเชิงนโยบาย และผลประโยชน์ทับซ้อนเป็นอย่างมาก

^๔ การบรรยาย เรื่อง อนาคตเศรษฐกิจไทยกับการเตรียมการจัดการศึกษา โดยนายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ

๒.๒ สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการพัฒนามหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยต้องมีการพัฒนาเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปซึ่งสภาพแวดล้อมที่สำคัญซึ่งมีผลกระทบต่อมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย

(๑) จำนวนนักศึกษาลดลง^๖

ประเทศไทยมีแนวโน้มของโครงสร้างประชากรคล้ายคลึงกับยุโรป แม้ว่ามีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่เป็นการเพิ่มในอัตราที่ลดลง โดยโครงสร้างประชากรวัยเด็กมีจำนวนลดลงจากร้อยละ ๒๑.๖ ในปี ๒๕๕๐ เป็นร้อยละ ๑๗.๒ ในปี ๒๕๕๐ อัตราการเกิดมีแนวโน้มลดลงต่อเนื่อง ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากปี ๒๕๑๓ รัฐบาลมีนโยบายให้ประชาชนวางแผนครอบครัวโดยสมัครใจ ดังนั้นตลอดระยะเวลา ๓๐ กว่าปีที่ผ่านมา อัตราการเจริญพันธุ์จากที่เคยสูงถึง ๖-๗ คน ลดลงเหลือเพียง ๑.๗ คน (๒๕๔๘) ซึ่งเป็นภาวะเจริญพันธุ์ที่ต่ำกว่าระดับทดแทน และคาดว่าอัตราการเกิดจะมีแนวโน้มลดลงอีกในขณะเดียวกัน ประชากรผู้สูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และเพิ่มในอัตราที่สูงขึ้นจากร้อยละ ๘.๒ ในปี ๒๕๕๐ เป็นร้อยละ ๑๕.๖ ในปี ๒๕๕๐ ซึ่งในอนาคตประเทศไทยจะก้าวสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุในที่สุด

ผลกระทบต่อสถาบันการศึกษา จากอัตราการเกิดที่ลดลงอัตราการเกิดที่ลดลง อาจส่งผลกระทบต่อสถาบันการศึกษาในอนาคต เพราะโรงเรียนและมหาวิทยาลัยต้องอาศัยนักเรียนนักศึกษาในจำนวนที่มากพอในการดำเนินกิจการ หากอัตราการเกิดน้อยลง สถาบันการศึกษาที่จะได้รับผลกระทบเป็นอันดับแรกคือ โรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และต่อมาคือ มหาวิทยาลัย

ในอนาคต จำนวนนักเรียนนักศึกษามีแนวโน้มลดลง ส่งผลให้มหาวิทยาลัยต้องแข่งขันกันเพื่อแย่งนักศึกษา หากสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งมีความคล้ายคลึงกันหมด นักเรียนนักศึกษาส่วนใหญ่ย่อมเลือกเรียนในมหาวิทยาลัยที่มีความโดดเด่น เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ฯลฯ เพราะเป็นมหาวิทยาลัยที่ได้รับการยอมรับกันโดยทั่วไปว่า มีคุณภาพในด้านวิชาการและมีชื่อเสียงสะสมยาวนาน ดังนั้น จำนวนนักเรียนนักศึกษาที่มีแนวโน้มลดน้อยลงนี้ อาจส่งผลกระทบต่อมหาวิทยาลัยที่ยังไม่มีชื่อเสียงมากนัก หรือเป็นมหาวิทยาลัยเปิดใหม่ เพราะนักเรียนนักศึกษาอาจไม่เลือกเรียน จนประสบปัญหาที่มีจำนวนนักศึกษาไม่เพียงพอ

(๒) พฤติกรรมของคนยุคใหม่^๗

คนยุคใหม่ หรือ Gen Y และ Gen Z มีลักษณะที่คล้ายคลึงกันดังนี้คือ เป็นคนที่ใช้ชีวิตอยู่บนออนไลน์ ชอบแสดงความคิดเห็นและแบ่งปันข้อมูลข่าวสารกับผู้คน ไม่ชอบเป็นเพียงผู้รับข่าวสาร ชอบเรียนรู้ด้วยการแบ่งปันประสบการณ์กับเพื่อน พร้อมทั้งจะสื่อสารกัน ๒๔/๗ ข้อความที่ใช้มีลักษณะตรงประเด็นและสั้น มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและเรียนรู้ที่จะใช้เทคโนโลยีใหม่ได้เร็วกว่าคนรุ่นก่อน

^๖ บทความ เรื่อง มหาวิทยาลัยปรับตัว ในยุคอัตราเกิดลดลง โดยศ. ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์.

^๗ บทความ เรื่อง การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning). สถาบันคลังสมองแห่งชาติ.

มาก ปรับตัวเข้ากับเปลี่ยนแปลงได้ดี ทำงานหลายอย่างได้ในเวลาเดียวกัน และชอบความท้าทายใหม่ๆ แต่ไม่ถนัดในการสื่อสารแบบพบหน้ากัน และการกระตือรือร้นกล่าวส่งผลให้เป็นคนสมาธิสั้น จึงไม่ชอบการอ่าน การวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารที่ยาวและซับซ้อน ลักษณะดังกล่าวเป็นผลจากการที่เด็กเติบโตขึ้นมาในช่วงเวลาที่เทคโนโลยีดิจิทัลมีความก้าวหน้ามากขึ้น จนทำให้โลกมีความเป็นโลกาภิวัตน์อย่างสมบูรณ์ ประกอบกับวิถีชีวิตของคนเปลี่ยนแปลงไป โอกาสที่เด็กจะได้พบหน้าพ่อแม่ หรือได้ออกไปเล่นนอกบ้านกับเพื่อนเช่นเด็กในยุคก่อนมีไม่มากนัก แต่จะมีของเล่นดิจิทัลนานาชนิดเข้ามาแทนที่ รวมทั้งอุปกรณ์ประเภทวิดีโอเกม Tablet โทรศัพท์มือถือซึ่งเชื่อมโยงเด็กเข้ากับโลกกว้างได้ในพริบตาเพียงใช้ปลายนิ้วสัมผัส

ประเด็นสำคัญสำหรับสถาบันอุดมศึกษา คือ ปัจจุบันนักศึกษาครึ่งหนึ่งเป็น คนยุค Gen Y และอีกครึ่งหนึ่งเป็นคนยุค Gen Z (เข้ามาเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยในปี ๒๐๑๔) ซึ่งคำถามสำคัญสำหรับผู้ที่เป็นอาจารย์ก็คือ “จะจัดการเรียนการสอนสำหรับคนเหล่านี้อย่างไร จะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้สิ่งที่เป็นคุณลักษณะเด่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างไร” และในอีกด้านหนึ่ง “จะแก้ไขปรับปรุงลักษณะบางประการที่เป็นอุปสรรคของการเรียนรู้ได้อย่างไร” เพื่อให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ดีที่สุดทั้งสำหรับตัวผู้เรียนเองและต่อสังคม

(๓) มาตรฐานการศึกษา^๔

สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาคุณภาพของการบริหารจัดการ และการเรียนการสอนให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษา สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาโดยถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษาได้มีการปรับปรุงมาอย่างต่อเนื่องตามระบบการพัฒนาของสถาบันการศึกษา ตามความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี สภาพสังคม เศรษฐกิจ ความรู้และทักษะในอนาคตที่ตลาดแรงงานต้องการ และพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งมาตรฐานการศึกษาถือเป็นกลไกสำคัญสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของอุดมศึกษาที่ต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป

(๔) การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับ^๕

มหาวิทยาลัยของไทยเป็นศูนย์รวมมั่นสมองของชาติองค์ความรู้ งานวิจัยต่างๆ มากมาย แต่จุดด้อยของระบบมหาวิทยาลัยไทยคือการบริหารงานและบริหารบุคลากรที่ยังอยู่ในกรอบของระเบียบราชการ ก่อให้เกิดความล่าช้าในการบริหารและการปรับเปลี่ยนมหาวิทยาลัยให้ทันกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยี และผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันกับมหาวิทยาลัยทั่วโลกได้

^๔ คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๗. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. พฤษภาคม ๒๕๕๘.

^๕ บทความ เรื่อง การเปลี่ยนแปลงสู่การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.

ทั้งนี้ ถ้าจะให้ประเทศไทยพัฒนาอย่างรวดเร็ว มหาวิทยาลัยของรัฐจะต้องปรับเปลี่ยนบทบาท โดยเฉพาะจะต้องมีความคล่องตัวในการบริหารองค์กรและคนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น เพื่อผลิตผู้มีความรู้ที่มีคุณภาพสูงขึ้น การเปลี่ยนสภาพจากมหาวิทยาลัยของรัฐซึ่งมีความเป็นราชการทั้งหมดมาเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐที่มีการบริหารจัดการแตกต่างออกไปแต่ยังต้องใช้งบประมาณแผ่นดินนั้น ต้องให้ความสำคัญและมีความชัดเจนเกี่ยวกับบทบาท อำนาจ หน้าที่และการบริหารจัดการในทุกด้านอย่างมีประสิทธิภาพ มีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาประเทศ มีความเชื่อมโยงกับนโยบายของรัฐ โดยที่รัฐสามารถดูแล/ตรวจสอบได้

สภาพภาพของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

- ๑) เป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการและไม่ใช่รัฐวิสาหกิจ
- ๒) เป็นนิติบุคคล อยู่ใต้การกำกับของรัฐมนตรี ศธ.
- ๓) เป็นหน่วยงานของรัฐที่ยังได้รับการจัดสรรงบประมาณที่จำเป็นต่อการประกันคุณภาพการศึกษา

ความเชื่อมโยงกับนโยบายของรัฐบาล

- ๑) การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยต้องเป็นไปอย่างมีคุณภาพ ประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการของสังคม เป็นไปตามนโยบายของรัฐและแผนการพัฒนาประเทศ
- ๒) การผลิตบัณฑิต ต้องให้โอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนโดยไม่เลือกปฏิบัติ จัดการศึกษาหลายรูปแบบ มีความยืดหยุ่นคล่องตัวในการปรับตัวตามสถานการณ์
- ๓) มีกลไกในการจัดสรรงบประมาณหรือกำกับดูแลโดยองค์กรที่รัฐจัดตั้งขึ้นเพื่อเชื่อมโยงกับการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย

(๕) การจัดสรรงบประมาณเชิงยุทธศาสตร์^{๑๐}

สำนักงบประมาณได้ปรับแนวทางการจัดสรรงบประมาณ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยมุ่งเน้นให้ความสำคัญให้กับ **การจัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์** ที่สอดคล้องตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายรัฐบาล นโยบายรัฐมนตรี และโครงการสำคัญของรัฐบาล และ**ให้มีการบูรณาการงบประมาณในมิติพื้นที่ (area)** โดยส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นบูรณาการการจัดทำงบประมาณร่วมกับจังหวัด/กลุ่มจังหวัด

^{๑๐} เอกสารประกอบการจัดทำงบประมาณเชิงยุทธศาสตร์ (Agenda). สำนักงบประมาณ. พฤษภาคม ๒๕๕๘.

(๖) ประชาคมอาเซียน^{๑๑}

ประเทศไทยจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนตัวเองเพื่อรับมือกับการก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี ๒๕๕๘ ประเทศไทยจะก้าวสู่ความเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจึงเป็นทั้งโอกาสและความท้าทาย ประชาคมอาเซียน หรือสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นองค์การระหว่างประเทศระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

การเรียนรู้ของนักศึกษายุคใหม่ จึงจำเป็นต้องปรับทั้งกระบวนการเรียนรู้ ปรับทัศนคติที่จะต้องตระหนักถึงความเป็นชาติ การปรับกระบวนการทัศนการเรียนรู้ยุคใหม่ควรเป็นไปอย่างมีเป้าหมาย อย่างคนรู้เท่าทันสถานการณ์ การสร้างความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นที่ต่างวัฒนธรรมได้ และเรียนรู้ประเทศเพื่อนบ้านทั้งในด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างกัน พร้อมกับสร้างโอกาสเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ต้องเพิ่มทักษะทางด้านภาษาอังกฤษให้มากขึ้นให้สามารถสื่อสารได้เป็นอย่างดี

(๗) เทคโนโลยีดิจิทัล^{๑๒}

เทคโนโลยีดิจิทัลนับได้ว่าเป็นโอกาสใหม่ของการส่งความรู้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย ซึ่งเป็นโอกาสใหม่ของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนา เช่น Massive Open Online Courses, E-learning, Cloud ในสาขาวิชาต่างๆ โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ คนวัยทำงาน และผู้สูงอายุ

(๘) สังคมผู้สูงอายุ

ประเทศไทยกำลังจะก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุสมบูรณ์แบบ ภายใน ๑๐-๒๐ ปีข้างหน้า ส่งผลให้ Productivity จะหายไป รายจ่ายจะสูงขึ้น มีค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ซึ่งโรคที่ป่วยส่วนใหญ่เป็นโรคไม่ติดต่อ ทำให้มีชีวิตรยาวนาน แต่รักษาไม่หาย ซึ่งมหาวิทยาลัยควรจะมีการสร้าง Productivity aging group ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายใหม่ของสถาบันอุดมศึกษา ไม่ว่าจะเป็นเทคโนโลยีวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีสังคม การสร้างทุนสังคม สำหรับสังคมผู้สูงอายุ

(๙) สถานการณ์การเมือง^{๑๓}

การปฏิรูปหรือพัฒนาการจัดการศึกษาจะสำเร็จหรือล้มเหลว ขึ้นอยู่กับการเมืองมากกว่าแนวทางและวิธีการ แต่หากการเมืองไทยมีเงื่อนไขบางประการที่เป็นอุปสรรค จะส่งผลให้การปฏิรูปการศึกษาไทยไม่ก้าวหน้าหรือประสบความสำเร็จเท่าที่ควร อาทิ การเปลี่ยนแปลงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) บ่อยครั้งทำให้การดำเนินนโยบายการพัฒนาการศึกษาไม่ต่อเนื่อง โดยเฉพาะรัฐบาลทักษิณ มีการเปลี่ยนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการบ่อยมาก คนละ ๙ เดือนโดยเฉลี่ย นักการเมืองมองกระทรวงศึกษาฯ ว่า เป็นกระทรวงที่สร้างผลงานได้ยาก ตำแหน่ง รมว. ศธ. จึงนำมาใช้เพื่อ

^{๑๑} บทความ เรื่อง AEC กับการปรับตัวของอุดมศึกษาไทย ในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน. เว็บไซต์ <http://www.anandivaibhav.co.in>.

^{๑๒} การบรรยาย เรื่อง การทบทวนการศึกษามหาวิทยาลัยไทย (Reprofiling Thai Higher Education) โดย ดร.กฤษณพงศ์ กีรติกร.

^{๑๓} บทความ เรื่อง วิเคราะห์ ๕ ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการศึกษาไทย. โดย ศ. ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์.

วัตถุประสงค์ทางการเมือง อาทิ เป็นรางวัลแก่ผู้สนับสนุนพรรค ผู้ที่เข้ามาดำรงตำแหน่งจึงมิใช่ว่ามีความรู้ในด้านการศึกษอย่างแท้จริง

ความไม่สอดคล้องของเป้าหมายของการจัดการศึกษากับเป้าหมายทางการเมืองเป้าหมายของนักการเมืองหลายคนคือ ต้องการคะแนนนิยม จึงมีนักการเมืองจำนวนไม่น้อยที่ไม่ดำเนินนโยบายที่ให้ผลในระยะยาว เนื่องจากเสี่ยงที่จะทำให้ตนเองไม่เป็นที่นิยมทางการเมือง ซึ่งนั่นหมายความว่าความรวมถึงนโยบายการศึกษา ดังนั้นนักการเมืองจึงเลือกดำเนินนโยบายที่เห็นผลในระยะสั้น เพื่อให้ตนเองได้รับเลือกตั้งเข้ามาอีกครั้ง อันเป็นอุปสรรคยิ่งต่อการพัฒนาการศึกษาไทย

(๑๐) ปัญหาสิ่งแวดล้อม^{๑๔}

ในปัจจุบันสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ ทั้งภายในประเทศและในท้องถิ่นมีแนวโน้มถูกทำลายเพิ่มมากขึ้น ในขณะเดียวกัน สิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม (ที่มนุษย์สร้างขึ้น) กลับเพิ่มมาแทนมากขึ้นเป็นลำดับ ทั้งนี้เนื่องจาก ในปัจจุบันจำนวนประชากรมนุษย์เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว มีการประดิษฐ์และพัฒนาเทคโนโลยี มาใช้อำนวยประโยชน์ต่อมนุษย์ เพิ่มมากขึ้น ผลจากการทำลายสิ่งแวดล้อม ทางธรรมชาติ ส่งผลกระทบต่อ มนุษย์หลายประการ เช่น ปัญหาการแปรปรวนของภูมิอากาศโลกการร่อยหรอ ของทรัพยากรธรรมชาติภัยพิบัติมีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น มลพิษสิ่งแวดล้อมขยายขอบเขต กว้างขวางมากขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรง ต่อการดำรงอยู่และการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของมนุษย์ สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาดังกล่าวเกิดจากการเพิ่มของประชากร การขยายตัวทางเศรษฐกิจและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และภัยธรรมชาติ

ประเทศไทยมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วในช่วง ๓ ทศวรรษที่ผ่านมา ได้ส่งผลเสียต่อสถานการณ์สิ่งแวดล้อมของประเทศไทย และก่อให้เกิดปัญหาการใช้ทรัพยากรอย่างไม่ยั่งยืน ได้แก่ ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรป่าไม้ ที่ดิน น้ำ และทรัพยากรชายฝั่ง รวมทั้งปัญหามลพิษที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น ทั้งด้านมลพิษทางน้ำ มลพิษทางอากาศ เสียง และความสั่นสะเทือน ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพแก่ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง ทั้งหมดนี้ล้วนแสดงให้เห็นถึงความรุนแรงของปัญหาสิ่งแวดล้อมและผลกระทบที่มีต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน

^{๑๔} บทความ เรื่อง สถานการณ์สิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน. เว็บไซต์ <https://wiki.stjohn.ac.th>.

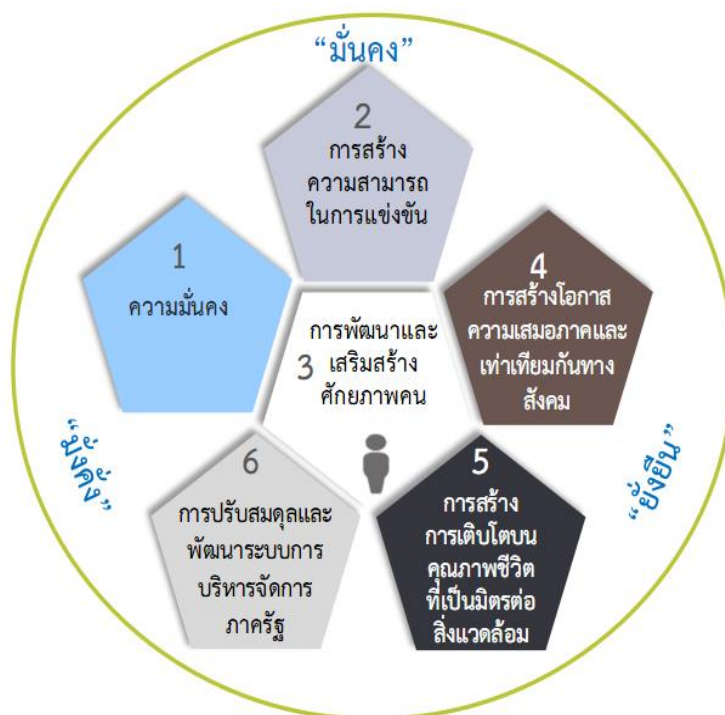
๒.๓ สรุปแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒

(๑) แผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี^{๑๕}

เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุขและตอบสนองต่อการบรรลุซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ ในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างรายได้ระดับสูง เป็นประเทศพัฒนาแล้ว และสร้างความสุขของคนไทย สังคมมีความมั่นคง เสมอภาคและเป็นธรรม ประเทศสามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจ

(๑.๑) ทิศทางการพัฒนาประเทศ

- ๑) ความมั่นคง
- ๒) การสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- ๓) การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน
- ๔) การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และเท่าเทียมกันทางสังคม
- ๕) การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- ๖) การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

^{๑๕} การบรรยาย เรื่อง ทิศทางการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ โดยเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (นายธนาธิบดิ์ ณะเอม)

(๑.๒) วิสัยทัศน์ของประเทศไทยสู่ความ “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน”

๑) ความมั่นคง

- การมีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศ และภายนอกประเทศ
- ความมั่นคงในทุกมิติ ทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง
- ประเทศมีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตยมีสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- ระบบการเมืองที่มั่นคง
- ความมั่นคงของอาหาร พลังงาน และน้ำ

๒) ความมั่งคั่ง

- ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องจนเข้าสู่กลุ่มประเทศรายได้สูง ความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาลดลง
- เศรษฐกิจมีความสามารถในการแข่งขันสูง สามารถสร้างรายได้ทั้งจากภายใน และภายนอกประเทศ สร้างฐานเศรษฐกิจและสังคมแห่งอนาคต
- ความสมบูรณ์ในทุนที่จะสามารถสร้างการพัฒนาต่อเนื่อง

๓) ความยั่งยืน

- การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ รายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชน ให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง
- การผลิตและการบริโภคเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- มุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืน

(๒) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒^{๑๖}

เป้าหมายรวมของทางการพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ประกอบด้วย คนไทยมีคุณลักษณะเป็นคนไทยที่สมบูรณ์ ความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้และความยากจนลดลง ระบบเศรษฐกิจมีความเข้มแข็งและแข่งขันได้ ทุนทางธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมสามารถสนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงทางอาหาร พลังงาน และน้ำ มีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย สังคมปลอดภัย สามัคคี สร้างภาพลักษณ์ดี และเพิ่มความเชื่อมั่นของนานาชาติต่อประเทศไทย และมี

^{๑๖} (ร่าง) เอกสารประกอบการประชุมระดมความคิดเห็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ฉบับที่ ๑๒. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. เมษายน ๒๕๕๙.

ระบบบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัย โปร่งใส ตรวจสอบได้ กระจายอำนาจ และมีส่วนร่วมจากประชาชน

การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ จะมุ่งบรรลุเป้าหมายในระยะ ๕ ปี ที่จะส่งผลตอบสนองเป้าหมายการพัฒนาในระยะยาว โดยมีหลักการสำคัญของแผนฯ ประกอบด้วย

๑. ยังคงยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” อย่างต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙-๑๑

๒. ดำเนินถึง “การพัฒนาที่ยั่งยืน” โดยใช้ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา”

๓. มุ่งเสริมสร้างกลไกการพัฒนาประเทศเพื่อสร้างพลังการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งกลไกที่เป็นกฎหมายและกฎ ระเบียบต่างๆ

จากแนวคิดในการเชื่อมโยงกรอบแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี เพื่อขับเคลื่อนและตอบสนองเป้าหมายการพัฒนาในระยะยาว แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ มียุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างความเป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ความมั่นคง

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการในภาครัฐและธรรมาภิบาลใน

สังคมไทย

ยุทธศาสตร์ที่ ๗ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์

ยุทธศาสตร์ที่ ๘ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม

ยุทธศาสตร์ที่ ๙ การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ

ยุทธศาสตร์ที่ ๑๐ การต่างประเทศ ประเทศเพื่อนบ้าน และภูมิภาค

๒.๔ สรุปนโยบายและโครงการที่สำคัญของรัฐบาล

หลังจากที่รัฐบาลได้จัดทำแผนพัฒนาชาติ ๒๐ ปี และได้ดำเนินการร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) ที่คาดว่าจะประกาศใช้ในเดือนกันยายน ๒๕๕๙ นี้ แผนดังกล่าวยังถูกระบุไว้ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ.๒๕๕๙ ที่กำลังอยู่ระหว่างลงประชามติให้การรับรอง ซึ่งหากรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวถูกประกาศใช้ จะเป็นเงื่อนไขให้รัฐบาลได้ทำตามที่จะเข้ามาบริหารประเทศหลังจากนี้ จำเป็นต้องดำเนินการตามกรอบแผนดังกล่าวอย่างเคร่งครัด

ดังนั้นจะเห็นว่า เนื้อหาสาระ และหลักแนวคิดต่างๆ ทั้ง ๒ ฉบับดังกล่าว จะมีผลอย่างมากต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต ซึ่งนอกจากทั้ง ๒ แผนแล้ว ในปัจจุบันรัฐบาลและหน่วยงานต่างๆ ได้ริเริ่มนโยบายและโครงการสนองยุทธศาสตร์ไว้หลายโครงการ ซึ่งล้วนเป็นโครงการขนาดใหญ่ที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ รวมทั้งจะส่งผลต่อการพัฒนามหาวิทยาลัยแม่โจ้ในอนาคตด้วย ดังนั้นในแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ ๑๒ ของมหาวิทยาลัย จึงจำเป็นต้องพิจารณานโยบายและโครงการสำคัญต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างโอกาสในการที่มหาวิทยาลัยแม่โจ้จะได้เข้าไปร่วมขับเคลื่อนโครงการต่างๆ ดังกล่าวของรัฐบาลให้ประสบความสำเร็จต่อไป โดยสามารถสรุปทิศทางการพัฒนา นโยบาย และโครงการที่สำคัญของรัฐบาลในช่วงแผนพัฒนาระยะที่ ๑๒ ได้แก่

(๑) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๒๐๑๖-๒๐๓๐ (Sustainable Development Goals : SDGs)^{๑๗/}

SDGs คือ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals) ซึ่งเป็นกรอบทิศทาง การพัฒนาของโลกภายหลังปี ค.ศ. ๒๐๑๕ (พ.ศ. ๒๕๕๘) ที่องค์การสหประชาชาติ (United Nations: UN) กำหนดต่อเนื่องจาก MDGs หรือเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals) ที่สิ้นสุดลงเมื่อเดือนสิงหาคม ๒๕๕๘ ที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยสามัญ ครั้งที่ ๗๐ (The ๗๐th session of the United Nations General Assembly) เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๘ ณ สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ นครนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้รับรองวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐ (The ๒๐๓๐ Agenda for Sustainable Development) และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เพื่อให้ประเทศต่างๆ นำไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จ เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ในช่วงระยะเวลา ๑๕ ปี (เดือนกันยายน ๒๕๕๘ – สิงหาคม ๒๕๗๓) มี ๑๗ เป้าหมายได้แก่

^{๑๗/} มูลนิธิมันพัฒนา <http://www.tsdf.or.th/th/seminar-event/๑๐๒๖๘/sustainable-development-goals-sdgs>

เป้าหมายการพัฒนาเพื่อความยั่งยืน 17 ด้านโดยองค์การสหประชาชาติ

- ๑) ยุติความยากจนทุกรูปแบบในทุกที่
- ๒) ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน
- ๓) สร้างหลักประกันว่าคนมีชีวิตที่มีสุขภาพดีและส่งเสริมสวัสดิภาพสำหรับทุกคนในทุกวัย
- ๔) สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- ๕) บรรลุความเสมอภาคระหว่างเพศและให้อำนาจของผู้หญิงและเด็กหญิงทุกคน
- ๖) สร้างหลักประกันว่าจะมีการจัดให้มีน้ำและสุขอนามัยสำหรับทุกคน และมีการบริหารจัดการที่ยั่งยืน
- ๗) สร้างหลักประกันว่าทุกคนเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ในราคาที่ซื้อหาได้ เชื่อถือได้ และยั่งยืน
- ๘) ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่ และมีผลิตภาพ และการมีงานที่เหมาะสมสำหรับทุกคน
- ๙) สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่ทนทาน ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุม และยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม
- ๑๐) ลดความไม่เสมอภาคภายในและระหว่างประเทศ
- ๑๑) ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย มีภูมิคุ้มกัน และยั่งยืน

- ๑๒) สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการบริโภคและผลิตที่ยั่งยืน
- ๑๓) ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น
- ๑๔) อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเลและทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- ๑๕) ปกป้อง ปันปัน และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ต่อสู้การกลายสภาพเป็นทะเลทราย หยุดการเสื่อมโทรมของที่ดินและพื้นสภาพกลับมาใหม่ และหยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ
- ๑๖) ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรม และสร้างสถาบัน ที่มีประสิทธิภาพ รับผิดรับชอบ และครอบคลุม ในทุกระดับ
- ๑๗) เสริมความเข้มแข็งให้แก่กลไกการดำเนินงานและฟื้นฟูสภาพหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน

(๒) หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง^{๑๔}

เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติแก่ประชาชน โดยยึดหลัก “ทางสายกลาง” ท่ามกลางมรสุมเศรษฐกิจที่ต้องเผชิญอยู่ในปัจจุบัน สรุป ความหมายเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

- ๑) ความมีเหตุผล คือ ตัดสินใจกระทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความพอเพียงต้องใช้เหตุผล และพิจารณาด้วยความรอบคอบ

^{๑๔} เศรษฐกิจพอเพียง, <http://yuyuptlover.blogspot.com/2012/12/blog-post.html>

- ๒) ความพอเพียง คือ รู้จักพอประมาณ พออยู่ พอมี พอกิน พอใช้ ประหยัด และไม่เบียดเบียนตนเอง และผู้อื่น
- ๓) การมีภูมิคุ้มกันที่ดี คือ เตรียมใจให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต
- ๔) การมีความรู้ คือ นำความรู้มาใช้ในการวางแผนและดำเนินชีวิต
- ๕) การมีคุณธรรม คือ มีความซื่อสัตย์สุจริต สามัคคี และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

๓ **ห่วง ๒ เจื่อนไข** หมายถึง ๓ ห่วง คือทางสายกลาง ประกอบไปด้วย ดังนี้

ห่วงที่ ๑ คือ **พอประมาณ** หมายถึง พอประมาณในทุกอย่าง ความพอดีไม่มากหรือน้อยจนเกินไปโดยต้องไม่เบียดเบียนตนเอง หรือผู้อื่นให้เดือดร้อน

ห่วงที่ ๒ คือ **มีเหตุผล** หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

ห่วงที่ ๓ คือ **มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง** หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านการต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

๒ **เจื่อนไข** ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่

เจื่อนไขที่ ๑ เจื่อนไขความรู้ คือ มีความรอบรู้เกี่ยวกับ วิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นตอนปฏิบัติ คุณธรรมประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

เจื่อนไขที่ ๒ เจื่อนไขคุณธรรม คือ มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

(๓) นโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ^{๑๙}

ในการประชุมชี้แจงนโยบายการปฏิรูปการศึกษาให้แก่ข้าราชการส่วนกลาง กระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๙ พลเอก ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ ได้มอบนโยบายแก่ คณะผู้บริหารและข้าราชการส่วนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ โดยได้ให้ความสำคัญใน ๓ เรื่องหลัก ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ ๑๐ ยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ

ประเด็นที่ ๒ ๑๑ นโยบายเร่งด่วน

ประเด็นที่ ๓ การปลดล็อกโดยใช้มาตรา ๔๔ เพื่อการขับเคลื่อนงานของ กระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค

ประเด็นที่ ๑ ๑๐ ยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ

สภาวะของการศึกษาไทยในปัจจุบัน ได้เน้นไปที่ผลผลิตระบบการศึกษาที่ดี ซึ่งเน้นในเรื่อง การเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา คุณภาพการศึกษา การตอบโจทยบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปของสังคม ความ เท่าเทียม และควมมีประสิทธิภาพ สิ่งที่ต้องคำนึงถึง คือ สภาพแวดล้อมทางการศึกษา โดยพิจารณาใน ๓ ส่วน คือ "ห้องเรียน" "ครูผู้สอน" และ"นักเรียน"

สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นตัวอย่างที่สำคัญต่อการวางแผนนโยบายและการกำหนดวิสัยทัศน์ของ กระทรวงศึกษาธิการ คือ "ยกระดับคุณภาพการศึกษาที่ดีขึ้น มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และลดความ เหลื่อมล้ำอย่างทั่วถึง ผลิตและพัฒนาากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการและรองรับการพัฒนา ประเทศ" รวมทั้งได้กำหนดเป็นยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ ตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัตินโยบาย การศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๐ ของกระทรวงศึกษาธิการ ๑๐ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

- ๑) ผลิตและพัฒนาากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการและรองรับการพัฒนาประเทศ
- ๒) หลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้
- ๓) ระบบงบประมาณและทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- ๔) ระบบตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา
- ๕) ระบบสื่อสารและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- ๖) พัฒนาระบบการผลิต การสรรหา และการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
- ๗) ระบบการบริหารจัดการ
- ๘) สร้างโอกาสทางการศึกษา
- ๙) พัฒนาการศึกษาระดับจังหวัดชายแดนภาคใต้
- ๑๐) การวิจัยเพื่อพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

^{๑๙} เอกสารประกอบการประชุมชี้แจงนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ให้แก่ข้าราชการกระทรวงศึกษาธิการ วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๙

ทั้งนี้ การดำเนินการตาม ๑๐ ยุทธศาสตร์ดังกล่าว มีจุดเน้นที่จะต้องขับเคลื่อนงานไปพร้อมกันทั้ง ๖ ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ด้านการผลิตและพัฒนาครู ด้านการผลิตและพัฒนากำลังคนและงานวิจัย ด้านการประเมินและการพัฒนามาตรฐานการศึกษา ด้านเทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการศึกษา และด้านการบริหารจัดการ

ประเด็นที่ ๒ ๑๑ นโยบายเร่งด่วน

เมื่อพิจารณาถึงประเด็นปัญหาของการศึกษาไทยในปัจจุบันแล้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดนโยบายเร่งด่วนเพื่อแก้ไขปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของไทย ดังนี้

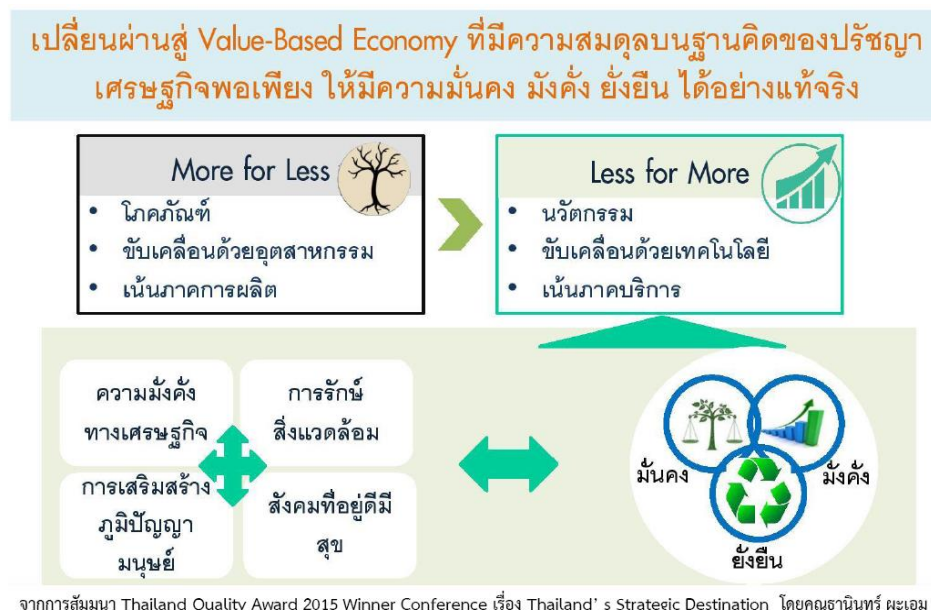
- ๑) ภายใน ๑ ปี : ให้เด็กทุกคนได้เข้าถึงการศึกษาและคุณภาพอย่างเท่าเทียมกัน
- ๒) ภายใน ๕ ปี : ส่งเสริมให้ครูใช้ศักยภาพในการสอนอย่างเต็มที่
- ๓) ภายใน ๑ ปี : จะหาครูให้ครบตามเกณฑ์ ภายใน ๒ ปี : จะทำครูให้มีครูประจำชั้นครบทุกห้อง ภายใน ๕-๑๐ ปี : จะทำให้ครูตรงสาขา
- ๔) ภายใน ๒ ปี : จะทำให้เด็กเรียนท่องจำ ในสิ่งที่ควรจำ และนำสิ่งที่จำไปฝึกคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ครบทุกโรงเรียน
- ๕) ภายใน ๕ ปี : จะทำให้มีการเรียนการสอน STEM Education (Science Technology Engineering and Mathematics) ครบทุกโรงเรียน
- ๖) ภายใน ๓ ปี : ยกระดับภาษาอังกฤษให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้

- ๓) ภายในปี ๒๕๖๐ : ปรับระบบการสอบ O-NET ให้เป็นที่ยอมรับ และสะท้อนถึงคุณภาพของการจัดการศึกษา
- ๔) ภายใน ๑๐ ปี : จะผลิตกำลังคนให้ตรงกับความต้องการของประเทศ
- ๕) ผลิตคนดีออกสู่สังคม
- ๖) ภายในปี ๒๕๖๐ : ซ่อมบ้านพักครูให้แล้วเสร็จทั้งหมด
- ๗) การแก้ปัญหาทุจริตและประพฤติมิชอบ

ประเด็นที่ ๓ การปลดล็อกโดยใช้มาตรา ๔๔ เพื่อการขับเคลื่อนงานของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค

เนื่องจากโครงสร้างการบริหารจัดการแบบเดิมของกระทรวงศึกษาธิการในส่วนภูมิภาคนั้น จะพบว่ามีปัญหาเรื่องการบูรณาการในการดำเนินงานของระดับพื้นที่ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนในระดับต่าง ๆ หรือแม้กระทั่งโรงเรียนในระดับเดียวกัน ภายในจังหวัดเดียวกันก็ยังไม่เชื่อมโยง เนื่องจากต่างคนต่างบริหารจัดการ แม้ว่าทุกหน่วยงานจะได้รับแนวทางและนโยบายจากกระทรวงศึกษาธิการไปดำเนินการ แต่เมื่อถึงเวลาดำเนินการจริงจะไม่มีคามเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน

โครงสร้างการบริหารจัดการกระทรวงศึกษาธิการในส่วนภูมิภาคแบบใหม่ จะมีคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค โดยมี รมว.ศึกษาธิการ เป็นประธานและมีผู้บริหารองค์กรหลักเป็นกรรมการ ซึ่งจะทำหน้าที่ขับเคลื่อนการศึกษาในส่วนภูมิภาค ด้วยการบริหารจัดการตรงไปที่สำนักงานศึกษาธิการภาค กล่าวคือ จะทำการแต่งตั้งศึกษาธิการภาคขึ้นมา ๑๔ คน และจะมีสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด (ศธจ.) ซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน รวมทั้งสิ้น ๓๓ จังหวัด เพื่อดูแลการศึกษาทุกระบบ ทำให้ขับเคลื่อนนโยบายในการบริหารงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันได้อย่างเป็นเอกภาพ ในขณะที่โครงสร้างแบบเดิมดำเนินการในส่วนนี้ได้ยาก อีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้เกิดปรับโครงสร้างในรูปแบบของจังหวัด คือ เพื่อแก้ไขปัญหาการที่มีช่วงการบังคับบัญชากว้าง ให้เกิดความเป็นเอกภาพในการบริหารจัดการศึกษา ให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารงานบุคคล ซึ่งมีขอบข่ายที่กว้างขึ้น เช่น การเปลี่ยนครูในโรงเรียนที่ขาดแคลนก็ทำได้ดีขึ้น ส่วนผู้อำนวยการโรงเรียนก็มีตัวเลือกที่จะสามารถหมุนเวียนได้มากกว่าเดิม ทำให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารงานมากขึ้น

จากการสัมมนา Thailand Quality Award 2015 Winner Conference เรื่อง Thailand's Strategic Destination โดยคุณธนาธิร ณะเฒ

ภายใต้ “โมเดลประเทศไทย ๔.๐” จำเป็นจะต้องมีการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศ จากเดิมที่มี “ความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ” ให้มี “ความได้เปรียบในเชิงแข่งขัน” เพื่อเปลี่ยนจากโครงสร้างเศรษฐกิจอุตสาหกรรม “เพิ่มมูลค่า” ไปสู่โครงสร้างเศรษฐกิจอุตสาหกรรม “สร้างมูลค่า” ซึ่งประกอบด้วย ๕ กลุ่มหลักๆ คือ

- ๑) กลุ่มอุตสาหกรรมทางชีวภาพ
- ๒) กลุ่มอุตสาหกรรมพลังงานทดแทน
- ๓) กลุ่มอุตสาหกรรมด้านวิศวกรรมและการออกแบบ
- ๔) กลุ่มอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องกับคุณภาพชีวิต

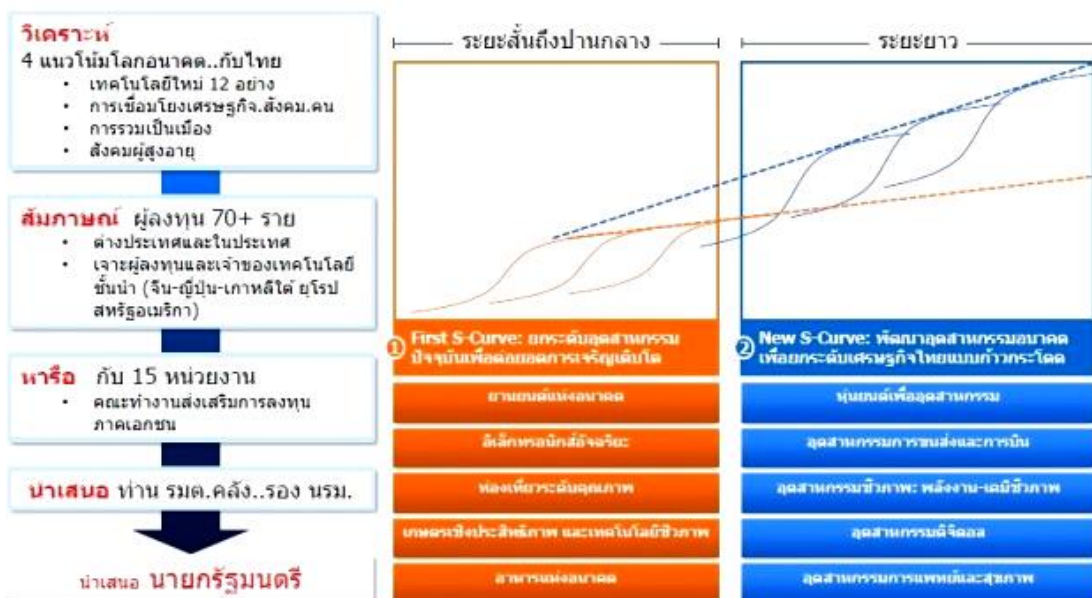
๕) กลุ่มอุตสาหกรรมเศรษฐกิจสร้างสรรค์

ทั้ง ๕ กลุ่มอุตสาหกรรมนี้ตั้งอยู่บนฐานของความได้เปรียบเชิง “ธรรมชาติ” และความได้เปรียบเชิง “วัฒนธรรม” ที่ประเทศไทยมีอยู่เดิม และต่อยอดด้วยการบริหารจัดการ องค์ความรู้สมัยใหม่ เทคโนโลยี มีเพียงเท่านั้น ทั้ง ๕ กลุ่มอุตสาหกรรมใหม่นี้ จะสอดคล้องกับพลวัตการเปลี่ยนแปลงในประชาคมโลกที่กำลังค่อยๆ เปลี่ยนผ่านจากยุคของสังคมที่เน้น “องค์ความรู้” มาสู่ยุคของสังคมที่เน้นการยกระดับ “คุณภาพชีวิต” มากขึ้น

(๕) กลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย: กลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่ออนาคต^{๒๑}

คณะรัฐมนตรี ได้มีมติเห็นชอบในหลักการสำหรับข้อเสนอของกระทรวงอุตสาหกรรมในเรื่อง “๑๐ อุตสาหกรรมเป้าหมาย: กลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่ออนาคต” เพื่อเป็นมาตรการระยะยาวที่จะกำหนดทิศทาง “การปรับโครงสร้างด้านการผลิต ทั้งเกษตร-อุตสาหกรรม-บริการ” ของประเทศให้มีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการแข่งขัน มีการสร้างงานคุณภาพ และมีการสนับสนุนเศรษฐกิจภูมิภาคว่าเป็นระบบ ต่อเนื่อง และยั่งยืน

5+5 อุตสาหกรรมเป้าหมาย.. ด้อยอด 5 อุตสาหกรรมเดิม + เดิม 5 อุตสาหกรรมใหม่

^{๒๑} สำนักข่าวออนไลน์ไทยพับลิกา <http://thaipublica.org/2015/11/kanis-boi/>

อุตสาหกรรมเป้าหมายที่มีศักยภาพที่จะเป็นปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (New Growth Engine) ของประเทศ เสนอต่อกระทรวงอุตสาหกรรม และสามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันจากที่เป็นอยู่ให้สูงขึ้น รวมทั้งมั่นใจว่า ๑๐ อุตสาหกรรมเป้าหมายเหล่านี้เป็นที่สนใจของนักลงทุนทั่วโลก ทั้งนี้ ๑๐ อุตสาหกรรม สามารถแบ่งเป็น ๒ กลุ่มดังนี้

(๔.๑) การต่อยอด ๕ อุตสาหกรรมเดิม ประกอบด้วย

- ๑) อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ (Next-generation Automotive)
- ๒) อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ (Smart Electronics)
- ๓) อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Affluent, Medical and Wellness Tourism)
- ๔) การเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ (Agriculture and Biotechnology)
- ๕) อุตสาหกรรมการแปรรูปอาหาร (Food for the Future)

กลุ่มนี้ มีฐานที่แข็งแกร่ง แต่ต้องต่อยอดการลงทุนในผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ให้มีการวิจัยและพัฒนา เพื่อยกอุตสาหกรรมสู่ระดับนานาชาติ

(๔.๒) การเพิ่มเติม ๕ อุตสาหกรรมอนาคต ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมใหม่ที่ประเทศไทยมีศักยภาพในการแข่งขัน และมีผู้สนใจลงทุน ประกอบด้วย

- ๑) อุตสาหกรรมหุ่นยนต์เพื่อการอุตสาหกรรม (Robotics)
- ๒) อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ (Aviation and Logistics)
- ๓) อุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ (Biofuels and Biochemicals)
- ๔) อุตสาหกรรมดิจิทัล (Digital)
- ๕) อุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจร (Medical Hub)

(๖) นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจในรูปแบบคลัสเตอร์ (Super Cluster)^{๒๒}

ตามที่รัฐบาลได้มีนโยบายสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ คือการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศซึ่งถือเป็นวาระแห่งชาติและเป็นยุทธศาสตร์หลักที่สำคัญ ในการสร้างความเจริญทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน นโยบายคลัสเตอร์ (Cluster) จึงได้ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือ สำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเศรษฐกิจไทยในปัจจุบันนับว่า ยังชะลอตัว บวกกับความสามารถในการแข่งขันของประเทศยังคง

^{๒๒} สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

อยู่ในภาวะถดถอยลง ดังนั้น การจะก้าวไปสู่ การแข่งขันระดับสากลโดยเฉพาะในยุคประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องมีการรวมตัวกันเป็นคลัสเตอร์เพื่อรองรับทั้งการส่งออกที่จำเป็นต้องเพิ่มมูลค่าสินค้า รวมถึงต้องมีการสร้างแบรนด์ โดยคลัสเตอร์นั้นจะก่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่อีก ทั้งยังเป็นการส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติโดยเฉพาะบริษัทใหญ่ ให้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจประเทศ

การพัฒนาคลัสเตอร์ที่มีศักยภาพในระยะแรก ประกอบด้วย คลัสเตอร์สิ่งทอ คลัสเตอร์ไอที คลัสเตอร์ยานยนต์และชิ้นส่วน คลัสเตอร์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ คลัสเตอร์ปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์ คลัสเตอร์แปรรูปอาหาร และคลัสเตอร์แปรรูปยางพารา

Super Cluster เป็นคลัสเตอร์สำหรับกิจการที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง และอุตสาหกรรมแห่งอนาคต เช่น คลัสเตอร์ยานยนต์และชิ้นส่วน คลัสเตอร์เครื่องใช้ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ และอุปกรณ์โทรคมนาคม คลัสเตอร์ปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม Food Innopolis และคลัสเตอร์ดิจิทัล

คลัสเตอร์เป้าหมายอื่น ๆ ได้แก่ คลัสเตอร์เกษตรแปรรูปและคลัสเตอร์สิ่งทอ และเครื่องนุ่งห่ม

กิจการเป้าหมายที่จะส่งเสริมเป็นพิเศษ ในแต่ละคลัสเตอร์ ประกอบด้วย ๒ กลุ่มที่สำคัญ ดังนี้

- โครงสร้างพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคลัสเตอร์ ได้แก่ กิจการฐานความรู้ และกิจการโลจิสติกส์
- กลุ่มอุตสาหกรรมผลิตที่มีความสำคัญสูง ได้แก่ กิจการต้นน้ำที่สำคัญของแต่ละคลัสเตอร์ อุตสาหกรรมสนับสนุนที่จะส่งผลต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมหลักต่าง ๆ และผลิตภัณฑ์ที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง

สิทธิประโยชน์สำหรับ Super Cluster และอุตสาหกรรมแห่งอนาคต ได้แก่

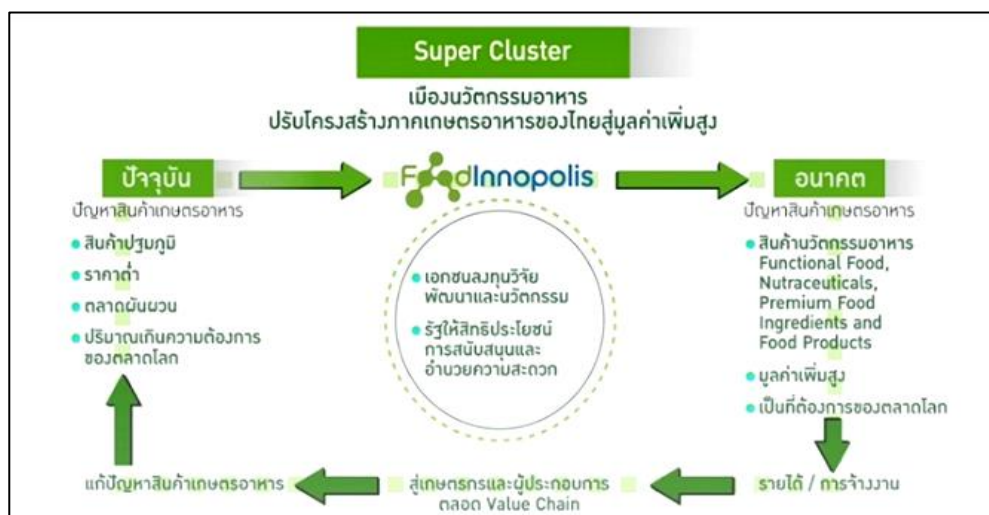
- ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล ๘ ปี และลดหย่อนร้อยละ ๕๐ เพิ่มเติมอีก ๕ ปี
- สำหรับกิจการเพื่ออนาคตที่มีความสำคัญสูง กระทรวงการคลังจะพิจารณายกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสูงสุด ๑๐ – ๑๕ ปี
- ยกเว้นอากรขาเข้าเครื่องจักร
- ยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับผู้เชี่ยวชาญชั้นนำระดับนานาชาติที่ทำงานในพื้นที่ ที่กำหนด ทั้งคนไทยและต่างชาติ
- จะพิจารณาให้ถิ่นที่อยู่ถาวร (Permanent Residence) สำหรับผู้เชี่ยวชาญชั้นนำระดับนานาชาติ
- อนุญาตให้ต่างชาติถือกรรมสิทธิ์ที่ดินเพื่อประกอบกิจการที่ได้รับการส่งเสริมได้

สิทธิประโยชน์สำหรับคลัสเตอร์อื่น ๆ ได้แก่

- ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล ๓ – ๘ ปี และลดหย่อนร้อยละ ๕๐ เพิ่มเติมอีก ๕ ปี
- ยกเว้นอากรขาเข้าเครื่องจักร
- จะพิจารณาให้ถิ่นที่อยู่ถาวร (Permanent Residence) สำหรับผู้เชี่ยวชาญชั้นนำระดับนานาชาติ
- อนุญาตให้ต่างชาติถือกรรมสิทธิ์ที่ดินเพื่อประกอบกิจการที่ได้รับการส่งเสริมได้

(๗) โครงการเมืองนวัตกรรมอาหาร (Food Innopolis)

โครงการเมืองนวัตกรรมอาหาร หรือโครงการ Food Innopolis เป็นหนึ่งในซูเปอร์คลัสเตอร์ที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ โดยมอบหมายให้กระทรวงวิทยาศาสตร์เร่งดำเนินการให้เกิดเป็นรูปธรรม เพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการวิจัยพัฒนา และนวัตกรรม สำหรับอุตสาหกรรมอาหาร โดยมุ่งเน้นที่จะดึงดูดบริษัทผู้ผลิต หรือวิจัยพัฒนาอาหารชั้นนำของโลกมาลงทุนในกิจการด้านนวัตกรรมอาหารในประเทศไทย และสนับสนุนให้บริษัทเอกชนไทยในทุกระดับตั้งแต่ Startup, SMEs ไปจนถึงบริษัทไทยขนาดใหญ่ให้เข้ามามีส่วนร่วมในห่วงโซ่มูลค่าของอุตสาหกรรมระดับโลก เพื่อยกระดับความสามารถของ Startup และ SMEs ตลอดจนเพิ่มมูลค่า และการจ้างงานฐานความรู้ให้เพิ่มมากขึ้นโดยโครงการดังกล่าวพร้อมเปิดให้บริการตั้งแต่ต้นปี ๒๕๕๙

นิยามโครงการ

- เป็นพื้นที่ที่มีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานและบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม
- มีความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา สถาบันวิจัย และภาคเอกชนที่เข้มแข็ง
- มีการจัดสรรสิทธิประโยชน์ส่งเสริมการลงทุนในกิจการฐานนวัตกรรม

เป้าหมายของโครงการ

- เพิ่มการลงทุนวิจัยพัฒนาและนวัตกรรม โดยดึงดูดบริษัทหรือหน่วยงานวิจัยพัฒนา ด้านอาหารชั้นนำของโลกมาลงทุนในกิจการด้านนวัตกรรมอาหารในไทย
- สนับสนุนและเชื่อมโยงเอกชนไทยในทุกระดับตั้งแต่ Startup, SMEs, บริษัทขนาดใหญ่ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในห่วงโซ่มูลค่าของอุตสาหกรรมอาหารระดับโลก
- สร้างสินค้าและบริการนวัตกรรมอาหารมูลค่าสูง (high value added) เพื่อเป็นแหล่งสร้างรายได้ใหม่ของประเทศ

- สร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการสร้างสรรค์นวัตกรรม (Innovation Ecosystem)
- สร้างแหล่งงานและเพิ่มการจ้างงานบุคลากรวิจัย รวมทั้งพัฒนาบุคลากรความรู้ชั้นสูง

(๘) การขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน^{๒๓}

การพัฒนาเกษตรยั่งยืนเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลในปัจจุบันที่มุ่งพัฒนาเกษตรกรให้มีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง และพัฒนาอย่างสมดุล ยั่งยืน เนื่องจากแนวคิดของเกษตรกรรมยั่งยืนเป็นระบบการผลิตที่ให้ความสำคัญกับระบบนิเวศ ควบคู่ไปกับการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรในไร่นา ตลอดจนส่งเสริมให้เกษตรกรพึ่งพาตนเอง ลดการพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากภายนอก ซึ่งเป็นแนวทางการผลิตที่เหมาะสมและสอดคล้องกับเกษตรกรรายย่อยส่วนใหญ่ของประเทศ ทำให้เกษตรกรมีความมั่นคงทางอาหาร ลดความเสี่ยงด้านราคา และสามารถสร้างรายได้จากการประกอบอาชีพเกษตรกรรมอย่างพอเพียง และพึ่งพาตนเองได้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยปัจจุบันเกษตรกรรมยั่งยืนมีรูปแบบที่สำคัญ ๕ รูปแบบได้

- ๑) เกษตรทฤษฎีใหม่
- ๒) เกษตรอินทรีย์
- ๓) เกษตรผสมผสาน
- ๔) วนเกษตร
- ๕) เกษตรธรรมชาติ

การขับเคลื่อนรัฐบาลได้สนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนอย่างต่อเนื่อง สำหรับในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้มีการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืนโดยมีคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน ซึ่งเป็นกลไกตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๕๔ ที่มีเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นประธาน มีหน้าที่จัดทำยุทธศาสตร์และขับเคลื่อนการพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืนให้เกิดผลเป็นรูปธรรม ซึ่งการดำเนินงานในปี ๒๕๕๘ ที่ผ่านมามีคณะกรรมการฯ ดังกล่าว ดำเนินการร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิ ปราชญ์ชาวบ้าน และเกษตรกรรายย่อยได้ข้อสรุปประเด็นสำคัญที่จะต้องดำเนินการ เพื่อขยายผลการทำเกษตรกรรมยั่งยืนของประเทศ รวม ๓ ประเด็น ดังนี้

- ประเด็นที่ ๑ การใช้ศูนย์เรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้านเป็นกลไกขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน
- ประเด็นที่ ๒ การวิจัยพัฒนา และสร้างนวัตกรรมเกี่ยวกับเกษตรกรรมยั่งยืน

^{๒๓} เอกสารแนบหนังสือราชการสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ นร ๑๑๑๔/๖๐๓๒ ลงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๘ เรื่อง สรุปประเด็นการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน

ประเด็นที่ ๓ การขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืนด้านการตลาด

ประเด็นที่ ๔ การพัฒนาระบบการรับรองเกษตรกรรมยั่งยืนแบบมีส่วนร่วม (PGS)

ประเด็นที่ ๕ การสนับสนุนสินเชื่อสีเขียว (Green Credit)

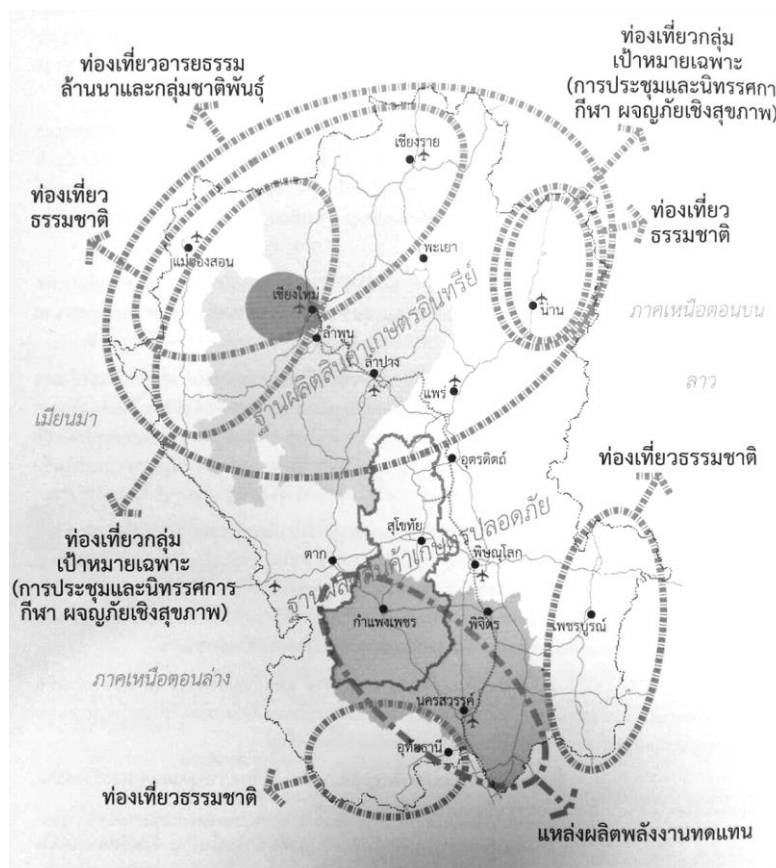
ประเด็นที่ ๖ การพัฒนาระบบการศึกษาเกษตรกรรมยั่งยืน

ประเด็นที่ ๗ การผลักดันองค์กร ขับเคลื่อนงานเกษตรกรรม

(๙) แนวทางการพัฒนาภาคเหนือ ในแผนฯ ๑๒^{๒๔}

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) ได้กำหนดทิศทางการพัฒนาภูมิภาคต่างๆ ไว้ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๙ เรื่อง การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ โดยได้กำหนดแนวทางการพัฒนาภาคเหนือไว้ดังต่อไปนี้

“ภาคเหนือ : พัฒนาให้เป็นฐานเศรษฐกิจมูลค่าสูง”

^{๒๔} ร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔). เอกสารประกอบการประชุมประจำปี ๒๕๕๙ ของ ศสช. วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๙

(๙.๑) พัฒนาการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและความยั่งยืน มีธุรกิจบริการต่อเนื่องกับการท่องเที่ยวบริการสุขภาพและการศึกษาที่ได้มาตรฐาน รวมทั้งผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ที่สร้างมูลค่าเพิ่มสูง

(๑) พัฒนากลุ่มท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ ได้แก่ ๑.๑) กลุ่มท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนาและกลุ่มชาติพันธุ์ ในพื้นที่ ๔ จังหวัดภาคเหนือตอนบน โดยนำความโดดเด่นของอารยธรรมล้านนา ซึ่งมีเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมและภูมิปัญญา พัฒนาสู่สินค้าและบริการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ๑.๒) กลุ่มท่องเที่ยวมรดกโลก ในพื้นที่จังหวัดสุโขทัยและกำแพงเพชร โดยฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวมรดกโลก พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย-กำแพงเพชร และเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียง ๑.๓) กลุ่มท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน น่าน เพชรบูรณ์ และอุทัยธานี โดยพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว

(๒) พัฒนาระดับการท่องเที่ยวคุณภาพกลุ่มเป้าหมายเฉพาะในพื้นที่ จังหวัดเชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน และน่าน ได้แก่ การท่องเที่ยวเพื่อการประชุมและนิทรรศการ การท่องเที่ยวเชิง

กีฬาและผจญภัย การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวพำนักระยะยาว และการท่องเที่ยวแบบพักผ่อน โดยสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยว และพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกที่สอดคล้อง ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ตลอดจนส่งเสริมช่องทางการตลาดโดยใช้อินเทอร์เน็ต

(๓) สนับสนุนเชียงใหม่ให้เป็นศูนย์กลางการผลิตและธุรกิจด้านอาหารและสินค้าเพื่อสุขภาพ บริการทางการแพทย์และสุขภาพ บริการการศึกษานานาชาติรวมทั้งผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ โดยเฉพาะกลุ่มดิจิทัล ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมและบริการเป้าหมายที่มีศักยภาพสูงของภาค โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการให้มีความแตกต่างโดดเด่น สามารถตอบสนองต่อตลาดเป้าหมายเฉพาะ

(๙.๒) พัฒนาประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตร และสร้างมูลค่าเพิ่มภายใต้แนวคิดเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ ควบคู่กับการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปให้มีความหลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของตลาด

(๑) พัฒนาให้ภาคเหนือตอนบนเป็นฐานการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ และภาคเหนือตอนล่างเป็นฐานการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยในรูปแบบฟาร์มเกษตรอัจฉริยะ โดยส่งเสริมการตลาดใช้สารเคมีในภาคเกษตรเพื่อปรับระบบการผลิตจากเกษตรเคมีไปสู่การผลิตตามแนวทางเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ สนับสนุนการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมาใช้ในกระบวนการผลิตรวมถึงสนับสนุนการรวมกลุ่มเกษตรกรในการวางแผนการผลิตและการสร้างเครือข่ายการตลาดให้มีประสิทธิภาพ

(๒) ยกกระต๊อบอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรในพื้นที่ที่เป็นแหล่งผลิตที่สำคัญ โดยสนับสนุนให้เชียงใหม่ เชียงราย ลาปาง ลาพูน เป็นพื้นที่หลักในการแปรรูปพืชผัก ผลไม้และสมุนไพร ในขณะที่ พิจิตร กาแพงเพชรและนครสวรรค์เป็นพื้นที่หลักในการแปรรูปข้าว พืชไร่ และพืชพลังงาน โดยนานวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตตลอดสายการผลิต และสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ตอบสนองความต้องการของตลาดเฉพาะ อาทิ อาหารเสริมเพื่อสุขภาพ

(๓) พัฒนาพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ และกำแพงเพชร ให้เป็นแหล่งผลิตพลังงานทดแทน โดยนำผลผลิตและวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรจากพืชและสัตว์มาพัฒนาเป็นพลังงานทดแทนเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรที่เป็นวัตถุดิบและลดปัญหาสิ่งแวดล้อม

(๙.๓) **ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้คืนความอุดมสมบูรณ์สร้างความสมดุลแก่ระบบนิเวศ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ**

(๑) ฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าไม้ซึ่งเป็นป่าต้นน้ำในพื้นที่ ๔ จังหวัดภาคเหนือตอนบน โดยให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรมให้มีความอุดมสมบูรณ์ เพื่อให้เป็นแหล่งดูดซับน้ำฝนและเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนในแต่ละลุ่มน้ำ ควบคู่ไปกับการป้องกันแก้ไขปัญหาการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่า และส่งเสริมการปลูกป่าเพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าต้นน้ำ

(๒) พัฒนาการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบในลุ่มน้ำหลักของภาคได้แก่ ลุ่มน้ำปิง วัง ยม และน่าน โดยการพัฒนาปรับปรุงระบบส่งน้ำให้เชื่อมโยงกับพื้นที่การเกษตรอย่างทั่วถึง จัดทำโครงการผันน้ำ ก่อสร้างอุโมงค์ส่งน้ำจากแหล่งน้ำที่มีปริมาณน้ำเกินความต้องการไปยังแหล่งน้ำที่มีปริมาณน้ำน้อยกว่าเพื่อเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุน ก่อสร้างแหล่งกักเก็บน้ำให้เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และพัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำนอกเขตพื้นที่ชลประทานในลักษณะแก้มลิงให้กระจายตามพื้นที่ต่างๆ ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

(๓) แก้ไขปัญหาหมอกควันในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน และจังหวัดตาก โดยส่งเสริมการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรจากการปลูกพืชเชิงเดี่ยวไปสู่การปลูกพืชในระบบวนเกษตร จัดระเบียบการเผาในพื้นที่เกษตร กำหนดช่วงเวลาเผาให้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดด้วยการ "ชิงเผา" ก่อนช่วงวิกฤตหมอกควันของแต่ละพื้นที่ ส่งเสริมให้นำเศษวัสดุทางการเกษตรไปทำปุ๋ยชีวภาพหรือเชื้อเพลิงอัดแท่ง เพื่อให้ไม่มีวัสดุทางการเกษตรเหลือเผาในที่สุด และส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการป้องกันแก้ไขปัญหาหมอกควัน

(๙.๔) **พัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุรองรับการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของภาคเหนือที่เร็วกว่าระดับประเทศ ๑๐ ปี**

(๑) ส่งเสริมการสร้างรายได้และการมีงานทำของผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุมีรายได้และพัฒนาศักยภาพของตัวเองอย่างต่อเนื่อง โดยดำเนินการในรูปของกลุ่มอาชีพและกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

(๒) พัฒนานวัตกรรมการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว เพื่อรองรับการเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุที่ไม่สามารถดูแลตนเองได้ รวมทั้งแก้ปัญหาการขาดแคลนผู้ดูแลผู้สูงอายุ

(๓) สร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันครอบครัวและชุมชน เพื่อให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการจัดสวัสดิการได้อย่างยั่งยืนและเป็นโครงข่ายการคุ้มครองของสังคมให้กับผู้สูงอายุ

๒.๕ สรุปแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยระยะ ๑๕ ปี

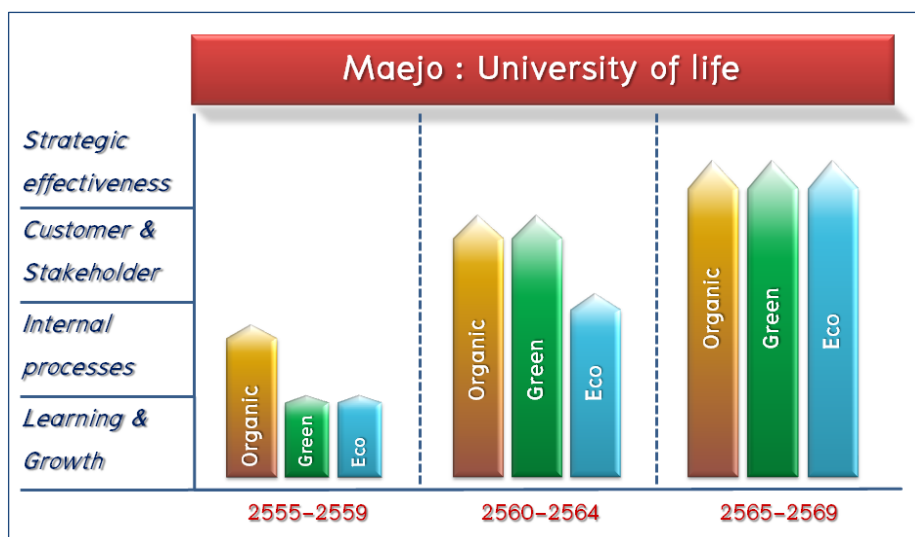
มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ได้กำหนดทิศทางการพัฒนามหาวิทยาลัย (Roadmap) ระยะ ๑๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๖๙) ทั้งนี้ ได้มีการวางเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนา คือ การเป็น “มหาวิทยาลัยแห่งชีวิต” ซึ่งหมายความว่า เป็นมหาวิทยาลัยที่ให้ความสำคัญกับการสร้างชีวิตที่ดีมากกว่าการสร้างวัตถุ โดยชีวิตที่ดี หมายถึง ชีวิตของชาวแม่โจ้ ทั้งบุคลากร นักศึกษา บัณฑิต และชุมชน ต้องเป็นชีวิตที่ยึดถือการเกษตรเป็นรากฐานของการพัฒนา ชีวิตที่เคารพและให้ความสำคัญกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ชีวิตที่ผูกพันกับประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงาม ชีวิตในโลกแห่งความเป็นจริงที่ต้องก้าวทัน รู้ทัน เทคโนโลยีและความเปลี่ยนแปลง รวมทั้งชีวิตที่ยึดถือความดีงามและธรรมาภิบาลเป็นฐานราก เหล่านี้อยู่ภายใต้แนวคิดการพัฒนาลู่การเป็น “แม่โจ้ : มหาวิทยาลัยแห่งชีวิต (Maejo : University of Life)”

(๑) แนวคิดหลักของการพัฒนา

“เป็นมหาวิทยาลัยที่สร้างความสมดุล เคารพและเป็นมิตรกับธรรมชาติ
รักษาวัฒนธรรมและความดีงามเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและยั่งยืน”

(๒) แนวทางการพัฒนาลู่มหาวิทยาลัยสู่ Organic Green and Eco University

ด้วยปัจจุบันได้เกิดกระแสตื่นตัวไปทั่วโลกในการส่งเสริมให้ประชาชนได้บริโภคอาหารปลอดภัย ประเทศไทยได้มีการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ในทิศทางที่ดีขึ้น และมหาวิทยาลัยแม่โจ้เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีส่วนสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมการเกษตรมาโดยตลอด จึงได้กำหนดให้เกษตรอินทรีย์เป็นยุทธศาสตร์หลัก ตามนโยบายและทิศทางการพัฒนา (Roadmap) ภายใต้ Knowledge of Agricultural Park Transformer (KAP) ของมหาวิทยาลัย และเพื่อพัฒนาการเกษตรของชาติ โดยกำหนดทิศทางการพัฒนาช่วง ปี พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๖๙ ใน ๓ ประเด็นคือการขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยสู่การเป็น Organic Green and Eco. University

(๒.๑) มหาวิทยาลัยเกษตรอินทรีย์ (Organic University) หมายถึง การกลับคืนสู่การเกษตรแบบธรรมชาติ ซึ่งไม่ใช้การปฏิสนธิหรือเทคโนโลยีโดยสิ้นเชิง แต่หมายถึง การใช้อย่างถูกต้องและรับผิดชอบ โดยต้องยึดทางสายกลาง ใช้เทคโนโลยีอย่างถูกต้อง มีเหตุผล พอเพียง ไม่เป็นอันตรายต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม โดยมีหลักการในการพัฒนาสู่มหาวิทยาลัยเกษตรอินทรีย์ ดังนี้

- ๑) การส่งเสริมการใช้กระบวนการแบบธรรมชาติอย่างครบวงจร (ผลิต แปรรูป ตลาด)
- ๒) ลด ละ เลิกการใช้สารเคมีในทุกขั้นตอน หรือใช้อย่างถูกต้อง รับผิดชอบ พอเพียง และไม่เป็นอันตรายต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม
- ๓) รักษาความหลากหลายทางชีวภาพให้เกิดการผสมผสานเกื้อกูลซึ่งกันและกัน
- ๔) หมั่นเวียนการใช้ทรัพยากรภายในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- ๕) ส่งเสริมการบำรุงรักษาดินให้กลับมามีความอุดมสมบูรณ์อย่างยั่งยืน
- ๖) เพิ่มบทบาทมหาวิทยาลัยในการเป็นศูนย์ด้านเกษตรอินทรีย์ของชาติ
- ๗) สร้างความรู้ความเข้าใจ ความตระหนักถึงอันตรายจากสารเคมี และให้ความสำคัญกับการบริโภคอาหารปลอดภัยแก่นักศึกษา บุคลากร และชุมชน

(๒.๒) มหาวิทยาลัยสีเขียว (Green University) หมายถึง มหาวิทยาลัยต้องพัฒนาสู่ความถูกต้อง โดยสร้างความสมดุลกับธรรมชาติ และการเป็น Green University ต้องเน้นเรื่องการรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมที่ดีงาม (วัฒนธรรมแม่โจ้ วัฒนธรรมเกษตร วัฒนธรรมล้านนา และวัฒนธรรมไทย) และความดีมีคุณธรรม (ธรรมาภิบาล) โดยมีหลักการในการพัฒนาสู่มหาวิทยาลัยสีเขียว ดังนี้

- ๑) การเพิ่มพื้นที่สีเขียว โดยดเว้นการตัดต้นไม้ใหญ่ และปลูกต้นไม้เพิ่มเติม
- ๒) การเพิ่มพื้นที่ทางเท้า
- ๓) การเพิ่มพื้นที่ทางจักรยาน และจำนวนยานพาหนะที่ไม่ใช้เชื้อเพลิง
- ๔) การลดการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ภายในมหาวิทยาลัย
- ๕) การเข้าสู่การจัดอันดับมหาวิทยาลัยสีเขียว
- ๖) กำหนดให้มโนนโยบายให้การพัฒนาเชิงกายภาพรองรับการใช้ชีวิตอย่างมีความสุขและสร้างสุขภาวะให้กับนักศึกษาและบุคลากร สร้างพื้นที่แห่งการเรียนรู้ให้นักศึกษาทุกๆ ขณะที่นักศึกษาใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยอย่างมีความสุข
- ๗) การดูแลพัฒนาพื้นที่ของมหาวิทยาลัยจะต้องมีความสัมพันธ์กับชุมชนรอบข้าง เอื้อประโยชน์ในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน
- ๘) การพัฒนาพื้นที่ต่างๆ ไม่ได้เป็นเพียงนโยบายหรือความต้องการของผู้บริหารเท่านั้น แต่เป็นเรื่องของของนักศึกษาและบุคลากรทุกฝ่ายจะต้องมีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมการดูแลและพัฒนามหาวิทยาลัยร่วมกัน

๒.๓ มหาวิทยาลัยเชิงนิเวศ (Eco. University) หมายถึง มหาวิทยาลัยที่สร้างความสมดุลในการอยู่ร่วมกันระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติอย่างสมบูรณ์แบบและยั่งยืน โดยคำนึงถึงความสุขที่แท้จริงของมนุษย์ การพัฒนาจิตใจ และการสร้างจิตสำนึกที่ดีงามแก่นักศึกษาและบุคลากร โดยมีหลักการในการพัฒนาสู่มหาวิทยาลัยเชิงนิเวศ ดังนี้

- ๑) การใช้พลังงานทดแทนภายในมหาวิทยาลัย
- ๒) การลดปริมาณของเสียเหลือศูนย์ (zero-waste)
- ๓) การเพิ่มหลักสูตรและวิชาเรียนที่เกี่ยวข้องกับ Eco
- ๔) การเพิ่มจำนวนงานวิจัยและนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับ Eco
- ๕) การการสร้างอาคารเชิงนิเวศน์ต้นแบบ (Eco Building)
- ๖) การสร้างจิตสำนึกที่ดีงามแก่นักศึกษาและบุคลากร
- ๗) การลดการปล่อยคาร์บอนมอนนอกไซด์ (Carbon Reduction)
- ๘) การหมุนเวียนใช้ทรัพยากรดิน, น้ำ, พลังงาน (Reuse, Reduce, Recycle) อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน
- ๙) การออกแบบสิ่งก่อสร้าง อาคาร และชุมชนเชิงนิเวศน์ เพื่อสุขภาพกายใจที่ดี
- ๑๐) สร้างและถ่ายทอดนวัตกรรมและองค์ความรู้เกี่ยวกับการเกษตรที่ฉลาดต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Smart Agriculture)
- ๑๑) การขึ้นาสังคมในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม
- ๑๒) การกำกับดูแลสิ่งแวดล้อม

บทที่ ๓

สรุปผลการดำเนินงาน ๔ ปีแรก (๒๕๕๕-๒๕๕๘)

ตามยุทธศาสตร์ฯ ๑๕ ปี และแผนฯ ๑๑

๓.๑ สรุปผลการดำเนินงาน ๔ ปีแรก (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๘) ตามยุทธศาสตร์การพัฒนา
มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ระยะ ๑๕ ปี

ตามที่ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ได้กำหนดทิศทางการพัฒนามหาวิทยาลัย (Roadmap) ระยะ ๑๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๖๙) ทั้งนี้ ได้มีการวางเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนา คือ การเป็น “มหาวิทยาลัยแห่งชีวิต” ซึ่งหมายความว่า เป็นมหาวิทยาลัยที่ให้ความสำคัญกับการสร้างชีวิตที่ดีมากกว่าการสร้างวัตถุ โดยชีวิตที่ดี หมายถึง ชีวิตของชาวแม่โจ้ ทั้งบุคลากร นักศึกษา บัณฑิต และชุมชน ต้องเป็นชีวิตที่ยึดถือ การเกษตรเป็นรากฐานของการพัฒนา ชีวิตที่เคารพและให้ความสำคัญกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ชีวิตที่ผูกพันกับประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงาม ชีวิตในโลกแห่งความเป็นจริงที่ต้องก้าวทัน รู้ทัน เทคโนโลยีและความเปลี่ยนแปลง รวมทั้งชีวิตที่ยึดถือความดีงามและธรรมาภิบาลเป็นฐานราก เหล่านี้อยู่ภายใต้แนวคิดการพัฒนาสู่การเป็น “แม่โจ้ : มหาวิทยาลัยแห่งชีวิต (Maejo : University of Life)”

ในการมุ่งสู่การเป็นมหาวิทยาลัยแห่งชีวิต ภายใต้เส้นทางยุทธศาสตร์การพัฒนา ทั้ง ๓ ช่วงระยะการพัฒนา อันประกอบด้วย มหาวิทยาลัยเกษตรอินทรีย์ (Organic University) มหาวิทยาลัยสีเขียว (Green University) และ มหาวิทยาลัยเชิงนิเวศ (Eco University) ทั้งนี้มหาวิทยาลัยจะดำเนินการทั้ง ๓ ส่วนไปพร้อมกัน หากแต่ให้ความสำคัญในแต่ละช่วงการพัฒนาที่แตกต่างกัน นั้น ทั้งนี้มีผลการดำเนินงานระยะ ๔ ปี ตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัย ระยะ ๑๕ ปี ดังนี้

(๑) สรุปผลการดำเนินงานตามเป้าหมายหลักการพัฒนาสู่ Organic University

ผลการดำเนินงานระยะ ๔ ปี (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๘) ตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยระยะ ๑๕ ปี ด้านมหาวิทยาลัยเกษตรอินทรีย์ จำแนกตามเป้าหมายหลักในการพัฒนา ดังนี้

(๑.๑) ด้านวิชาการและผลิตบัณฑิต

หลักสูตรด้านเกษตรอินทรีย์ มหาวิทยาลัยได้ขับเคลื่อนการดำเนินงานด้วยการพัฒนาหลักสูตรระยะสั้น และหลักสูตรฝึกอบรมและรายวิชาด้านเกษตรอินทรีย์ โดยมีผลการดำเนินงานคือมีหลักสูตรที่มีรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับเกษตรอินทรีย์ จำนวน ๘ หลักสูตร เป็นหลักสูตรระดับปริญญาตรี

๔ หลักสูตร ปริญญาโท ๓ หลักสูตร และปริญญาเอก ๑ หลักสูตร ทั้งนี้เป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับ เกษตรอินทรีย์ที่ได้บรรจุไว้ในแผนพัฒนาการศึกษา จำนวน ๓ หลักสูตร เป็นหลักสูตรระดับปริญญาตรี ๒ หลักสูตร และหลักสูตรระดับปริญญาโท ๑ หลักสูตร นอกจากนี้ยังมีหลักสูตรระยะสั้น คือหลักสูตร เกษตรอินทรีย์รุ่นใหม่ (ระยะสั้น ๖ เดือนร่วมกับ สปก.)

การผลิตบัณฑิตด้านเกษตรอินทรีย์และมีรายวิชาที่เกี่ยวข้องด้านเกษตร

อินทรีย์ ปัจจุบันอยู่ระหว่างพัฒนาหลักสูตรและการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งวิทยาลัยเกษตรอินทรีย์ รวมทั้งได้บรรจุหลักสูตรเกษตรอินทรีย์ไว้ในแผน (อยู่ระหว่างร่างหลักสูตร คาดว่าจะเปิดรับนักศึกษาได้ภายในปีการศึกษา ๒๕๖๐) ส่วนรายวิชาที่เกี่ยวข้องด้านเกษตรอินทรีย์ปัจจุบันมีทั้งสิ้น ๓๒ รายวิชา

บัณฑิตทุกคนมีความรู้พื้นฐานด้านเกษตรอินทรีย์ มหาวิทยาลัยมีนโยบายให้นักศึกษาแม่โจ้ทุกสาขาวิชา จะต้องมีความรู้เบื้องต้นในเรื่องเกษตรอินทรีย์ จึงได้ดำเนินการปรับปรุงรายวิชาศึกษาทั่วไป (เกษตรเพื่อชีวิต) โดยมุ่งเน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และแทรกเนื้อหาพื้นฐานด้านเกษตรอินทรีย์ให้แก่นักศึกษาทุกคน

(๑.๒) ด้านการวิจัยและบริการวิชาการ

มีผลงานงานวิจัยและนวัตกรรมด้านเกษตรอินทรีย์ โดยการส่งเสริมให้มีการสร้างและถ่ายทอดองค์ความรู้ นวัตกรรมเกษตรอินทรีย์อย่างครบวงจร ปัจจุบันได้กำหนดนโยบายจัดสรรงบประมาณสนับสนุนเพื่องานวิจัยด้านเกษตรอินทรีย์ ทั้งนี้มีผลการดำเนินงานจำนวนโครงการวิจัยด้านเกษตรอินทรีย์ ในปี ๒๕๕๖ จำนวน ๘๓ โครงการ ปี ๒๕๕๗ จำนวน ๙๑ โครงการ รวมถึงจำนวนโครงการบริการวิชาการ ปี ๒๕๕๗ จำนวน ๔๒ โครงการ ปี ๒๕๕๘ จำนวน ๓๒ โครงการ

มีองค์ความรู้ตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ โดยการส่งเสริมให้มีการสร้างองค์ความรู้ที่ครอบคลุมทุกห่วงโซ่อุปทาน ซึ่งปัจจุบันมีองค์ความรู้ในแต่ละส่วนดังนี้ ต้นน้ำ (๒๕๕๗-๒๕๖๐) การเพิ่มผลผลิต พัฒนาคุณภาพ และลดต้นทุนการผลิต เช่น การจัดการพื้นที่แปลงปลูก การจัดการดินปุ๋ย การผลิตพันธุ์สัตว์และเมล็ดพันธุ์ การจัดการศัตรูพืช กลางน้ำ (๒๕๕๘-๒๕๖๐) การแปรรูปและสร้างคุณค่า เช่น การตรวจสอบมาตรฐาน (โดยสถาบันบริการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานผลิตภัณฑ์ได้ให้บริการตรวจรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย) และการแปรรูป ปลายน้ำ (๒๕๕๙-๒๕๖๐) การพัฒนาระบบตลาด หน่วยกระจายสินค้าเกษตรอินทรีย์ (ร้านค้าและร้านอาหารอินทรีย์)

มีบุคลากรที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเกษตรอินทรีย์ครอบคลุมทุกด้านตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ มหาวิทยาลัยขับเคลื่อนการดำเนินงานด้วยการพัฒนานักวิจัยและผู้เชี่ยวชาญด้านเกษตร

อินทรีย์ โดยมีผู้เชี่ยวชาญด้านเกษตรอินทรีย์ที่ครอบคลุมตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ ซึ่งปัจจุบันมีผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ ดังนี้ ต้นน้ำ ได้แก่ ดิน ปุ๋ย เมล็ดพันธุ์ การปรับปรุงพันธุ์ การกำจัดศัตรูพืช การผลิตพืช ปศุสัตว์ และสัตว์น้ำ กลางน้ำ ได้แก่ การคัดบรรจุ การแปรรูป ระบบการตรวจรับรองมาตรฐาน และโลจิสติกส์ ปลายน้ำ ได้แก่ ระบบตลาด การบริหารจัดการ (คณะบริหารธุรกิจ) การสร้างเครือข่ายเกษตรกร และการฝึกอบรมเกษตรกรเกษตรอินทรีย์

มีพื้นที่ต้นแบบและแหล่งเรียนรู้ด้านเกษตรอินทรีย์อย่างครบวงจร โดยการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบเกษตรอินทรีย์วิถีล้านนา และ Organic Smart Farm โดยมีระบบหมุนเวียน ปัจจุบันมหาวิทยาลัยได้กำหนดพื้นที่นาร่องโดยยึดหลักการพัฒนาในมิติพื้นที่ ได้แก่ พื้นที่ ๓๕ ไร่ เพื่อดำเนินการศูนย์วัฒนธรรมเกษตรล้านนาและเกษตรทฤษฎีใหม่ พื้นที่ ๓๐ ไร่ ในความดูแลของสำนักวิจัยฯ เพื่อเป็นพื้นที่นาร่องเกษตรอินทรีย์ด้านสมุนไพรยืนต้น พื้นที่สาขาศึกษาผัก จำนวน ๑.๕ ไร่ เป็นพื้นที่นาร่องด้านพืชผักอินทรีย์ พื้นที่ ๑๗ ไร่ ริมคลองชลประทาน เพื่อเป็นพื้นที่นาร่องด้านเกษตรอินทรีย์ครบวงจร ประกอบด้วยแปลงผลิตผักและปศุสัตว์ (๑๔ ไร่) และประมง (๓ ไร่) พื้นที่นาร่อง ๑๓๓ ไร่ ภายในพื้นที่สำนักสำนักฟาร์มมหาวิทยาลัย (๙๐๗ ไร่) พัฒนาให้เป็น Organic land เพื่อเป็นพื้นที่นาร่องเกษตรอินทรีย์ ดังนี้ สวนยางพาราอินทรีย์ประมาณ ๔๕ ไร่ การผลิตเมล็ดพันธุ์อินทรีย์กว่า ๒๐ ไร่ พื้นที่นาร่องด้านสมุนไพรไม่น้อยกว่า ๕ ไร่ และพื้นที่แปลงพืชผักนาร่อง ๕ ไร่ และโรงงานปุ๋ยอินทรีย์ โครงการขับเคลื่อนพื้นที่ต้นแบบเกษตรอินทรีย์ วงเงิน ๓ ล้านบาท (ปุ๋ย เมล็ดพันธุ์ วัสดุปลูก พื้นที่นาร่องด้านพืช สมุนไพร ปศุสัตว์ ประมง) โครงการพัฒนาพื้นที่ศูนย์วัฒนธรรมเกษตรล้านนา (๓๕ ไร่) ๒.๓๕ ล้านบาท

การมีแหล่งเรียนรู้ต้นแบบเกษตรอินทรีย์แบบครบวงจร ดังนี้ ต้นแบบด้านการผลิตพืช ประกอบด้วย การผลิตวัสดุปลูกและปุ๋ย การผลิตเมล็ดพันธุ์ การผลิตผัก สมุนไพร เครื่องเทศ ผลไม้ ทั้งในกลางแจ้งและโรงเรือน ต้นแบบด้านการผลิตสัตว์ ประกอบด้วย การผลิตสัตว์อินทรีย์ ประมงอินทรีย์ และต้นแบบการตลาดและแปรรูป ประกอบด้วย กาดน้อยเกษตรอินทรีย์ ร้านอาหาร และร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์อินทรีย์

มีฐานเรียนรู้ต่างๆของมหาวิทยาลัย จำนวน ๗ ฐาน ได้แก่ ฐานเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีเครื่องจักรกลเกษตร ฐานเรียนรู้ฝั่งชันโรง ฐานเรียนรู้เห็ดแม่โจ้ ฐานเรียนรู้การผลิตปุ๋ยหมักระบบกองเติมอากาศ ฐานเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตเห็ดเศรษฐกิจ และผักปลอดภัย ฐานเรียนรู้ต้นแบบการกำจัดขยะอินทรีย์โดยใช้ไส้เดือนดินท้องถิ่นไทย และสำนักฟาร์มมหาวิทยาลัย

เป็นผู้นำเกษตรกรในการปรับเปลี่ยนระบบมาผลิตเกษตรอินทรีย์ ผลการดำเนินงานโครงการเพิ่มกำลังการผลิตเกษตรอินทรีย์ ในปัจจุบันเกิดไรรุ่นาตัวอย่างด้านเกษตรอินทรีย์ที่สามารถเป็นแหล่งศึกษาดูงานได้มากกว่า ๓๐ ครอบครัว เกิดกลุ่มเกษตรกรเพิ่มขึ้นในพื้นที่อำเภอสันทราย อำเภอสันกำแพง และอำเภอแม่ริม และกลุ่มต่างๆ รวมตัวกันเป็นเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ และเครือข่าย

โรงเรียนโดยรอบมหาวิทยาลัยมีความสนใจในการส่งเสริมการผลิตอาหารอินทรีย์ให้นักเรียนภายในโรงเรียนได้บริโภค และเป็นต้นแบบให้นักเรียนและผู้ปกครอง นำไปผลิตเพื่อบริโภคในครัวเรือน ซึ่งปัจจุบันโรงเรียนศรีสังวาลย์ ได้ดำเนินการจนประสบความสำเร็จและกลายเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ต้นแบบแก่โรงเรียนและหน่วยงานต่างๆ

สนับสนุนปัจจัยการผลิตเกษตรอินทรีย์แก่เกษตรกร มหาวิทยาลัยสนับสนุนปัจจัยการผลิตในรูปแบบต่างๆ ให้แก่สังคม ชุมชน ผ่านโครงการส่งเสริมการผลิตเกษตรอินทรีย์หลายโครงการ เช่น การแจกจ่ายเมล็ดพันธุ์อินทรีย์ ให้แก่เกษตรกร องค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน มากกว่า ๖,๐๐๐ ชุด รวมถึง การแจกจ่ายปุ๋ยหมักแบบไม่พลิกกลับกองให้แก่เกษตรกร การจำหน่ายปุ๋ยไส้เดือนดิน และอาหารสัตว์อินทรีย์ในราคาต้นทุน รวมถึงการให้ยืมปัจจัยการผลิตพื้นฐานในรูปแบบต่างๆ โดยไม่มีค่าใช้จ่าย เช่น การให้ความรู้และจัดฝึกอบรมของ IQS เครือข่าย ISAC เป็นต้น

(๑.๓) ด้านกายภาพและการบริหาร

มีโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสมต่อการเป็นแหล่งเรียนรู้เกษตรอินทรีย์

มหาวิทยาลัยได้มีการจัดตั้งศูนย์ประสานงาน Organic University มีการพัฒนาระบบตรวจรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ปัจจุบันการจัดตั้งศูนย์ประสานงานด้านเกษตรอินทรีย์ เป็นหน่วยงานหลักในการบริหารจัดการงานด้านเกษตรอินทรีย์ของมหาวิทยาลัย มีหน้าที่หลักในการประสานโครงการวิจัยบริการวิชาการ จัดทำฐานข้อมูลและเผยแพร่ข่าวสารด้านเกษตรอินทรีย์ของมหาวิทยาลัย มีการพัฒนาระบบตรวจรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม [Participatory Guarantee Systems (PGS) และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสมต่อการเป็นแหล่งเรียนรู้เกษตรอินทรีย์ โดยการปรับปรุงพื้นที่และปรับปรุงดิน จำนวนกว่า ๑๒๐ ไร่ ได้แก่ ปรับปรุงดินสำนักฟาร์มมหาวิทยาลัย ๗๗ ไร่ ปรับปรุงดินโครงการพัฒนาบ้านโป่ง ๔ ไร่ ปรับปรุงดินศูนย์วัฒนธรรมเกษตรล้านนา ๑๓ ไร่ ปรับปรุงดินพื้นที่ฟาร์มสำนักวิจัยฯ ๑๕ ไร่ และการปรับปรุงพื้นที่เพื่อผลิตแพะอินทรีย์

การตรวจรับรองมาตรฐานพื้นที่เกษตรอินทรีย์ โดยได้รับรองไปแล้ว ๑๐ แปลง รวม ๑๖๗ ไร่ ได้แก่ พื้นที่ผลิตเมล็ดพันธุ์อินทรีย์ ๕ ไร่ พื้นที่พืชสมุนไพร ๒๙ ไร่ พื้นที่ป่านุรักษ์บนสำนักฟาร์ม ๑.๕ ไร่ พื้นที่พืชผักอินทรีย์ ๒ ไร่ ศูนย์วัฒนธรรมเกษตรล้านนา ๓๕ ไร่ พื้นที่ยางพารา ๓๗ ไร่ พื้นที่มะม่วงอินทรีย์ ๒๓ ไร่ พื้นที่ลำไย ๒๐ ไร่ และพื้นที่เกษตรอินทรีย์ผสมผสาน (ริมคลองชลประทาน) ๑๕ ไร่

โครงสร้างพื้นฐานที่เป็นแหล่งเรียนรู้ในรูปแบบของฐานเรียนรู้ต่างๆ ดังนี้ เช่น ฐานเรียนรู้โรงปุ๋ยอินทรีย์ เห็ดอินทรีย์ สตอเบอร์รี่อินทรีย์ สมุนไพร เมล็ดพันธุ์ และการพัฒนาสำนัก

ฟาร์มมหาวิทยาลัยสู่การเป็นหน่วยงานนำร่องด้านเกษตรอินทรีย์ เป็นต้นโครงสร้างพื้นฐานในรูปแบบการบริการอื่นๆ เช่น โรงอาหารอินทรีย์คณะเศรษฐศาสตร์ ร้านอาหารอินทรีย์ ร้านค้าอินทรีย์ กาดน้อยอินทรีย์

การสร้างความอุดมสมบูรณ์แก่ดิน น้ำ และสิ่งแวดล้อมในระยะยาว สร้างความอุดมสมบูรณ์แก่ดิน น้ำ และสิ่งแวดล้อมในระยะยาวผ่านโครงการบริการวิชาการต่างๆ เช่น โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีผลิตปุ๋ยอินทรีย์เชิงเดี่ยวคุณภาพสูงมาตรฐาน IFOAM โครงการฝึกอบรมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์แบบไม่พลิกกลับกอง โครงการจัดทำแผนที่อินทรีย์วัตถุและความอุดมสมบูรณ์ของดินภายใต้ระบบเกษตรอินทรีย์ โครงการผลิตปุ๋ยชีวภาพเชื้ออับสคูลาร์ไมคอร์ไรซ่าสำหรับเกษตรอินทรีย์ โครงการสำรวจพื้นที่ที่เหมาะสมในการทำเกษตรอินทรีย์ และ โครงการความร่วมมือกับเครือข่ายเพื่อเพิ่มกำลังการผลิตเกษตรอินทรีย์ เป็นต้น

นักศึกษาและบุคลากรมีจิตสำนึกในการบริโภคอาหารปลอดภัย มหาวิทยาลัยขับเคลื่อนการดำเนินงานโดยการสร้างจิตสำนึกและความตระหนักในการบริโภคอาหารปลอดภัยแก่นักศึกษา บุคลากร และชุมชน โดยสร้างร้านอาหาร และร้านค้าเกษตรอินทรีย์ ภายในและรอบๆ มหาวิทยาลัย โดยจัดตั้งชมรมผู้บริโภคอาหารอินทรีย์มหาวิทยาลัยแม่โจ้ อันเกิดจากการรวมตัวนักศึกษาและบุคลากรที่มีความต้องการบริโภคอาหารอินทรีย์ จนกระทั่งมีหน่วยงานอื่น เช่น Action Aid นำกรณีของชมรมไปเป็นตัวอย่างเพื่อขยายผลสู่สถาบันการศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ ปัจจุบันได้มีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เช่น การจัดกิจกรรมรณรงค์ให้มีการบริหารบริหารอินทรีย์ กิจกรรมศึกษาดูงานด้านเกษตรอินทรีย์และการตรวจเยี่ยมแปลงเกษตรอินทรีย์ของกลุ่มเกษตรกร จำหน่ายอาหารอินทรีย์ ตรวจสอบสารเคมีตกค้างในเลือด และ ตรวจสอบพิษสินค้าที่จำหน่ายในกาดน้อยอินทรีย์ และตลาดสดใกล้เคียงมหาวิทยาลัย เป็นต้น

เป็นศูนย์ประสานงานหลักของเครือข่ายด้านเกษตรอินทรีย์ในอาเซียน โดยการสร้างเครือข่ายและเป็นผู้นำด้านเกษตรอินทรีย์ในระดับชาติ และนานาชาติ โดยเป็นเจ้าภาพจัดสัมมนาเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ระดับชาติและนานาชาติ เช่น ASIA Today (ครั้งที่ ๑ - ๒) ซึ่งประกอบด้วยผู้เข้าร่วมที่เป็นเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ร่วมกับมหาวิทยาลัยจากทั้งในและต่างประเทศ เช่น ภูฏาน เวียดนาม ลาว กัมพูชา และพม่า เป็นต้น การจัดเสวนาเกษตรอินทรีย์ในงานวันเกษตรแห่งชาติ และการจัดงานเสวนา Show & Share (รวมพลคนเกษตรอินทรีย์) ซึ่งประกอบด้วย หน่วยงานราชการที่ดำเนินงานด้านเกษตรอินทรีย์ ภาคเอกชน ผู้ประกอบการสังคม กลุ่มเครือข่ายต่างๆ เกษตรกร และผู้สนใจด้านเกษตรอินทรีย์จากทั่วประเทศเข้าร่วม และมีการจัดทำฐานข้อมูลเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ในประเทศ เป็นต้น

การสร้างและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เกษตรอินทรีย์ของชาติ เช่น เครือข่ายผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ผักอินทรีย์ สหกรณ์แม่ต้ายยืน จ.เชียงใหม่ และขยายผลไปยังกลุ่มเกษตรอินทรีย์ในจังหวัดต่างๆ เช่น

นครราชสีมา น่าน สุพรรณบุรีและมุกดาหาร กลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ อำเภอสันทราย สันกำแพง แม่ริม เครือข่ายโรงเรียนโดยรอบมหาวิทยาลัย เช่น โรงเรียนศรีสังวาล โรงเรียนสันทรายวิทยาคม เครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ เช่น สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือ สปก. สวท. และไร่เชิญตะวัน เป็นต้น

มีระบบฐานข้อมูลเกษตรอินทรีย์ที่ครอบคลุมและเป็นปัจจุบัน โดยการจัดทำเว็บไซต์เกษตรอินทรีย์ www.organic.mju.ac.th เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ งานวิจัย ความเชี่ยวชาญ และข่าวสารการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เกษตรอินทรีย์ การจัดทำแผนที่แหล่งเรียนรู้ต้นแบบอินทรีย์ของมหาวิทยาลัย และจัดทำสื่อเกษตรอินทรีย์เผยแพร่ผ่านทางเฟสบุ๊ค ที่มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเป็นประจำทุกวัน

(๒) สรุปผลการดำเนินงานตามเป้าหมายหลักการพัฒนาสู่ Green University

ผลการดำเนินงานระยะ ๔ ปี ตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยระยะ ๑๕ ปี ด้านมหาวิทยาลัยสีเขียว จำแนกตามเป้าหมายหลักการพัฒนา ดังนี้

(๒.๑) ด้านวิชาการและผลิตบัณฑิต

หลักสูตรด้านพลังงานทดแทนและสิ่งแวดล้อมที่เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ โดยพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ปัจจุบันมีหลักสูตรที่มีรายวิชาเกี่ยวข้องกับ Green University ระดับปริญญาตรี โท และเอก รวม ๑๖ หลักสูตร ระดับปริญญาตรี (๗ หลักสูตร) ระดับปริญญาโท (๗ หลักสูตร) ระดับปริญญาเอก (๒ หลักสูตร) นอกจากนี้หลักสูตร Green University ที่บรรจุไว้ในแผน ระดับปริญญาตรีและโท รวม ๗ หลักสูตร ระดับปริญญาตรี (๖ หลักสูตร) ระดับปริญญาโท (๑ หลักสูตร)

มีบัณฑิตด้านพลังงานทดแทนและสิ่งแวดล้อม ปัจจุบันมีบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับพลังงานทดแทนและสิ่งแวดล้อม ทั้งในระดับปริญญาตรี โท และเอก ปีละกว่า ๕๐๐ คน โดยในปีการศึกษา ๒๕๕๗ มีผู้สำเร็จการศึกษาด้านพลังงานทดแทนและสิ่งแวดล้อม รวม ๕๗๗ คน ดังนี้ระดับปริญญาตรี ๕๓๔ คน ระดับปริญญาโท ๒๕ คน และระดับปริญญาเอก ๑๘ คน

บัณฑิตมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์พลังงานและรักษาสีเขียว โดยการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่นักศึกษา บุคลากร และชุมชน การพัฒนามหาวิทยาลัยให้ปลอดเหล้า บุหรี่ ยาเสพติด สถานบันเทิง และแหล่งอบายมุข โดยกำหนดตัวชี้วัดไว้ในแผนปฏิบัติการของมหาวิทยาลัย (ร้อยละของโครงการ/กิจกรรมพัฒนานักศึกษา/ศิษย์เก่าที่สอดคล้องกับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยระยะ ๑๕ ปี (Go-Eco-U) ซึ่งมีผลการดำเนินงานกิจกรรม

โครงการสูงกว่าร้อยละ ๕๐ ในทุกปี เช่น โครงการแปงบ้านสร้างเมือง โครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และโครงการอาสาพัฒนาในรูปแบบต่างๆ เป็นต้น

(๒.๒) ด้านการวิจัยและบริการวิชาการ

มีผลงานวิจัยและนวัตกรรมด้านพลังงานทดแทน และการอนุรักษ์

สิ่งแวดล้อม โดยการพัฒนานักวิจัยและผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อมและพลังงานทดแทน รวมถึงพัฒนาและถ่ายทอดองค์ความรู้และนวัตกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและพลังงานทดแทน และการเป็นต้นแบบชุมชนสีเขียว และเป็นแหล่งเรียนรู้แก่ชุมชนภายนอก ปัจจุบันมีโครงการวิจัยและนวัตกรรมด้านพลังงานทดแทน และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีนวัตกรรมที่เป็นแหล่งเรียนรู้สามารถเป็นต้นแบบชุมชนสีเขียวให้กับชุมชน เช่น โครงการหมอดินไหมของคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ช่วยดูแลเหยี่ยวยารักษาต้นไม้ใหญ่ โดยกลุ่มนักศึกษาและบุคลากรของคณะพบปะชุมชน ริเริ่มให้ชาวบ้านและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) รอบมหาวิทยาลัยหันมาใส่ใจสิ่งแวดล้อม ทำให้มหาวิทยาลัยแม่โจ้ได้รับการคัดเลือกจากสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) ให้เป็น "มหาวิทยาลัยเมืองเชิงนิเวศนาร่อง" หรือ "อีโคทาวน์" ที่น่าอยู่ มีความสมดุลด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งมีการเพิ่มและจัดการพื้นที่สีเขียวของชุมชนอย่างมีส่วนร่วม ชุมชนมีสุขภาวะที่ดี เป็นสังคมคาร์บอนต่ำที่ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

(๒.๓) ด้านกายภาพและการบริหาร

มีโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับ Green University เช่น พื้นที่ทางเท้า เส้นทาง

จักรยาน ที่จอดรถรวม การออกแบบอาคารสีเขียว ปัจจุบันมีการจัดทำผังแม่บทมหาวิทยาลัยสีเขียวและปรับโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ทางจักรยาน ทางเดิน ที่จอดรถ และเพิ่มพื้นที่สีเขียว มหาวิทยาลัยได้แต่งตั้งคณะกรรมการวางแผนแม่บทของมหาวิทยาลัย มีหน้าที่ในการจัดทำผังแม่บทและขับเคลื่อนการพัฒนา มหาวิทยาลัยสีเขียว ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับ Green University ได้แก่ การปรับปรุงอาคารสถานที่ ให้รองรับต่อการเป็นมหาวิทยาลัยสีเขียว ดังนี้ ปรับปรุงอาคารพัฒนาวิสัยทัศน์ ปรับปรุงอาคารพระช่วงเกษตรศิลป ปรับปรุงอาคารสำนักงานอธิการบดี ปรับปรุงศูนย์กีฬาภาณุจนาภิเษกรัชการที่ ๙ ปรับปรุงอาคารเทพศาสตร์สถิต ปรับปรุงสนามวังซ้าย จัดสร้างสถานที่และอาคารใหม่ให้รองรับต่อการเป็นมหาวิทยาลัยสีเขียว เช่น ศูนย์อาหารอินทรีย์ จัดสร้างสนามฟุตบอลจำนวน ๒ สนาม ก่อสร้างอาคารคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์แห่งใหม่ ก่อสร้างอาคารเรียนรวม ๔๐ ปีอาคารวิทยาลัยพลังงานทดแทน อาคารเรียนแม่โจ้-ชุมพร และสถานีไฟฟ้าย่อย จัดสร้างทางจักรยาน ถนนสายบริเวณศาลเจ้าแม่เก่า และถนนสายอินทนิลตลอดทั้งสาย ก่อสร้างทางเดินเท้า (cover way) รอบในพื้นที่การศึกษาต่อเนื่องให้เชื่อมโยงกันทั้งระบบ เพื่ออำนวยความสะดวกในการสัญจรของนักศึกษาและบุคลากร โดยปัจจุบันได้ดำเนินการไปแล้ว ดังนี้ เส้นทางจากโรงอาหาร หอพักนักศึกษา อาคารแม่พืช อาคารพระช่วง อาคารเรียนรวม หอสมุด

บรรจบที่วิทยาลัยบริหารศาสตร์ เส้นทางจากโรงอาหาร ศูนย์กีฬา บรรจบที่คณะวิทยาศาสตร์ และเส้นทางจากหอเกียรติยศ บรรจบที่อาคารเรียนรวม เป็นต้น

ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในทุกห่วงโซ่อุปทาน โดยการลดปริมาณรถยนต์และจักรยานยนต์ ส่งเสริมการใช้จักรยาน เดิน และรถสาธารณะ ปัจจุบันได้วางแผนให้มีรถไฟฟ้าของมหาวิทยาลัย โดยมีจัดกิจกรรมเปิดตัวโครงการไปแล้วเมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๘ จัดให้มีจุดจอดรถจักรยานตามจุดสำคัญต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัย เช่น สำนักงานอธิการบดี และตามคณะต่างๆ และจัดโครงการรณรงค์ในรูปแบบต่างๆ เช่น รณรงค์การใช้จักรยานภายในมหาวิทยาลัย โครงการ Care Free Day วันปลอดรถ ลดโลกร้อน โครงการประหยัดพลังงานรณรงค์การงดใช้เครื่องปรับอากาศในช่วงเช้าและหลังสี่โมงเย็น เป็นต้น

มีการใช้พลังงานทดแทนภายในมหาวิทยาลัย ลดการใช้พลังงาน และส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน โดยระยะเริ่มต้นได้มีการจัดทำเส้นทางรถไฟฟ้าและเปิดตัวโครงการรถไฟฟ้าภายในมหาวิทยาลัย และในปี ๒๕๕๙ ได้เริ่มนำร่องการเปลี่ยนหลอดไฟในอาคารสำนักงานอธิการบดีทั้งหมดเป็นหลอดประหยัดพลังงาน และติดตั้งระบบไฟส่องสว่างตามทางเดินด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ เป็นต้น

ลดปริมาณของเสีย (waste- reduction)_ลดปริมาณขยะ และของเสียทุกชนิด ภายในมหาวิทยาลัย โดยส่งเสริมการลดปริมาณขยะและของเสีย เช่น ขอความร่วมมือจากร้านค้าในโรงอาหารงดใช้กล่องโฟมภายในมหาวิทยาลัย การรณรงค์คัดแยกขยะ จัดซื้อถังขยะแยกชนิด และโครงการธนาคารขยะ เป็นต้น

มหาวิทยาลัยได้รับการจัดอันดับเป็นมหาวิทยาลัยสีเขียว โดยการสร้างแม่โจ้ให้เป็นชุมชนสีเขียว (Green Society) เป็นพื้นที่ต้นแบบ “Green Campus” แบบครบวงจร ลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทุกห่วงโซ่อุปทาน__ปรับปรุงสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยโดยมุ่งเน้นความกลมกลืนกับธรรมชาติและทันสมัย ปัจจุบันมหาวิทยาลัยได้รับการจัดอันดับเป็นหนึ่งในสิบมหาวิทยาลัยสีเขียวของประเทศ อันดับที่ ๑๙๔ ของโลก และเป็นอันดับ ๑๐ ของประเทศ ในปี ๒๕๕๖

พัฒนาหน่วยงานนำร่องด้าน Green Office โดยในปี ๒๕๕๘ คณะเศรษฐศาสตร์เป็นหน่วยงานนำร่อง Green Office ของมหาวิทยาลัย โดยคณะกรรมการพิจารณาสำนักงานสีเขียว (Green Office) จากกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ประกาศผลการตัดสินให้คณะเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เป็นสำนักงานสีเขียวระดับ Gold Award อันเป็นระดับสูงสุด เป็นหน่วยงานแรกในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งขณะนี้มหาวิทยาลัยอยู่ระหว่างการขยายแนวคิด Green Office ไปยังหน่วยงานอื่นต่อไป

(๓) สรุปผลการดำเนินงานตามเป้าหมายหลักการพัฒนาสู่ Eco. University

ผลการดำเนินงานระยะ ๔ ปี ตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยระยะ ๑๕ ปี ด้านมหาวิทยาลัยเชิงนิเวศ จำแนกตามเป้าหมายหลักการพัฒนา ดังนี้

(๓.๑) ด้านวิชาการและผลิตบัณฑิต

มีหลักสูตรและวิชาเรียนที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศวิทยาและเทคโนโลยีการเกษตรที่ทันสมัยและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน ปัจจุบันมหาวิทยาลัยมีหลักสูตรที่มีรายวิชาเกี่ยวข้องกับ Eco. รวม ๕ หลักสูตร เป็นระดับปริญญาโท (๔ หลักสูตร) ระดับปริญญาเอก (๑ หลักสูตร) และหลักสูตรที่สอดคล้องกับเกษตรอินทรีย์ที่บรรจุไว้ในแผน : จำนวน ๒ หลักสูตร ระดับปริญญาโท (๑ หลักสูตร) และระดับปริญญาเอก ๑ หลักสูตร

บัณฑิตของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ เป็นผู้ที่มิจิดใจที่ดิงาม รักสิ่งแวดล้อม มีความสุข โดยการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีงาม และการใช้ชีวิตอย่างมีความสุขแก่นักศึกษาและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง นโยบายมุ่งให้นักศึกษา ดี เก่ง และมีความสุข ผ่านกิจกรรมพัฒนานักศึกษาที่สอดคล้องกับ Eco. โดยได้ดำเนินกิจกรรมโครงการกว่าร้อยละ ๕๐ ในแต่ละปี ดังนี้ ปีงบประมาณ ๒๕๕๗ ดำเนินโครงการรวม ๔๔ โครงการ งบประมาณ ๔.๕ ล้านบาท ปีงบประมาณ ๒๕๕๘ ดำเนินโครงการรวม ๘๘ โครงการ งบประมาณ ๑.๕ ล้านบาท

(๓.๒) ด้านการวิจัยและบริการ

มีผลงานวิจัยและนวัตกรรมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และฉลาดต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Smart Agriculture) และสามารถชี้นำสังคมในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมและความยั่งยืนได้ โดยการถ่ายทอดความรู้และสร้างความร่วมมือกับชุมชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จัดให้มีโครงการเสวนาเรื่อง การแก้ไขปัญหาหมอกควันอย่างบูรณาการและยั่งยืนขึ้น เพื่อระดมความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนทั้งชุมชน หน่วยงาน ภาครัฐและเอกชน รวมถึงการนำข้อเสนอเชิงนโยบายและแนวปฏิบัติที่ดีในการแก้ไขปัญหาหมอกควันอย่างยั่งยืนเสนอต่อรัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

มีอาคารหรือพื้นที่เชิงนิเวศต้นแบบ (Eco Building / Smart Farm) โดยการพัฒนาอาคารหรือพื้นที่นำร่องเชิงนิเวศต้นแบบ (Eco. Building / Smart Farm) ปี ๒๕๕๘ คณะเศรษฐศาสตร์เป็นอาคารนำร่อง Green Office ปี ๒๕๕๙ พัฒนาอาคารสำนักงานอธิการบดีสู่ Green Office จัดเสวนาเรื่อง Smart Organic Farm เพื่อร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อจัดสร้างพื้นที่ต้นแบบ Smart

Farm ของมหาวิทยาลัย ดำเนินการก่อสร้าง Smart Organic Farm บนพื้นที่ประมาณ ๕ ไร่ของฟาร์มมหาวิทยาลัย และจัดสรรพื้นที่ ๓๕ ไร่ไว้เป็นแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมเกษตรล้านนา เกษตรทฤษฎีใหม่ และเกษตรผสมผสาน

มีนโยบายให้การพัฒนาเชิงกายภาพรองรับการใช้ชีวิตอย่างมีความสุขและสร้างสุขภาวะให้กับนักศึกษาและบุคลากร มีพื้นที่แห่งการเรียนรู้ให้นักศึกษาทุกๆ ขณะที่นักศึกษาใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยอย่างมีความสุข โดยการกำหนดนโยบายและกิจกรรมในการลดการใช้พลังงานภายในมหาวิทยาลัย ออกแบบสิ่งก่อสร้าง พื้นที่ อาคารเชิงนิเวศเพื่อสุขภาพกายใจที่ดี พัฒนาเชิงกายภาพรองรับการใช้ชีวิตอย่างมีความสุขและสร้างสุขภาวะให้กับนักศึกษาและบุคลากร ซึ่งปัจจุบันได้มีการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ปรับปรุงถนน เส้นทางจักรยาน อาคารพัฒนวิสัยทัศน์ให้เป็นพื้นที่จัดกิจกรรมนักศึกษา กิจกรรมทางวิชาการ และการแสดงออกซึ่งความคิดสร้างสรรค์ ปรับปรุงหอพักนักศึกษา จัดสร้างทางเดินในร่ม (Cover Way) สนามกีฬา และปรับปรุงสนามวังซ้ายเป็นพื้นที่นันทนาการเพื่อสุขภาพ

การหมุนเวียนใช้ทรัพยากรดิน, น้ำ, พลังงาน (Reuse, Reduce, Recycle) อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยการส่งเสริมให้มีการหมุนเวียนการใช้ทรัพยากรของมหาวิทยาลัย ส่งเสริมให้ทุกหน่วยงานดำเนินการตามหลักการ ๓R เพื่อลดปริมาณขยะและของเสีย และ สร้างศูนย์รวมในการคัดแยก /กำจัด/รีไซเคิลขยะและของเสีย ปัจจุบันได้รณรงค์ให้ทุกหน่วยงานปิดเครื่องปรับอากาศหลัง ๑๖.๐๐ น. รณรงค์ลดการใช้กระดาษ รวมถึงปรับระบบด้านไอทีให้มีประสิทธิภาพ จัดให้มีธนาคารขยะรีไซเคิล ส่งเสริมการใช้จักรยานและทางเดินเท้าภายในมหาวิทยาลัย และจัดให้มีถังขยะแบบคัดแยกประเภทขยะ เป็นต้น

(๔) สรุปจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนา จากผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การ
พัฒนามหาวิทยาลัยระยะ ๑๕ ปี

จุดเด่น	จุดที่ควรพัฒนาต่อ
- มียุทธศาสตร์ที่ชัดเจน ได้รับการสนับสนุนจากหลายหน่วยงาน และได้รับสนับสนุนงบประมาณแผ่นดินจำนวนมากอย่างต่อเนื่อง - มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน พร้อมรองรับการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ในอนาคต - มีผลงานด้านเกษตรอินทรีย์ที่โดดเด่นเป็นที่ยอมรับ - มีพื้นที่ที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน และแหล่งเรียนรู้เกษตรอินทรีย์ครบวงจร - มีนักวิจัย ผู้เชี่ยวชาญที่หลากหลายเป็นที่ยอมรับ - มีเครือข่ายเกษตรกร และหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชนร่วมสนับสนุน - ได้รับการจัดอันดับ Green University ในอันดับที่สูงพอสมควร - มีหน่วยงานรับผิดชอบด้านพลังงานทดแทนชัดเจน - มีหน่วยงานนำร่อง Green Office	- กำหนดแผนยุทธศาสตร์การดำเนินงานด้านเกษตรอินทรีย์ให้ชัดเจน ครอบคลุมทุกด้าน ต่อเนื่องตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ และขับเคลื่อนให้สำเร็จเป็นรูปธรรม - จัดทำผังแม่บทมหาวิทยาลัยให้สอดคล้องกับมหาวิทยาลัยสีเขียว - พัฒนาชุดโครงการตามยุทธศาสตร์ เพื่อแสวงหางบประมาณสนับสนุนทั้งจากงบประมาณแผ่นดินและแหล่งทุนภายนอก - เร่งพัฒนาหลักสูตรตามยุทธศาสตร์ และเปิดรับนักศึกษาโดยเร็ว เช่น หลักสูตรเกษตรอินทรีย์ - กำหนดพื้นที่นำร่องในการให้บริการตามยุทธศาสตร์ เพื่อให้เห็นภาพความสำเร็จเป็นรูปธรรม - ปรับปรุงกฎระเบียบ และหน่วยงานสนับสนุน เพื่อบริการแสวงหารายได้จากโครงการยุทธศาสตร์ - เร่งผลักดันกิจกรรมตามยุทธศาสตร์ที่ยังไม่ประสบความสำเร็จ เช่น โรงอาหารอินทรีย์ ตลาดอินทรีย์ ระบบขนส่งสาธารณะ การจัดการขยะ ฯลฯ - ประชาสัมพันธ์ผลงานให้หน่วยงานภายนอกได้รับทราบ - ผลักดันผลการจัดอันดับ Green U. หรือ Sustainable U. ให้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง - ส่งเสริมหน่วยงานภายในสู่ Green Office

๓.๒ สรุปผลการดำเนินงาน ๔ ปีแรก (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๘) ตามแผนฯ ๑๑

(๑) สาระสำคัญของผลการดำเนินงานและแนวทางพัฒนาในภาพรวม

ผลการดำเนินงาน ระยะ ๔ ปี ตามแผนพัฒนาการศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๘) มีภาพรวมการดำเนินงานในการขับเคลื่อนตัวชี้วัดทั้งสิ้น ๗/๓ ตัวชี้วัด โดยมีระดับความสำเร็จการดำเนินงานภาพรวมในระดับดี (คะแนนเฉลี่ย ๔.๓๘) เมื่อพิจารณาตามพันธกิจแล้วพบว่า มีการดำเนินงานที่มีระดับความสำเร็จดีมาก จำนวน ๒ พันธกิจ มากที่สุดคือการดำเนินงานด้านการพัฒนานักศึกษาและศิษย์เก่า (คะแนนเฉลี่ย ๔.๘๑) รองลงมาคือ ด้านบริหารจัดการ (คะแนนเฉลี่ย ๔.๓๖) ส่วนพันธกิจด้านอื่นมีระดับความสำเร็จในระดับดี โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยคือ ด้านบริการวิชาการ (คะแนนเฉลี่ย ๔.๔๙) ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (คะแนนเฉลี่ย ๔.๒๔) ด้านวิชาการ (คะแนนเฉลี่ย ๔.๐๗) โดยด้านที่มีผลการดำเนินงานน้อยที่สุดคือด้านวิจัย (คะแนนเฉลี่ย ๓.๙๒ รายละเอียด ดังนี้

(๑.๑) ด้านวิชาการ

ผลการดำเนินงานระยะ ๔ ปี ตามแผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่ ๑๑ ด้านวิชาการพบว่ามีความสำเร็จภาพรวมในระดับดี (คะแนนเฉลี่ย ๔.๐๗) เมื่อพิจารณาผลการดำเนินงานรายตัวชี้วัดจำนวนทั้งสิ้น ๒๒ ตัวชี้วัด พบว่า ผลการดำเนินงานที่มีระดับความสำเร็จระดับดีมาก (คะแนนเฉลี่ย ๔.๕๑-๕.๐๐) จำนวน ๑๐ ตัวชี้วัด คือความพึงพอใจของนักศึกษาต่อหลักสูตร ความร่วมมือทางวิชาการในการเปิดหลักสูตร รายวิชาและหลักสูตรที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนามหาวิทยาลัย หลักสูตรที่เปิดสอนในระดับชาติหรือนานาชาติ หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาภาษาอังกฤษหรือนานาชาติต่อหลักสูตรบัณฑิตศึกษาทั้งหมด อาจารย์ที่ได้รับเชิญเป็น Visiting Professor/กรรมการ/ที่ปรึกษา/อื่นๆในต่างประเทศ จำนวนอาจารย์ประจำที่มีคุณวุฒิปริญญาเอก ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาและปัจจัยเกื้อหนุน บัณฑิตที่ได้งานทำหรือประกอบอาชีพอิสระภายใน ๑ ปี และความพึงพอใจของนายจ้างต่อคุณลักษณะของบัณฑิตมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ผลการดำเนินงานที่มีระดับความสำเร็จระดับดี (คะแนนเฉลี่ย ๓.๕๑-๔.๕๐) จำนวน ๖ ตัวชี้วัด คือหลักสูตรที่ได้รับการรับรองตามมาตรฐาน TQF ผลงานของผู้สำเร็จการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่ได้รับการตีพิมพ์หรือเผยแพร่ อาจารย์ที่มีตำแหน่งทางวิชาการ ความสำเร็จของการดำเนินงานด้านสหกิจศึกษา ความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานที่แสดงจุดเน้นและจุดเด่นของมหาวิทยาลัย ผลการดำเนินงานที่มีระดับความสำเร็จในระดับพอใช้(คะแนนเฉลี่ย ๒.๕๑-๓.๕๐) จำนวน ๕ ตัวชี้วัด ประกอบด้วย ระดับความสำเร็จจากการจัดทำผังแม่บทของมหาวิทยาลัย ความสำเร็จของการพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา จำนวนอาจารย์ที่ได้รับรางวัลในระดับชาติหรือนานาชาติ จำนวนตำราหรือหนังสือที่ใช้ในการขอผลงานทางวิชาการและผ่านการพิจารณาตามเกณฑ์การขอตำแหน่ง

ทางวิชาการ และระบบและกลไกในการจัดการเรียนการสอน และผลการดำเนินงานที่มีระดับความสำเร็จน้อย(คะแนนเฉลี่ย ๑.๕๑-๒.๕๐) จำนวน ๒ ตัวชี้วัด คือผลงานของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทที่ได้รับการตีพิมพ์หรือเผยแพร่ และการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนที่สร้างสรรค์ของคณาจารย์

แนวทางการพัฒนาระยะต่อไป

- พัฒนาคณาจารย์ หรือบุคลากรสายวิชาการ/ ผู้ช่วยสอน และผู้ช่วยวิจัย โดยการสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น ระบบสื่อออนไลน์ และ youtube เป็นต้น

- การพัฒนาการเรียนการสอน และกำหนดหลักเกณฑ์การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษา ปรับปรุงวิธีการและกระบวนการเรียนการสอนที่ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียนกับเนื้อหา และปรับปรุงหลักสูตรที่เน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และการบริการสังคม พัฒนาสื่อการเรียนรู้และบทเรียนออนไลน์ที่มีคุณภาพ ส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนในประเด็นที่มุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษา เช่น การแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาพื้นฐาน พัฒนาระบบบริหารจัดการหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา (การรับนักศึกษาเชิงรุก พัฒนาคุณภาพการควบคุมวิทยานิพนธ์ การสร้าง/ติดตามขั้นตอนการศึกษาและสำเร็จการศึกษา ปรับกลไกการรับสมัครนักศึกษาให้เป็นเชิงรุกมากขึ้น โดยเน้นการทำงานที่เชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงานส่วนคัดเลือกนักศึกษา งานทุนการศึกษา และงานประชาสัมพันธ์ ตลอดจนเชื่อมโยงกับองค์กรนานาชาติ เพื่อการประชาสัมพันธ์ และการให้ทุนการศึกษา ปรับสภาพแวดล้อมทางกายภาพให้มีลักษณะของภูมิสถาปัตย์ที่เอื้อต่อการเรียนและการทำงาน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างสุนทรียภาพ (Green University)

- ควรมีการจัดทำผังแม่บทของมหาวิทยาลัยให้ชัดเจน สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนามหาวิทยาลัย และมีการดำเนินการตามแผนที่วางไว้

(๑.๒) ด้านพัฒนานักศึกษาและศิษย์เก่า

ผลการดำเนินงาน ระยะ ๔ ปี ตามแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ ๑๑ ด้านพัฒนานักศึกษาและศิษย์เก่า พบว่ามีระดับความสำเร็จภาพรวมในระดับดีมาก (คะแนนเฉลี่ย ๔.๘๑) เมื่อพิจารณาผลการดำเนินงานรายตัวชี้วัดจำนวนทั้งสิ้น ๖ ตัวชี้วัด พบว่า ผลการดำเนินงานที่มีระดับความสำเร็จในระดับดีมาก (คะแนนเฉลี่ย ๔.๕๑-๕.๐๐) จำนวน ๕ ตัวชี้วัด คือ ระบบและกลไกในการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษา ความสำเร็จในการพัฒนาบัณฑิตให้เป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ การเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมแก่นักศึกษา จำนวนโครงการกิจกรรมพัฒนานักศึกษา/ศิษย์เก่าที่สอดคล้องกับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัย ระยะ ๑๕ ปี (GO Eco U.) และระดับความสำเร็จของ

แผนพัฒนานักศึกษาและศิษย์เก่า และผลการดำเนินงานที่มีระดับความสำเร็จในระดับดี (คะแนนเฉลี่ย ๓.๕๑-๔.๕๐) จำนวน ๑ ตัวชี้วัดคือ ระดับความสำเร็จของการเสริมสร้างสุขภาพร่างกายและจิตใจนักศึกษา

แนวทางการพัฒนาระยะต่อไป

- ดำเนินการตามกรอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดี เก่ง และมีความสุขของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ พัฒนาทักษะด้านภาษาต่างประเทศ ไอที และภาวะผู้นำ ส่งเสริมให้มีรายวิชาภาษา ศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ของกลุ่มประเทศอาเซียน
- ควรทบทวนตัวชี้วัดด้านการพัฒนานักศึกษาใหม่ให้มีความท้าทายยิ่งขึ้น
- ควรมีการประเมินความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของแผนการจัดกิจกรรมนักศึกษาให้มีความชัดเจนมากขึ้น

(๑.๓) ด้านการวิจัย

ผลการดำเนินงาน ระยะ ๔ ปี ตามแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ ๑๑ ด้านการวิจัย พบว่ามีระดับความสำเร็จภาพรวมในระดับดี (คะแนนเฉลี่ย ๓.๙๒) เมื่อพิจารณาผลการดำเนินงานรายตัวชี้วัดจำนวนทั้งสิ้น ๑๓ ตัวชี้วัด พบว่า ผลการดำเนินงานที่มีระดับความสำเร็จในระดับดีมาก (คะแนนเฉลี่ย ๔.๕๑-๕.๐๐) จำนวน ๙ ตัวชี้วัด คือ นักวิจัยและผลงานวิจัยที่ได้รับรางวัลระดับชาติหรือนานาชาติ อาจารย์ใหม่ที่ได้รับทุนวิจัย นักวิจัยที่เข้าร่วมเครือข่ายในระดับ GMS+ASEAN+นานาชาติ ผลงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ที่ได้รับการจดทะเบียนหรือเสนอขอรับการจดทะเบียนลิขสิทธิ์หรืออนุสิทธิบัตร โครงการวิจัยที่สอดคล้องกับ Roadmap การพัฒนามหาวิทยาลัย จำนวนองค์ความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ ความสำเร็จในการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือด้านการวิจัย และความพึงพอใจของนักวิจัยต่อปัจจัยสนับสนุน ผลการดำเนินงานที่มีระดับความสำเร็จในระดับดี(คะแนนเฉลี่ย ๓.๕๑-๔.๕๐) จำนวน ๔ ตัวชี้วัด คือ ความสำเร็จในการบริหารจัดการงานวิจัย ผลงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ที่ได้รับการตีพิมพ์หรือเผยแพร่ ความสำเร็จในการพัฒนาวิทยุวิจัยจาก KAP และ KP และผลงานวิชาการที่ได้รับการจดลิขสิทธิ์ต่ออาจารย์ประจำและ/หรือนักวิจัยประจำ ผลการดำเนินงานที่มีระดับความสำเร็จในระดับพอใช้ (คะแนนเฉลี่ย ๒.๕๑-๓.๕๐) จำนวน ๒ ตัวชี้วัด คือ งานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ที่นำไปใช้ประโยชน์แก่หน่วยงานภายนอก และบทความวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ที่ได้รับการอ้างอิง (Citation) ใน Refereed journal หรือในฐานข้อมูลระดับนานาชาติต่ออาจารย์ประจำและนักวิจัยประจำ และผลการดำเนินงานที่มีระดับความสำเร็จในระดับน้อย จำนวน ๒ ตัวชี้วัด คือ ผลงานวิชาการที่ได้รับการรับรองคุณภาพ และการเพิ่มขึ้นของงบประมาณวิจัยจากแหล่งทุนภายนอก

แนวทางการพัฒนาระยะต่อไป

เสริมสร้างความเข้มแข็งในสาขาวิจัยที่เป็นจุดแข็ง โดยเฉพาะด้านเกษตรอินทรีย์และสาขาใหม่ที่มีความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ พัฒนากลุ่มวิจัยในความริเริ่มของมหาวิทยาลัยที่เป็นสาขาเชิงยุทธศาสตร์ สร้างกลไกการจ้างบุคลากรที่มีคุณภาพสูง รวมทั้ง Post-Doctoral และ Visiting Professor สร้างสิ่งแวดล้อมที่เกื้อหนุนการพัฒนา Career path ของบุคลากรสายวิชาการ ที่เน้นวิจัยเป็นหลัก ให้มีความชัดเจนขึ้น พัฒนาระบบบ่มเพาะนักวิจัยรุ่นใหม่ (ระบบพี่เลี้ยง การฝึกอบรม การเข้าร่วมกลุ่มวิจัย การสนับสนุนทุนวิจัย) ส่งเสริมภาพลักษณ์การวิจัยให้เป็นที่ประจักษ์ และสร้างผลกระทบจากผลงานวิจัย ส่งเสริมความร่วมมือในการวิจัยข้ามสาขา และขยายผลแนวทางการบริหารจัดการแบบคลัสเตอร์ สร้างโอกาสในการเพิ่มประสบการณ์อุตสาหกรรมของบุคลากรและนักศึกษา

(๑.๔) ด้านการบริการวิชาการแก่สังคมและชุมชน

ผลการดำเนินงาน ระยะ ๔ ปี ตามแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ ๑๑ ด้านการบริการวิชาการแก่สังคมและชุมชน พบว่ามีระดับความสำเร็จภาพรวมในระดับดี (คะแนนเฉลี่ย ๔.๔๙) เมื่อพิจารณาผลการดำเนินงานรายตัวชี้วัดจำนวนทั้งสิ้น ๕ ตัวชี้วัด พบว่า ผลการดำเนินงานที่มีระดับความสำเร็จในระดับดีมาก (คะแนนเฉลี่ย ๔.๕๑-๕.๐๐) จำนวน ๒ ตัวชี้วัด คือ ความสำเร็จในการให้บริการวิชาการ KAP และ KP และการบูรณาการผลงานบริการวิชาการสู่พันธกิจอื่นๆของมหาวิทยาลัย และผลการดำเนินงานที่มีระดับความสำเร็จในระดับดี จำนวน ๓ ตัวชี้วัดคือ จำนวนโครงการบริการวิชาการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัย ระยะ ๑๕ ปี (GO Eco U) ความสำเร็จในการดำเนินงานโครงการตามพระราชดำริ และความสำเร็จในการให้บริการวิชาการตาม Roadmap ของมหาวิทยาลัย

แนวทางการพัฒนาในระยะต่อไป

- ทุกคณะควรมีการบริการวิชาการแก่สังคม โดยมีกิจกรรมหรือโครงการที่บูรณาการ ให้ครบทั้ง ๒ ด้าน คือ ด้านการเรียนการสอนและการวิจัย หรือบูรณาการได้ทั้ง ๒ ด้านใน โครงการเดียวกันอย่างชัดเจน โดยเป็นโครงการที่สามารถโยงไปสู่การสร้างคุณค่าต่อสังคมหรือชุมชนใหม่มีความเข้มแข็งอีกด้วย และควรมีการประเมินผลความสำเร็จของการบูรณาการงานบริการวิชาการแก่สังคม แล้วนำผลประเมินไปปรับปรุงโครงการ/กิจกรรมครบทุกโครงการอย่างเป็นรูปธรรม
- ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาระบบติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานโครงการพระราชดำริ โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรของมหาวิทยาลัยเข้าไปมีส่วนในการดำเนินงานโครงการในพระราชดำริต่างๆ

(๑.๕) ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ผลการดำเนินงาน ระยะ ๔ ปี ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ตามแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ ๑๑ พบว่ามีระดับความสำเร็จภาพรวมในระดับดี (คะแนนเฉลี่ย ๔.๒๔) เมื่อพิจารณาผลการดำเนินงานรายตัวชี้วัดจำนวนทั้งสิ้น ๔ ตัวชี้วัด พบว่าผลการดำเนินงานที่มีระดับความสำเร็จในระดับดีมาก (คะแนนเฉลี่ย ๔.๕๑-๕.๐๐) จำนวน ๕ ตัวชี้วัด คือ ระบบและกลไกในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เครือข่ายหรือองค์การที่ให้ความร่วมมือด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม นักศึกษาที่ได้รับการยกย่อง รางวัล และประกาศเกียรติคุณด้านคุณธรรมและศิลปวัฒนธรรม ความพึงพอใจของชุมชนต่อบทบาทของมหาวิทยาลัยในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต และผลการดำเนินงานที่มีระดับความสำเร็จในระดับพอใจ จำนวน ๓ ตัวชี้วัด คือ ความสำเร็จในการพัฒนามหาวิทยาลัยสู่การเป็นมหาวิทยาลัย Eco-university และความสำเร็จในการพัฒนามหาวิทยาลัยตาม Roadmap การพัฒนามหาวิทยาลัย และความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมวัฒนธรรมเกษตรล้านนา

แนวทางการพัฒนาในระยะต่อไป

- วางแผนพัฒนาด้านศิลปวัฒนธรรมระยะยาวของมหาวิทยาลัย
- ควรกำหนด/สร้างมาตรฐานด้านศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย
- วางกลยุทธ์ในการแสวงหารายได้ของศูนย์วัฒนธรรมเกษตรล้านนาให้ชัดเจน

รวมถึงเร่งผลักดันให้เป็นศูนย์วัฒนธรรมเกษตรมีชีวิตและมีกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และติดตามประเมินผล และรายงานต่อผู้บริหารรับทราบอย่างสม่ำเสมอ

(๑.๖) ด้านการบริหารจัดการ

ผลการดำเนินงาน ระยะ ๔ ปี ตามแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ ๑๑ ด้านการบริหารจัดการ พบว่ามีระดับความสำเร็จภาพรวมในระดับดีมาก (คะแนนเฉลี่ย ๔.๓๖) เมื่อพิจารณาผลการดำเนินงานรายตัวชี้วัดจำนวนทั้งสิ้น ๑๕ ตัวชี้วัด พบว่าผลการดำเนินงานที่มีระดับความสำเร็จในระดับดีมาก (คะแนนเฉลี่ย ๔.๕๑-๕.๐๐) จำนวน ๑๓ ตัวชี้วัด คือ ความสำเร็จของการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ และการพัฒนาระบบฐานข้อมูล (MIS สู่ DSS) การปฏิบัติตามหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัย และผู้บริหารมหาวิทยาลัย ผลการประกันคุณภาพภายในมหาวิทยาลัย ผลการเบิกจ่ายงบประมาณตามแผน ร้อยละของงบประมาณบุคลากรต้องบดำเนินการ จำนวนเงินกองทุนพัฒนามหาวิทยาลัยที่เพิ่มขึ้นจากแหล่งทุนภายนอก ระดับความสำเร็จของการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยระยะ ๑๕ ปี ผลการจัดอันดับสู่การเป็น Green Campus ผลการปฏิบัติราชการของมหาวิทยาลัย ผลการประเมินคุณภาพภายนอก (สมศ.รอบ ๓) และความสำเร็จของแผนพัฒนาบุคลากร ผลการดำเนินงานที่มีระดับความสำเร็จในระดับดี (คะแนนเฉลี่ย ๓.๕๑-๔.๕๐) จำนวน ๑ ตัวชี้วัด

คือ ความสำเร็จของการดำเนินงานตามแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศ และผลการดำเนินงานที่มีระดับความสำเร็จในระดับน้อย (คะแนน ๑.๕๑-๒.๕๐) จำนวน ๑ ตัวชี้วัดคือ ความสำเร็จในการบริหารจัดการทรัพย์สินและการคลังของมหาวิทยาลัย

แนวทางการพัฒนาในระยะต่อไป

- จัดทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารทรัพย์สินและการคลังของมหาวิทยาลัย เพื่อเป็นแนวทางในการแสวงหารายได้ของมหาวิทยาลัย
- สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารรายได้และต้นทุนการดำเนินงานในทุกภารกิจของมหาวิทยาลัย เพิ่มและแสวงหารายได้จากทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย รวมถึงองค์ความรู้และความสามารถที่เป็นอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย เช่นการจัดหลักสูตรระยะสั้น ให้กับประชากรวัยแรงงาน กลุ่มเด็ก เยาวชน และผู้สูงอายุ

(๒) สรุปจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนา จากผลการดำเนินงานตามแผน ๑๑

จุดเด่น	จุดที่ควรพัฒนาต่อ
๑. ด้านวิชาการ • จำนวนนักศึกษาใหม่มีแนวโน้มใกล้เคียงกับแผนอย่างต่อเนื่อง • ภาพการณ์มีงานทำและความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานของประเทศ • มีหลักสูตรที่หลากหลาย และได้คุณภาพ • ผลการประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับ “ดี” อย่างต่อเนื่อง • มีคณาจารย์ที่ได้รับรางวัล และได้รับเชิญเป็น Visiting Professor จำนวนมาก	• วางแผนการรับนักศึกษาให้อยู่ในปริมาณที่เหมาะสมและควบคุมให้เป็นไปตามแผน • กำหนดมาตรการลดจำนวนนักศึกษาพันสภาพ • ผลิตภัณฑ์ให้มีทักษะวิชาชีพ และความเป็นผู้ประกอบการ • สนับสนุนบัณฑิตกลับไปรับใช้ชุมชนบ้านเกิด • พัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องยุทธศาสตร์ เช่น เกษตรอินทรีย์ Smart farm ฯลฯ • สนับสนุนวิทยาเขตในการสร้างหลักสูตรบัณฑิตศึกษา • สนับสนุนคณาจารย์สร้างนวัตกรรมการสอนที่ทันสมัย • สนับสนุนการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในวารสารที่มีคุณภาพสูง

จุดเด่น	จุดที่ควรพัฒนาต่อ
๒. ด้านการพัฒนานักศึกษาและศิษย์เก่า - มีแผนพัฒนานักศึกษาและศิษย์เก่าที่ชัดเจน มีการดำเนินงานตามแผนติดตามผลอย่างต่อเนื่อง และมีงบประมาณขับเคลื่อนแผนอย่างเพียงพอ - มีกิจกรรมนักศึกษาที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์เป็นไปตามเป้าหมาย - ประสบความสำเร็จในการลดอบายมุข และส่งเสริมวินัยนักศึกษาเป็นที่น่าสนใจ	- สนับสนุนกิจกรรมจิตอาสา ปัญญาอาสาเพื่อสังคมแก่นักศึกษา - สนับสนุนกิจกรรมพัฒนาทักษะนักศึกษา เช่น ภาษาต่างประเทศ วัฒนธรรมต่างชาติ การเป็นผู้ประกอบการ - พัฒนารูปแบบกิจกรรมนักศึกษาให้มีความสร้างสรรค์ทันสมัย และส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีแก่มหาวิทยาลัย - เพิ่มพื้นที่เพื่อการเรียนรู้ (Learning Spaces) พื้นที่แสดงออกซึ่งความคิดสร้างสรรค์ (Creative Spaces) และพื้นที่ทำงานร่วมกันของนักศึกษา (Co-working Spaces)
๓. ด้านการวิจัย - มีผลงานวิจัย และนักวิจัยที่ได้รับรางวัลระดับชาติและนานาชาติจำนวนมาก - มีผลงานนวัตกรรมที่ได้รับการจดสิทธิบัตรและอนุสิทธิบัตรตามเป้าหมาย - มีการพัฒนาองค์ความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำจำนวนมาก	- จัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยของมหาวิทยาลัยให้ชัดเจน - พัฒนาโจทย์วิจัยตามยุทธศาสตร์ประเทศ นโยบายรัฐบาล และความต้องการท้องถิ่น เพื่อเพิ่มโอกาสในการแสวงหางบประมาณทั้งจากงบประมาณแผ่นดินและแหล่งทุนภายนอก - ผลักดันผลงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์ และรวบรวมข้อมูลหลักฐานการนำไปใช้ประโยชน์ - ปรับปรุงระบบบริหารงานวิจัย และงบประมาณวิจัยให้คล่องตัว ผลักดันผลงานวิจัยด้านที่มีความโดดเด่นให้ก้าวสู่ความเป็นเลิศ (Research Unit & Excellence Center)

จุดเด่น	จุดที่ควรพัฒนาต่อ
๔. ด้านการบริการวิชาการ - มีงบประมาณสำหรับการให้บริการวิชาการตามยุทธศาสตร์อย่างเพียงพอ - เกิดการพัฒนาคู่มือสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการให้บริการวิชาการและแสวงหารายได้ในอนาคต - มีความโดดเด่นในการให้บริการวิชาการที่ชัดเจนเป็นที่ยอมรับ โดยเฉพาะด้านเกษตรอินทรีย์	- จัดทำยุทธศาสตร์การให้บริการวิชาการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และความต้องการของชุมชน เพื่อโอกาสในการแสวงหางบประมาณเพิ่มเติม - พัฒนาระบบ ระเบียบ และหน่วยงานสนับสนุนการให้บริการวิชาการให้คล่องตัว และเอื้อต่อการสร้างรายได้ในอนาคต - วางแผน และขับเคลื่อนแผนการสนับสนุนโครงการพระราชดำริให้ชัดเจน
๕. ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มีผลงานด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมได้รับการยอมรับ และได้รับรางวัลเป็นประจำ	พัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมเกษตร ให้ประสบความสำเร็จเป็นที่ยอมรับในระดับชาติ
๖. ด้านการบริหารจัดการ - มีแผนพัฒนาบุคลากรที่ชัดเจนและครอบคลุมทุกหน่วยงาน - สัดส่วนอาจารย์ปริญญาเอกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง - ได้รับงบประมาณแผ่นดินและมีเงินรายได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง - ได้รับการจัดอันดับ Green University สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีหน่วยงาน Green Office ต้นแบบ - มีระบบ IT และฐานข้อมูลที่ทันสมัย - ผลการประเมินคุณภาพภายนอก และการประเมินผู้บริหารอยู่ในระดับดี-ดีมากอย่างต่อเนื่อง	- สร้างวัฒนธรรมการร่วมใจทำงานเพื่อองค์กรอย่างเต็มที่ และลดความขัดแย้งในองค์กร - สนับสนุนคณาจารย์ผลิตผลงานเพื่อขอตำแหน่งทางวิชาการ - พัฒนาช่องทางสร้างรายได้จากทรัพย์สินและองค์ความรู้ - พัฒนาผังแม่บท และโครงสร้างพื้นฐานรองรับ Green University และสนับสนุนหน่วยงานภายในสู่ Green Office - ทบทวนโครงสร้างองค์กรให้กระชับ และเหมาะสมกับการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับ - ทบทวนกฎระเบียบให้มีความคล่องตัว เหมาะกับการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับ - ต่อยอดระบบ IT สู่ระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ (DSS) ที่ทันสมัย และเป็นฐานข้อมูลเดียว (Single database)

บทที่ ๔

แผนพัฒนาการศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้ ระยะที่ ๑๒

(พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

เป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำ

ที่มีความเป็นเลิศทางการเกษตร ในระดับนานาชาติ

Proactive Plan	มหาวิทยาลัยเชิงนิเวศ (ECO. UNIVERSITY)			มหาวิทยาลัยแห่งชีวิต	
	✓ Sustainable Agri. ✓ Sustainable Development ✓ Eco. Mind & Community ✓ Lanna Agri.				
	มหาวิทยาลัยสีเขียว (GREEN UNIVERSITY)				
	✓ Renewal Energy ✓ Green Growth ✓ Smart Farming ✓ Climate Smart Agri.				
Mission Plan	มหาวิทยาลัยเกษตรอินทรีย์ (ORGANIC UNIVERSITY)				
	✓ Organic Supply Chain ✓ Organic Food ✓ Food for Future ✓ Health & Wellness				
	Accountability	Academic & Research excellence	Social engagement & Partnership		Sustainability
	1. ธรรมาภิบาลมหาวิทยาลัย ✓ มีระบบบริหารจัดการที่ดีด้วยหลักธรรมาภิบาลและมีมาตรฐานการทำงานที่มีผลสัมฤทธิ์สูง (High performance organization) 2. การบริหารมหาวิทยาลัยในกำกับ ✓ มีระบบบริหารจัดการการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐที่มีประสิทธิภาพ	3. การผลิตบัณฑิต หลักสูตรการพัฒนานักศึกษา ✓ พัฒนาหลักสูตรและเสริมสร้างความเข้มแข็งของหลักสูตรรองรับการแข่งขัน Thailand 4.0 ✓ พัฒนานักศึกษาให้เป็นพลเมืองของโลก และมีความสามารถในการแข่งขันได้ 4. การวิจัยเพื่อสังคม ✓ มีผลงานวิจัยมุ่งเน้นภาคการเกษตร ที่ตอบโจทย์ประเทศไทย Thailand 4.0 และชุมชน	5. การบริการวิชาการเพื่อพัฒนาชุมชน สังคม ✓ มีระบบการบริหารจัดการงานบริการวิชาการที่ดีมีประสิทธิภาพ ✓ เป็นที่พึ่งของประชาชน และมีส่วนร่วมในการยกระดับการพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชน 6. ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ✓ ดำรงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น 7. ความเป็นนานาชาติ ✓ มีเครือข่ายและมีพันธกิจที่ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ		8. การบริหารทรัพย์สิน และต้นทุน ✓ มหาวิทยาลัยแห่งชีวิตที่มีความมั่นคงทางการเงินและเติบโตอย่างยั่งยืน 9. ทรัพยากรบุคคล ✓ มีบุคลากรที่มีศักยภาพ สอดคล้องกับการมุ่งสู่ University 4.0 10. GO. Eco. University ✓ มหาวิทยาลัยแห่งชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ในแผนพัฒนาการศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้ระยะที่ ๑๒ เพื่อให้การพัฒนามหาวิทยาลัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ยั่งยืน และแข่งขันได้ มหาวิทยาลัยได้พัฒนาแผนขึ้นโดยแบ่งเป็น ๒ ระดับ เพื่อให้ครอบคลุมทั้งการดำเนินการตามภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษา การพัฒนาอย่างยั่งยืน และการพัฒนาเพื่อรองรับการแข่งขัน และยุทธศาสตร์สำคัญที่เป็นวาระการพัฒนาของโลก ประเทศไทย และภาคเหนือ ได้แก่

- ๑) แผนการพัฒนาเชิงรุก
- ๒) แผนพัฒนาตามพันธกิจหลัก

โดยในแผนพัฒนาแต่ละระดับจะประกอบด้วยวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และประเด็นสำคัญในการพัฒนาที่สอดคล้องเชื่อมโยงกัน แต่ตอบโจทย์การพัฒนาในมิติที่แตกต่างกัน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๔.๑ ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยมหลัก อัตลักษณ์ และเอกลักษณ์

มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีรากฐานการพัฒนามาจากการเกษตร โดยถือกำเนิดมาจากโรงเรียนฝึกหัดครูประถมกสิกรรมภาคเหนือ ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๔๗๗ จนกระทั่งพัฒนามาสู่การเป็นมหาวิทยาลัยในปัจจุบันเป็นเวลากว่า ๘๒ ปีแล้ว

ตลอดเส้นทางของการพัฒนา มหาวิทยาลัยได้สั่งสมประสบการณ์ องค์ความรู้ และสร้างบุคลากรออกไปรับใช้ประเทศชาติเป็นจำนวนมาก โดยในแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ ๑๒ นี้ มหาวิทยาลัยยังคงยึดถือปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ และค่านิยมหลักในการพัฒนา ต่อเนื่องมาจากแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ ๑๑ ดังต่อไปนี้

(๑) ปรัชญามหาวิทยาลัย

“มุ่งมั่นพัฒนาบัณฑิตสู่ความเป็นผู้อุดมด้วยปัญญา อดทน สู้งาน เป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อความเจริญรุ่งเรืองวัฒนาของสังคมไทยที่มีการเกษตรเป็นฐานราก”

(๒) วิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัย

“เป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำที่มีความเป็นเลิศทางการเกษตรในระดับนานาชาติ”

(๓) พันธกิจของมหาวิทยาลัย

๑. ผลิติด้านที่ที่มีความรู้ความสามารถในวิชาการและวิชาชีพโดยเฉพาะการเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurs) ที่ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงโดยเน้นทางด้านการเกษตร วิทยาศาสตร์ประยุกต์ ภาษาต่างประเทศ เทคโนโลยีสารสนเทศ และสาขาวิชาที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจ ชุมชนท้องถิ่น และสังคมของประเทศ
๒. ขยายโอกาสให้ผู้ด้อยโอกาสเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของคนทุกระดับ
๓. สร้างและพัฒนานวัตกรรมและองค์ความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางการเกษตร และวิทยาศาสตร์ประยุกต์เพื่อการเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีแก่สังคม
๔. ขยายบริการวิชาการและความร่วมมือในระดับประเทศและนานาชาติ
๕. พัฒนามหาวิทยาลัยให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการด้านการเกษตร เพื่อเป็นที่พึ่งของตนเองและสังคม
๖. ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
๗. สร้างและพัฒนาระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และมีความโปร่งใสในการบริหารงานประเด็นยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยแม่โจ้

(๔) ค่านิยมหลักของมหาวิทยาลัย (Core value)

M (Mindfulness)	ทำงานด้วยจิตวิญญาณ
A (Aspiration)	สืบสานปณิธานด้วยใจมั่น
E (Excellence)	สานฝันสู่ความเป็นเลิศ
J (Justification)	ชูเชิดความยุติธรรม
O (Originality)	ก้าวหน้าด้วยเกียรติภูมิ

(๕) เอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้

“เป็นมหาวิทยาลัยเฉพาะทางที่เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และพัฒนาด้านการเกษตร”

(๖) อัตลักษณ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้

“นักปฏิบัติที่เชี่ยวชาญในสาขาวิชาและทันต่อการเปลี่ยนแปลง”

(๓) การวิเคราะห์สภาพการณ์ (SWOT Analysis)**จุดแข็ง (Strengths)**

- ๑) เป็นมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงทางด้านการเกษตร มีฐานเรียนรู้ที่เข้มแข็ง และเครือข่ายที่ได้รับการยอมรับในระดับชาติและนานาชาติ
- ๒) บุคลากรรุ่นเก่าและใหม่มีความรัก สามัคคี และภาคภูมิใจในองค์กร
- ๓) เป็นองค์กรขนาดกลางที่มีความคล่องตัว สามารถนำองค์ความรู้ไปต่อยอดและเชื่อมโยง เพื่อให้เกิดการพัฒนาสู่สากล
- ๔) เป็นมหาวิทยาลัยที่มีอัตลักษณ์ที่โดดเด่น
- ๕) บัณฑิตมีความรู้คู่คุณธรรม มีทักษะ อดทน สู้งาน
- ๖) มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน และการทำงาน

จุดอ่อนและปัญหาสำคัญ (Weaknesses)ด้านวิจัย

- ๑) นโยบายด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัยยังไม่ชัดเจน ขาดการกำกับ ติดตาม และประเมินผล
- ๒) ระบบและระเบียบการบริหารงานวิจัยยังไม่ชัดเจน
- ๓) งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากงบประมาณแผ่นดินเพื่อการวิจัยมีน้อย
- ๔) นักวิจัยขาดการร่วมมือ การเชื่อมโยง และการตั้งเป้าหมายในการบูรณาการงานวิจัยร่วมกันทั้งภายในและภายนอก ทั้งระดับชาติและนานาชาติ
- ๕) ขาดการพัฒนาวิจัยและคุณภาพงานวิจัย
- ๖) ขาดการบูรณาการงานวิจัยเพื่อกำหนดโจทย์วิจัยที่เป็นจุดแข็งของมหาวิทยาลัย และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์งานวิจัยของชาติ
- ๗) จำนวนผลงานวิจัยที่ได้รับการเผยแพร่ และตีพิมพ์ รวมทั้งการได้รับการอ้างอิงในฐานข้อมูลระดับชาติและนานาชาติ(Citation) จดลิขสิทธิ์ สิทธิบัตรมีน้อย
- ๘) งานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ที่นำมาใช้อันก่อให้เกิดประโยชน์อย่างชัดเจนมีน้อย
- ๙) จำนวนนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีน้อย ส่งผลให้มีผลงานวิจัยน้อย
- ๑๐) ฐานข้อมูลที่สนับสนุนการวิจัยยังมีน้อย

ด้านการผลิตบัณฑิต

- ๑) ภาระงานสอนในบางสาขาวิชาค่อนข้างสูง
- ๒) ทรัพยากรในการจัดการเรียนการสอนไม่เพียงพอ
- ๓) นักศึกษามีพื้นฐานความรู้ทางวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง
- ๔) นักศึกษาบางส่วนให้ความสำคัญกับกิจกรรมมากกว่าวิชาการ

ด้านการบริหารจัดการ

- ๑) ขาดผู้บริหารมืออาชีพ
- ๒) บุคลากรส่วนใหญ่ขาดทักษะด้านภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ
- ๓) ไม่มีการตั้งค่าเป้าหมายระดับบุคคล เพื่อรองรับการประเมินผลการปฏิบัติงาน
- ๔) ฐานข้อมูลด้านการเงินยังไม่สามารถนำมาเป็นข้อมูลในการบริหารและตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ๕) การสื่อสารภายในและภายนอกองค์กรไม่มีประสิทธิภาพ
- ๖) สวัสดิการยังไม่เพียงพอ
- ๗) บุคลากรส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง
- ๘) ขาดกลไกผลักดันและขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยสู่สากล
- ๙) ผู้บริหารและอาจารย์ที่มีประสิทธิภาพอยู่ในวัยเกษียณเป็นจำนวนมาก

โอกาส (Opportunities)

- ๑) นโยบายรัฐบาลให้ความสำคัญกับอุตสาหกรรมอาหาร การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พลังงานทางเลือก และเกษตรกรรมชาติ
- ๒) นโยบายของมหาวิทยาลัยที่จะสร้างประเทศไทยให้เป็นครัวของโลก และอาหารสุขภาพ
- ๓) มีเครือข่ายศิษย์เก่าที่เข้มแข็ง และหน่วยงานภายนอกที่ให้ความร่วมมือและให้การสนับสนุนมหาวิทยาลัย
- ๔) ประชาชนและชุมชนท้องถิ่นมีความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อมหาวิทยาลัย
- ๕) สังคมไทยกำลังเคลื่อนเข้าสู่สังคมสูงอายุ (Ageing Society) เป็นโอกาสของมหาวิทยาลัยในการสร้างหลักสูตรต่างๆ เพื่อรองรับกลุ่มเป้าหมายใหม่
- ๖) โลกของยุคสารสนเทศและการสื่อสารสามารถนำมาปรับวิธีการเรียนการสอน และการบริการวิชาการให้แก่กลุ่มเป้าหมายของมหาวิทยาลัยมากยิ่งขึ้น
- ๗) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับมหาวิทยาลัย และมีงบประมาณในการบริหารจัดการจำนวนมาก เป็นโอกาสที่มหาวิทยาลัยสามารถสร้างความร่วมมือในการพัฒนาบุคลากรและชุมชนร่วมกับองค์กรส่วนท้องถิ่น
- ๘) สถาบันอุดมศึกษาในภาคเหนือมีจำนวนมาก เป็นโอกาสในการสร้างร่วมมือ หรือสร้างเครือข่าย เพื่อพัฒนาท้องถิ่นตามศักยภาพของตนเอง
- ๙) รัฐบาลมีนโยบายให้เพิ่มจำนวนนักเรียนระดับอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้น ประมาณร้อยละ ๓๐ เป็นโอกาสให้มหาวิทยาลัยเปิดหลักสูตรที่จะรองรับกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว
- ๑๐) จำนวนประชากรวัยสูงอายุเพิ่มขึ้น

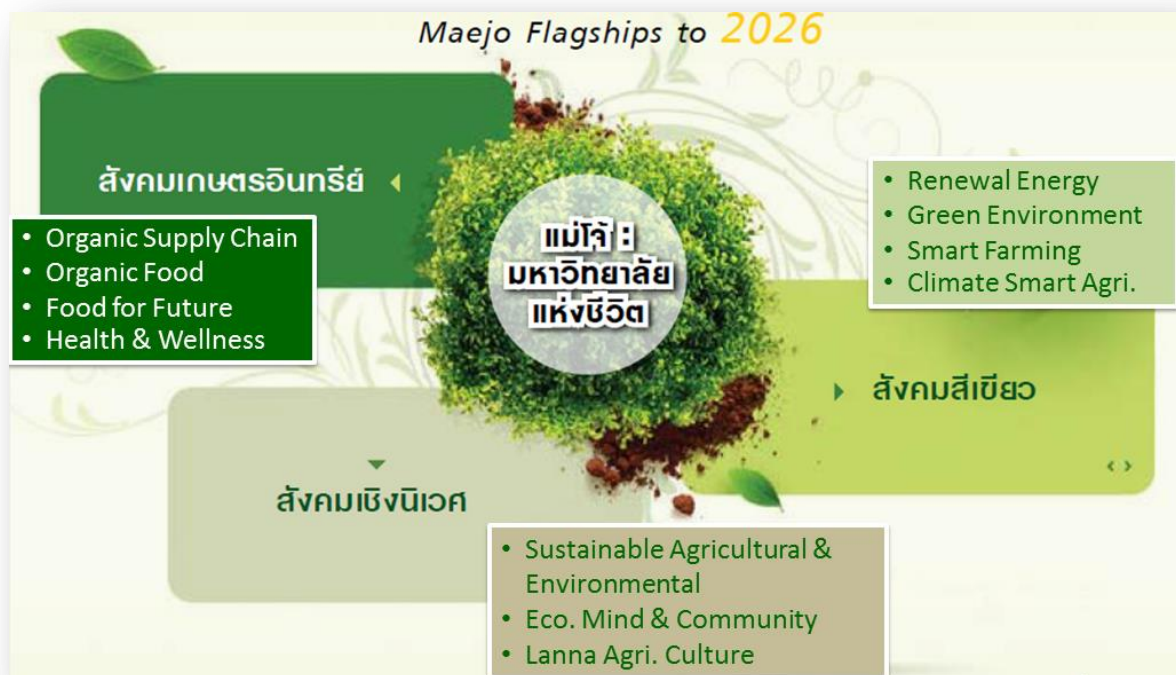
อุปสรรค(Threats)

- ๑) จำนวนประชากรวัยเรียนในอนาคตมีแนวโน้มลดลง
- ๒) งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาลในการพัฒนามหาวิทยาลัยไม่เพียงพอ
- ๓) มีสถาบันการศึกษาในภูมิภาค/จังหวัด จำนวนมากก่อให้เกิดภาวะแข่งขันด้านการศึกษาสูง
- ๔) รัฐบาลขาดนโยบายที่ชัดเจนในการบูรณาการองค์ความรู้ทางด้านเกษตรกรรมกับภาคการผลิตอื่นเป็นอุปสรรคต่อการกำหนดทิศทางการพัฒนามหาวิทยาลัย
- ๕) กฎระเบียบภาครัฐที่ไม่คล่องตัวส่งผลให้การทำงานของมหาวิทยาลัยมีอุปสรรคต่อการพัฒนาการดำเนินงาน

๔.๒ แผนการพัฒนาเชิงรุก (Proactive Plan)

ตามที่มหาวิทยาลัยแม่โจ้ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยระยะ ๑๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๖๙) หรือที่เรียกกันว่ายุทธศาสตร์ GO. Eco. U. บนพื้นฐานหลักแนวคิดการพัฒนาที่เคารพและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมอันดีงาม เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างยั่งยืน และมีความสุข โดยมีเป้าหมายสูงสุดคือการสร้างมหาวิทยาลัยแม่โจ้ให้เป็นมหาวิทยาลัยแห่งชีวิต ที่หมายถึงชีวิตที่มีการเกษตรเป็นรากฐาน รักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม บนพื้นฐานของธรรมาภิบาล และการก้าวทันเทคโนโลยี ซึ่งประกอบด้วยเส้นทางของการพัฒนา ๓ เส้นทาง ได้แก่

- ๑) มหาวิทยาลัยเกษตรอินทรีย์ (Organic University)
- ๒) มหาวิทยาลัยสีเขียว (Green University)
- ๓) มหาวิทยาลัยเชิงนิเวศ (Eco. University)

ซึ่งที่ผ่านมามหาวิทยาลัยได้ดำเนินการตามยุทธศาสตร์ดังกล่าวจนประสบความสำเร็จมาระดับหนึ่งแล้ว และในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) มหาวิทยาลัยยังคงยืนยันที่จะดำเนินการตามกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาระยะ ๑๕ ปีดังกล่าวต่อไป จึงได้บูรณาการกรอบแผนดังกล่าวไว้เป็นส่วนหนึ่งในแผนพัฒนาการศึกษา โดยเรียกว่าแผนพัฒนาเชิงรุก เพื่อที่จะใช้องค์ความรู้ ความเชี่ยวชาญของมหาวิทยาลัยที่ได้ดำเนินการมาตามยุทธศาสตร์ที่วางไว้ ไปตอบโจทย์การพัฒนาโลก ประเทศ และท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ตามนโยบายของรัฐบาลต่อไป

ประกอบกับในปัจจุบันอยู่ในช่วงวาระที่โลกและประเทศไทยได้มีการทบทวนยุทธศาสตร์และทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจนขึ้น โดยทิศทางส่วนใหญ่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยแม่โจ้ระยะยาว ที่มุ่งก้าวสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยได้นำเสนอในรูปแบบยุทธศาสตร์การพัฒนา และโครงการสำคัญต่างๆของรัฐบาล อาทิเช่น

- ๑) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๒๐๑๖-๒๐๓๐ (Sustainable Development Goals (SDGs))
- ๒) หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- ๓) แผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี
- ๔) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒
- ๕) โมเดลการพัฒนาประเทศไทย ๔.๐
- ๖) นโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
- ๗) ๑๐ กลุ่มอุตสาหกรรมแห่งอนาคต

- ๘) โครงการเมืองนวัตกรรมอาหาร (Food Innopolis)
- ๙) นโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษในรูปแบบคลัสเตอร์ (Supper Cluster)
- ๑๐) แผนพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน
- ๑๑) ทิศทางการพัฒนาภาคเหนือ

โดยแนวทางการดำเนินการนั้น มหาวิทยาลัยจะพยายามขับเคลื่อนประเด็นการพัฒนาที่สำคัญต่างๆ ของแต่ละยุทธศาสตร์ นโยบาย และโครงการสำคัญของรัฐบาล ที่สอดคล้องกับความเชี่ยวชาญและยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยระยะ ๑๕ ปี ทั้งด้วยการดำเนินการโดยใช้งบประมาณของมหาวิทยาลัยเอง ขอสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือขอสนับสนุนงบประมาณแผ่นดิน รวมทั้งการร่วมบูรณาการการดำเนินการกับหน่วยงานอื่นๆ ทั้งสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ใกล้เคียง หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ทั้งในรูปแบบ In-cash และ In-kind เพื่อบูรณาการการดำเนินงานตามพันธกิจหลักของมหาวิทยาลัย สู่การพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไป

โดยสามารถสรุปประเด็นสำคัญของการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ประเทศ ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยได้ดังต่อไปนี้

(๑) มหาวิทยาลัยเกษตรอินทรีย์ (Organic University)

จากการดำเนินการในช่วง ๔ ปีแรกของยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยระยะ ๑๕ ปี ที่ให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้มแข็งด้านเกษตรอินทรีย์ของมหาวิทยาลัยเป็นหลัก มหาวิทยาลัยแม่โจ้ได้รับการสนับสนุนจากหลายหน่วยงานในการขับเคลื่อนงานด้านเกษตรอินทรีย์ตลอดห่วงโซ่อุปทาน ทำให้ในปัจจุบันมหาวิทยาลัยมีความเข้มแข็งในระดับหนึ่ง โดยมีความพร้อมในด้านโครงสร้างพื้นฐาน โรงงานฟาร์ม ครุภัณฑ์ ด้านการผลิต ทั้งการผลิตปุ๋ย เมล็ดพันธุ์ การควบคุมศัตรูพืช การผลิตพืช การประมง และการผลิตสัตว์อินทรีย์ ด้านองค์ความรู้ ด้านการแปรรูป การตรวจรับรองมาตรฐาน รวมถึงด้านการตลาด และเครือข่ายเกษตรกร

ในช่วงแผนพัฒนายุทธศาสตร์ที่ ๑๒ มหาวิทยาลัยสามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ต่างๆ ดังกล่าว ต่อ ยอดและสนับสนุนการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ประเทศ และโครงการสำคัญของรัฐบาล ทั้งในด้านการวิจัย และบริการวิชาการ ในประเด็นดังต่อไปนี้

(๑.๑) สนับสนุนการผลิตอินทรีย์ตลอดห่วงโซ่อุปทาน (Organic Supply Chain)

โดยใช้องค์ความรู้ ทรัพยากร และบุคลากร ที่มหาวิทยาลัยมีความเชี่ยวชาญในด้านดังกล่าว สนับสนุนยุทธศาสตร์ของโลกและประเทศไทย ในการสร้างความมั่นคงด้านอาหาร และสนับสนุน ทิศทางการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ที่ต้องการให้เชียงใหม่เป็นศูนย์กลางการผลิตอาหารอินทรีย์และอาหารปลอดภัย

(๑.๒) **สนับสนุนการผลิตอาหารอินทรีย์ (Organic Food) และอาหารแห่งอนาคต (Food for the Future)** โดยต่อยอดจากวัตถุดิบเกษตรอินทรีย์ สู่กระบวนการแปรรูป การตรวจรับรอง กระบวนการเพิ่มมูลค่า และการตรวจสอบย้อนกลับ เพื่อให้เกิดผลิตภัณฑ์อาหารอินทรีย์ที่หลากหลาย ได้คุณภาพและมาตรฐาน ทั้งในระดับชุมชน (Participatory Guarantee System) และมาตรฐานสากล (International Certify Standard) เพื่อให้ครอบคลุมทั้งตลาดระดับชุมชนท้องถิ่น จนถึงระดับต่างประเทศ รวมทั้งการต่อยอดสู่การท่องเที่ยวเชิงอาหาร (Gastronomic Tourism หรือ Culinary Tourism) เพื่อตอบสนองนโยบายการพัฒนา ๑๐ กลุ่มอุตสาหกรรมแห่งอนาคต โครงการเมืองนวัตกรรมอาหาร ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ให้เป็นศูนย์กลางการผลิตและธุรกิจอาหารสุขภาพ และภาคเหนือตอนบนเป็นศูนย์กลางการผลิตอาหารอินทรีย์ เป็นต้น

(๑.๓) **สนับสนุนอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Wellness Tourism)** โดยการบูรณาการเอาองค์ความรู้ทั้งด้านเกษตรอินทรีย์ การดูแลสุขภาพ ฟิสิกส์สมุนไพร รวมทั้งทรัพยากรพื้นฐาน เช่น ฟาร์มมหาวิทยาลัย ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ หรือร่วมบูรณาการการทำงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการดูแลสุขภาพของนักท่องเที่ยวด้วยวัตถุดิบเกษตรอินทรีย์ สมุนไพรอินทรีย์ และการแพทย์แผนไทย รวมถึงการสนับสนุนนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในการผลิตกำลังคนรองรับกลุ่มอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เป็นต้น

(๒) มหาวิทยาลัยสีเขียว (Green University)

ในช่วงที่ผ่านมามหาวิทยาลัยแม่โจ้ได้ดำเนินการหลายอย่างที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การดูแลรักษาธรรมชาติ และการอนุรักษ์พลังงาน ที่สำคัญคือการจัดตั้งวิทยาลัยพลังงานทดแทนขึ้น เพื่อให้เป็นหน่วยงานหลักในการค้นคว้า วิจัย และผลิตบัณฑิตด้านพลังงานทดแทนออกไปรับใช้ชุมชน สังคม และประเทศชาติ โดยที่ผ่านมามหาวิทยาลัยได้รับการจัดอันดับเป็นมหาวิทยาลัยสีเขียว (Green University Ranking) อยู่ในอันดับที่ ๑๑ และอันดับที่ ๑๐ ของประเทศตามลำดับ ดังนั้นในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) มหาวิทยาลัยจะได้ใช้ศักยภาพที่มีอยู่ดังกล่าว ในการสนับสนุนยุทธศาสตร์และนโยบายสำคัญของรัฐบาล ในประเด็นที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

(๒.๑) **การอนุรักษ์พลังงานและการผลิตพลังงานทดแทน (Conservation and Renewable Energy)** ถือเป็นประเด็นสำคัญในการพัฒนารองรับทุกยุทธศาสตร์ของรัฐบาล โดยเฉพาะในยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ได้ให้ความสำคัญกับความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน ดังนั้นมหาวิทยาลัยแม่โจ้ จึงจะได้ใช้ศักยภาพด้านพลังงาน โดยมีวิทยาลัยพลังงานทดแทนเป็นศูนย์กลาง บูรณาการร่วมกับ

หน่วยงานต่างๆ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของรัฐบาล ทั้งในด้านการอนุรักษ์พลังงาน และการพัฒนาพลังงานทดแทนหลากหลายรูปแบบ ทั้งในส่วนที่พัฒนาเพื่อใช้เองภายในมหาวิทยาลัย พลังงานทดแทนสำหรับภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรม หรือการแปรรูปขยะของเสียเป็นพลังงานเพื่อใช้ในระดับชุมชน เป็นต้น

(๒.๒) การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Growth for Sustainable)

มหาวิทยาลัยแม่โจ้มีหลายหน่วยงานที่ทำงานขับเคลื่อนการพัฒนาสีเขียว ทั้งในเชิงของการวิจัยและการพัฒนา การบริการวิชาการ และการผลิตบัณฑิต อาทิเช่น วิทยาลัยพลังงานทดแทน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ และการออกแบบสิ่งแวดล้อม คณะเทคโนโลยีการประมงและทรัพยากรทางน้ำ คณะผลิตกรรมการเกษตร คณะเศรษฐศาสตร์ และวิทยาลัยบริหารศาสตร์ เป็นต้น โดยทุกหน่วยงานล้วนมีผลงานด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นที่ประจักษ์ สามารถพัฒนาโครงการต่อยอดเพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คือ การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน และทิศทางการพัฒนาภาคเหนือในการจัดการพื้นที่เมืองและชุมชน มุ่งสู่เมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน เป็นต้น

(๒.๓) เกษตรอัจฉริยะ และเกษตรแม่นยำ (Smart farming and Precision Agriculture)

มหาวิทยาลัยแม่โจ้มีความเชี่ยวชาญด้านเกษตรเป็นพื้นฐาน ประกอบกับในระยะหลังมหาวิทยาลัยให้ความสำคัญกับการพัฒนานวัตกรรมเกษตรสมัยใหม่ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ เช่น คณะวิทยาศาสตร์ คณะผลิตกรรมการเกษตร คณะวิศวกรรมและอุตสาหกรรมเกษตร และวิทยาลัยพลังงานทดแทน ที่มีผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่หลายท่าน นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยยังได้ริเริ่มพัฒนาฟาร์มเกษตรอินทรีย์อัจฉริยะ (Smart Organic Farming) บนพื้นที่กว่า ๕ ไร่ของฟาร์มมหาวิทยาลัย เพื่อให้เป็นต้นแบบในการผลิตพืชอินทรีย์หลากหลายรูปแบบ ซึ่งศักยภาพต่างๆ เหล่านี้สามารถต่อยอดเพื่อพัฒนาโครงการสนองนโยบายสำคัญของรัฐบาล เช่น กรอบทิศทางการพัฒนาประเทศไทย ๔.๐ ที่ต้องการยกระดับการเกษตรจากเกษตรแบบดั้งเดิม (Traditional Farming) สู่การเกษตรสมัยใหม่ ที่เน้นการบริหารจัดการและเทคโนโลยี (Smart Farming) และการเกษตรที่มีความแม่นยำสูง (Precision Farming) เป็นต้น

(๒.๔) การเกษตรที่ฉลาดต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Smart Agricultural)

เนื่องจากประเด็นเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลกในปัจจุบัน ถือเป็นประเด็นท้าทายในการพัฒนาทุกยุทธศาสตร์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับความมั่นคงทางอาหาร โดยเฉพาะในเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goal) ที่ประเทศต่างๆ กว่า ๑๙๔ ประเทศร่วม

ลงนาม ก็ให้ความสำคัญกับความมั่นคงทางอาหารเป็นเป้าหมายแรกๆ และในยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ก็ได้กำหนดให้ประเด็นความมั่นคงทางอาหารเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง ดังนั้นมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ในฐานะที่เป็นมหาวิทยาลัยที่เชี่ยวชาญด้านการเกษตร จึงมีโอกาสในการพัฒนาองค์ความรู้ในการขับเคลื่อนวาระสำคัญของโลก และยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศดังกล่าว โดยการพัฒนารูปแบบการเกษตรที่ฉลาดต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหารให้แก่ประชากร ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาพันธุ์พืชที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การเกษตรเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ หรือรูปแบบและวิธีการผลิตสินค้าเกษตรที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น ระบบโรงเรือน ระบบการเพาะปลูก ระบบการเลี้ยงสัตว์ หรือระบบการให้น้ำให้ปุ๋ยที่สอดคล้องกับสภาพภูมิอากาศ เป็นต้น

(๓) มหาวิทยาลัยเชิงนิเวศ (Eco. University)

ในเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนามหาวิทยาลัยแม่โจ้ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาระยะ ๑๕ ปี ได้กล่าวถึงการมุ่งสู่การเป็นมหาวิทยาลัยแห่งชีวิต ซึ่งหมายความว่ามหาวิทยาลัยแม่โจ้ และชาวแม่โจ้ ต้องเป็นคนและเป็นองค์กรที่สมบูรณ์ มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเป็นกับสิ่งแวดล้อม สามารถเป็นแบบอย่างให้แก่ชุมชนและประเทศชาติได้ และหมายรวมถึงการพัฒนาด้านจิตใจของคนแม่โจ้ด้วย โดยที่ผ่านมามหาวิทยาลัยได้บูรณาการเรื่องต่างๆ เหล่านี้ไว้ในการขับเคลื่อนทั้งยุทธศาสตร์เกษตรอินทรีย์และมหาวิทยาลัยสีเขียว โดยในระยะ ๕ ปีหลังจากนี้ จะมีการดำเนินการด้านมหาวิทยาลัยเชิงนิเวศมากขึ้น

ทั้งนี้จากการดำเนินงานที่ผ่านมา มหาวิทยาลัยมีศักยภาพที่จะตอบสนอง และขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในด้านดังกล่าวได้พอสมควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นดังต่อไปนี้

(๓.๑) การพัฒนาอย่างยั่งยืนและเกษตรกรรมยั่งยืน (Sustainable Development and Sustainable Agricultural) ถือเป็นประเด็นสำคัญในการกำหนดวาระและเป้าหมายการพัฒนาของโลกในอีก ๑๕ ปีข้างหน้า และในแผนพัฒนาชาติระยะ ๒๐ ปี และถ่ายทอดไปสู่แผนงาน/โครงการสำคัญของรัฐบาล ซึ่งที่ผ่านมามหาวิทยาลัยแม่โจ้ได้ดำเนินการในเรื่องนี้มาพอสมควร อาทิเช่น การพัฒนาหลักสูตรการพัฒนากลุ่มสังคมอย่างยั่งยืน ซึ่งมุ่งเน้นการสอนหลักปรัชญาการพัฒนาศาสตร์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สอดคล้องกับนโยบายหลักของนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รวมถึงการพัฒนาการเกษตรหลากหลายรูปแบบที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน อันประกอบด้วย เกษตรอินทรีย์ วนเกษตร เกษตรธรรมชาติ เกษตรผสมผสาน และเกษตรทฤษฎีใหม่ ที่นายกรัฐมนตรีเคยมีหนังสือสั่งการให้มหาวิทยาลัยแม่โจ้ขับเคลื่อนเรื่องดังกล่าว

(๓.๒) การสร้างชุมชนที่มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม (Ecology Friendly Mind Community) เป็นหนึ่งในเป้าหมายหลักของการพัฒนามหาวิทยาลัยในระยะ ๑๕ ปี ทั้งในด้านการผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัยเองให้มีจิตสำนึกที่ดีงาม และการสร้างชุมชนที่การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่ ๔ การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน และยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคเหนือในการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้คืนความอุดมสมบูรณ์สร้างความสมดุลแก่ระบบนิเวศ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งมหาวิทยาลัยสามารถปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีงามให้แก่บัณฑิต ผ่านกระบวนการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน รวมทั้งการรวบรวมองค์ความรู้สร้างชุมชนต้นแบบในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ควบคู่กับคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน เพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน

(๓.๓) วัฒนธรรมเกษตรล้านนา (Lanna Agricultural) มหาวิทยาลัยแม่โจ้ แม้จะมีการพัฒนาการเกษตรสมัยใหม่มากมาย รวมถึงการเกษตรที่ยั่งยืน แต่ก็มีลึ้มที่จะอนุรักษ์วิถีวัฒนธรรมเกษตรดั้งเดิม โดยเฉพาะวัฒนธรรมเกษตรล้านนา อันเป็นพื้นฐานวิถีชีวิตของชาวล้านนาในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน โดยมหาวิทยาลัยได้พัฒนาพื้นที่จำนวน ๓๕ ไร่ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมเกษตรล้านนา รวมทั้งเกษตรทฤษฎีใหม่ และเกษตรผสมผสาน ซึ่งที่ผ่านมาได้มีหน่วยงานต่างๆ เข้ามาเรียนรู้เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาระดับประถมและมัธยม ซึ่งมหาวิทยาลัยสามารถบูรณาการองค์ความรู้ทรัพยากร และความเชี่ยวชาญดังกล่าว เพื่อตอบสนองยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคเหนือ และจังหวัดเชียงใหม่ในการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตท้องถิ่น

๔.๓ แผนพัฒนาตามพันธกิจ (Missions Plan)^{๒๕}

มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแม่โจ้ พ.ศ.๒๕๓๙ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน ทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับพันธกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษา ๔ ประการ อันได้แก่

- ๑) การเรียนการสอน
- ๒) การวิจัย
- ๓) การบริการวิชาการแก่สังคม
- ๔) การทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม

นอกจากพันธกิจหลักทั้ง ๔ ประการแล้ว สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาระบบการบริหารจัดการทั้งด้านระบบระเบียบการบริหารงาน การบริหารงานบุคคล และการบริหารงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ

ดังนั้น เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ ๑๒ ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มหาวิทยาลัยได้กำหนดเป้าหมายหลักในการขับเคลื่อนแผนไว้ ๔ ประเด็น (2A2S) อันเป็นที่มาของการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด กลยุทธ์ และโครงการต่างๆ ในการพัฒนามหาวิทยาลัยในแต่ละด้าน อันประกอบไปด้วย

(๑) ความรับผิดชอบ (Accountability) หมายถึงการเป็นมหาวิทยาลัยที่มีความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับกิจการของมหาวิทยาลัย ชุมชน สังคม และประเทศชาติ มีความรับผิดชอบต่อผลงานทั้งแง่บวกและลบ มีความพร้อมที่จะตอบสนองต่อสาธารณะ และมีการบริหารจัดการบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาลทั้ง ๖ ประการ อันได้แก่ นิติธรรม คุณธรรม ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วม และความคุ้มค่า

(๒) ความเป็นเลิศด้านวิชาการและการวิจัย (Academic and Research Excellence) หมายถึงการเป็นมหาวิทยาลัยที่มีความเป็นเลิศในภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษา คือ การผลิตบัณฑิต และการวิจัย สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของประเทศ และพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมที่ตอบโจทย์ประเทศไทย ๔.๐ และชุมชน

^{๒๕} กรอบแนวคิดการพัฒนามหาวิทยาลัยแม่โจ้ในช่วงแผน ๑๒ ผ่านความเห็นชอบจากที่ประชุมรองอธิการบดีและผู้ช่วยอธิการบดี วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๙, ที่ประชุมคณะกรรมการวางแผนและวิเคราะห์งบประมาณ ร่วมกับคณบดี เมื่อวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๕๙ และที่ประชุมคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๙

(๓) การบริการชุมชนและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ (Social Engagement and Partnership) หมายถึงการเป็นมหาวิทยาลัยที่เป็นที่พึ่งของชุมชนสังคม ด้วยการให้บริการวิชาการ แก่สังคม และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือจากทั้งภาคชุมชน ประชาสังคม ภาคธุรกิจ และภาครัฐ เพื่อนำองค์ความรู้และทรัพยากรของมหาวิทยาลัย มาให้บริการเพื่อตอบสนองโจทย์ความต้องการของภาคส่วนต่างๆ

(๔) ศักยภาพในการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainability) หมายถึงการเป็นมหาวิทยาลัยที่มีการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยในทุกๆ ด้านให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน มั่นคง และสามารถพึ่งพาตนเองได้ รวมทั้งการมุ่งสู่เป้าหมายตามยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยระยะ ๑๕ ปี ในการเป็นมหาวิทยาลัยแห่งชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ดังนั้น ในแผนพัฒนาการศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้ ระยะที่ ๑๒ นี้ จึงได้ยึดถือเอากรอบพันธกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งมหาวิทยาลัย และยุทธศาสตร์การพัฒนาให้สอดคล้องกับบริบทความเปลี่ยนแปลงในอนาคต โดยได้กำหนดเป็นประเด็นยุทธศาสตร์ในแผนไว้จำนวน ๑๐ ประเด็น ที่มีความสอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ในแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) และเป้าหมายหลักในการพัฒนามหาวิทยาลัย อันมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ความสอดคล้องของประเด็นยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยแม่โจ้ กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

แห่งชาติฉบับที่ ๑๒ และแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

(๑) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ : ธรรมภิบาลมหาวิทยาลัย

เพื่อให้มหาวิทยาลัยมีการบริหารจัดการตามพันธกิจหลักต่างๆ และมีการพัฒนาที่สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลของหน่วยงานภาครัฐทั้ง ๖ ประการ และเกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลในการบริหารจัดการในรูปแบบมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐต่อไปในอนาคต จึงได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ด้านธรรมาภิบาลมหาวิทยาลัยไว้ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(๑.๑) ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

- (๑) สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๖ การปรับสมดุลและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการภาครัฐ
- (๒) สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ ในประเด็นยุทธศาสตร์ ๖ การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการในภาครัฐและธรรมาภิบาลในสังคมไทย
- (๓) สอดคล้องกับเป้าหมายหลักของแผนที่ ๑ “ความรับผิดชอบ (Accountability)”

(๑.๒) ผู้รับผิดชอบแผน

- (๑) รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร
- (๒) รองอธิการบดีฝ่ายยุทธศาสตร์
- (๓) ผู้ช่วยอธิการบดีที่รับผิดชอบด้านการสื่อสารองค์กร
- (๔) หน่วยงานสนับสนุนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หน่วยงานต่างๆ ภายในสำนักงานอธิการบดี ได้แก่ กองการเจ้าหน้าที่ กองแผนงาน กองกลาง สำนักงานสภามหาวิทยาลัย และสำนักงานตรวจสอบภายใน

(๑.๓) เป้าประสงค์และตัวชี้วัด

เป้าประสงค์ที่ ๑ มหาวิทยาลัยมีระบบบริหารจัดการที่ดีด้วยหลักธรรมาภิบาล และมีมาตรฐานการทำงานที่มีผลสัมฤทธิ์สูง (High performance organization)

ตัวชี้วัด

- ผลการประเมินธรรมาภิบาลมหาวิทยาลัย
- ผลการประเมินผู้บริหารและสภามหาวิทยาลัย

(๑.๔) กลยุทธ์การพัฒนา

- (๑) จัดทำแผนขับเคลื่อนธรรมาภิบาลมหาวิทยาลัย ให้ครอบคลุมทั้ง ๖ ประเด็น ได้แก่ นิติธรรม คุณธรรม ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วม และความคุ้มค่า

- (๒) จัดทำคู่มือธรรมาภิบาลมหาวิทยาลัยแม่โจ้ และถ่ายทอดให้ผู้บริหารและบุคลากรรับรู้ เข้าใจ และร่วมกันขับเคลื่อน
- (๓) จัดให้มีระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของสมาชิกมหาวิทยาลัยและผู้บริหาร (อธิการบดี และหัวหน้าส่วนงาน) ที่ตอบสนองวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัย
- (๔) พัฒนาสื่อและช่องทางการสื่อสารองค์กรที่หลากหลาย มีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ สร้างภาพลักษณ์ที่ดี ลดความขัดแย้งในองค์กร
- (๕) จัดตั้งหน่วยงานรับผิดชอบการขับเคลื่อน กำกับติดตาม อย่างบูรณาการ ทั้ง แผนงานตามพันธกิจ (MOC) แผนงานยุทธศาสตร์ (SPO)

(๑.๕) โครงการนำร่อง

- (๑) โครงการจัดทำแผนขับเคลื่อน และคู่มือธรรมาภิบาลมหาวิทยาลัยแม่โจ้
- (๒) โครงการประเมินผู้บริหาร และสภามหาวิทยาลัย
- (๓) โครงการพัฒนาช่องทางการสื่อสารองค์กรอย่างสร้างสรรค์

(๒) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ : การบริหารมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

มหาวิทยาลัยแม่โจ้ อยู่ระหว่างการดำเนินการเปลี่ยนสภาพจากมหาวิทยาลัยของรัฐไปสู่การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ซึ่งปัจจุบันร่างพระราชบัญญัติฯ ได้ผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้ว อยู่ในกระบวนการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งคาดว่าจะสามารถประกาศในราชกิจจานุเบกษาได้ในระยะเวลาไม่นานต่อจากนี้ ซึ่งหากเป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ จะทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญต่อการบริหารจัดการและการพัฒนามหาวิทยาลัยในช่วงแผนฯ ๑๒ เนื่องจากการบริหารมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ มีรูปแบบที่แตกต่างจากมหาวิทยาลัยของรัฐพอสมควร ดังนั้น เพื่อให้เกิดความชัดเจนในด้านการบริหารในฐานะสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ มหาวิทยาลัยแม่โจ้จึงได้กำหนดประเด็นดังกล่าวไว้เป็นประเด็นยุทธศาสตร์หนึ่งในแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ ๑๒ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(๒.๑) ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

- (๑) สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๖ “การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ”

- (๒) สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ ในประเด็น ยุทธศาสตร์ ๖ “การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการในภาครัฐและธรรมาภิบาลในสังคมไทย”
- (๓) สอดคล้องกับเป้าหมายหลักของแผนที่ ๑ “ความรับผิดชอบ (Accountability)”

(๒.๒) ผู้รับผิดชอบแผน

- (๑) รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร
- (๒) รองอธิการบดีฝ่ายยุทธศาสตร์
- (๓) ผู้ช่วยอธิการบดีที่รับผิดชอบด้านการขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยในกำกับ
- (๔) หน่วยงานสนับสนุนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กองการเจ้าหน้าที่ กองแผนงาน กองคลัง กองกลาง และสำนักงานสภามหาวิทยาลัย และหน่วยงานอื่นๆ ในสำนักงานอธิการบดีที่เกี่ยวข้อง

(๒.๓) เป้าประสงค์และตัวชี้วัด

เป้าประสงค์ที่ ๒ มหาวิทยาลัยมีระบบบริหารจัดการ การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐที่มีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด

- ความสำเร็จของการขับเคลื่อนสู่การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ
- ผลการปฏิบัติราชการของมหาวิทยาลัย

(๒.๔) กลยุทธ์การพัฒนา

- (๑) จัดทำข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ ที่เหมาะสมกับการขับเคลื่อนความเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับอย่างมีประสิทธิภาพ
- (๒) พัฒนาผู้บริหารและบุคลากรให้มีความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบที่สำคัญ และจัดให้มีการสอบวัดความรู้บุคลากรเกี่ยวกับกฎระเบียบ
- (๓) ทบทวนภาระงานและโครงสร้างองค์กร ให้เหมาะสมกับการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ
- (๔) พัฒนาระบบงาน และปรับเปลี่ยนกระบวนการขั้นตอนและวิธีทำงานจากระบบราชการมาเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับ ให้เหมาะสมกับการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับ
- (๕) สื่อสารองค์กรในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องรวดเร็วทุกช่องทาง
- (๖) จัดตั้งศูนย์รับฟังและแก้ไขปัญหาเร่งด่วน ในระยะเริ่มแรกของการปรับเปลี่ยนสู่การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับ

(๒.๕) โครงการนำร่อง

- (๑) โครงการขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยแม่โจ้สู่การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ
- (๒) โครงการทบทวนโครงสร้างองค์กร และระเบียบข้อบังคับ สู่การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับอย่างมีประสิทธิภาพ
- (๓) โครงการสื่อสารและพัฒนาบุคลากรทุกกลุ่ม เพื่อรองรับการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับ
- (๔) โครงการพัฒนาช่องทางการสื่อสารองค์กรเพื่อสร้างความเข้าใจ และรับฟังความคิดเห็น เช่น เวทีประชุมสัมมนา เว็บไซต์ เฟสบุค สื่อวีดิทัศน์ แผ่นพับ โปสเตอร์ ฯลฯ

**(๓) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ : การผลิตบัณฑิต หลักสูตร และการพัฒนา
นักศึกษา**

การผลิตบัณฑิต ถือเป็นพันธกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษา ไม่ว่าจะเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐหรือมหาวิทยาลัยในกำกับ ซึ่งในกระบวนการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพนั้นต้องประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการ เช่น หลักสูตรที่ดี คณาจารย์ที่มีคุณภาพ สิ่งสนับสนุนการเรียนการสอนในห้องเรียน รวมถึงกิจกรรมนักศึกษานอกห้องเรียนที่จะส่งเสริมการพัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ คือ “เป็นบัณฑิตที่ดี มีความรู้ ทักษะ เป็นนักปฏิบัติที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชา ทนต่อการเปลี่ยนแปลง และมีสุขภาพที่ดี ในบริบทของความเป็นนานาชาติ” ดังนั้นมหาวิทยาลัยแม่โจ้ จึงได้กำหนดให้การผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ ด้วยกระบวนการทั้งในและนอกห้องเรียนเป็นประเด็นยุทธศาสตร์หนึ่ง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(๓.๑) ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

- (๑) สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ “การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน”
- (๒) สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ ในประเด็นยุทธศาสตร์ ๑ “การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์”
- (๓) สอดคล้องกับเป้าหมายหลักของแผนที่ ๒ “ความเป็นเลิศด้านวิชาการและการวิจัย (Academic and Research Excellence)”

(๓.๒) ผู้รับผิดชอบแผน

- (๑) รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ
- (๒) รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษาและศิษย์เก่าสัมพันธ์
- (๑) ผู้ช่วยอธิการบดีที่รับผิดชอบด้านการพัฒนาวิชาการ
- (๓) ผู้ช่วยอธิการบดีที่รับผิดชอบด้านการพัฒนานักศึกษาและศิษย์เก่า
- (๔) หน่วยงานสนับสนุนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการ และ กลุ่มงานพัฒนานักศึกษา

(๓.๓) เป้าประสงค์และตัวชี้วัด

เป้าประสงค์ที่ ๓ การพัฒนาหลักสูตรและเสริมสร้างความเข้มแข็งของหลักสูตร
รองรับการขับเคลื่อน Thailand ๔.๐

ตัวชี้วัด

- จำนวนบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาเข้าทำงานในหน่วยงานและประกอบอาชีพอิสระที่เพิ่มขึ้น
- ผลงานวิชาการในระดับบัณฑิตศึกษาที่ได้รับการตีพิมพ์หรือเผยแพร่ที่เพิ่มขึ้น
- ร้อยละของหลักสูตรที่มีการพัฒนา/ปรับปรุงที่มุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้และดึงดูดให้มีผู้เข้าศึกษาต่อเพิ่มขึ้น
- จำนวนนวัตกรรมกระบวนการเรียนการสอน ที่ตอบสนองการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ที่เพิ่มขึ้น
- จำนวนนวัตกรรมการเรียนรู้ของคณาจารย์ในรูปแบบของจำนวนผลงานวิชาการที่เพิ่มขึ้น
- ร้อยละเฉลี่ยของนักศึกษาที่สอบผ่านเกณฑ์การทดสอบความรู้ความสามารถด้านภาษาต่างประเทศ ก่อนจบการศึกษา
- จำนวนหน่วยงานที่ได้รับการประเมินคุณภาพ ตามระบบที่สกอ.ให้การรับรองอยู่ในระดับดีขึ้น

เป้าประสงค์ที่ ๔ : การพัฒนานักศึกษาให้เป็นพลเมืองของโลก และมีความสามารถในการแข่งขันได้

ตัวชี้วัด

- ความสำเร็จในการพัฒนานักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์
- ความสำเร็จของแผนพัฒนานักศึกษาและศิษย์เก่าสัมพันธ์

- โครงการ/กิจกรรมพัฒนานักศึกษา/ศิษย์เก่าที่สอดคล้องกับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยระยะ ๑๕ ปี

(๓.๔) กลยุทธ์การพัฒนา

ด้านการผลิตบัณฑิตและหลักสูตร

- (๑) พัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตร ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ๒๕๕๘ และเกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ในแนวทาง OBE
- (๒) พัฒนาหลักสูตรที่หลากหลายรองรับกลุ่มเป้าหมายใหม่ ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและมหาวิทยาลัย
- (๓) พัฒนาหลักสูตรเกษตรก้าวหน้า เช่น Smart Farming หรือ Organic Farming ที่มีความยืดหยุ่น บูรณาการศาสตร์ต่างๆ บูรณาการกับฐานเรียนรู้ มุ่งเน้นการปฏิบัติ และเชื่อมโยงกับเครือข่ายเกษตรกรและผู้ประกอบการ
- (๔) พัฒนา/ปรับปรุงรายวิชาศึกษาทั่วไปให้สนับสนุนการคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking) สร้างจิตสำนึกความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneur Mind) คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัย
- (๕) สนับสนุนให้บัณฑิตระดับปริญญาตรีที่มีความสามารถ เข้าศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา
- (๖) สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ มุ่งสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต
- (๗) สอดแทรกสาระสำคัญในหลักสูตรเพื่อความตระหนักในการเป็นพลเมืองโลก พลเมืองประเทศ และพลเมืองของสังคม ในการดำรงชีวิต
- (๘) ส่งเสริมกระบวนการบริหารหลักสูตรให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ
- (๙) พัฒนาอาจารย์ และบุคคลสายสนับสนุนวิชาการ ให้มีศักยภาพด้านการเรียนการสอนและปฏิบัติพันธกิจอื่นๆที่สอดคล้องกับการขับเคลื่อนประเทศรองรับ Thailand Digital Economy
- (๑๐) การใช้ศักยภาพอย่างเต็มที่ในการนำระบบบริหารสารสนเทศมาใช้ รวมถึงการให้ความสำคัญต่อการสื่อสารผ่านทางอินเทอร์เน็ต
- (๑๑) พัฒนาระบบการเรียนการสอนออนไลน์ทั้งแบบความรู้ให้เปล่าและการให้ปริญญา

- (๑๒) ส่งเสริมอาจารย์ให้พัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้กับทุกรายวิชา
- (๑๓) ส่งเสริมคณาจารย์ให้มีขวัญและกำลังใจและความก้าวหน้าทางวิชาการจากนวัตกรรมการเรียนการสอน
- (๑๔) สร้างเครือข่ายผู้ประกอบการ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนการสอน และสหกิจศึกษา
- (๑๕) สร้างสภาพแวดล้อมที่มีบรรยากาศความเป็นวิชาการ และเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา เช่น e-library ห้องสมุดมีเสียง ห้องสมุด ๒๔ ชั่วโมง หรือห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เป็นต้น
- (๑๖) พัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน ภายนอก และการรับรองมาตรฐานวิชาชีพ

ด้านการพัฒนานักศึกษา

- (๑) ส่งเสริมแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เป็นปัญญาอาสา จิตอาสา แก้ไขปัญหาชุมชน และลงมือปฏิบัติจริง
- (๒) ส่งเสริมกิจกรรมพัฒนานักศึกษาให้สอดคล้องกับความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ/อาชีพ
- (๓) สร้างสถานที่ทางวิชาการนอกห้องเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ เช่น Learning Space และ Co-working Space
- (๔) ส่งเสริมให้มีการบูรณาการงานระหว่างหน่วยงานสนับสนุนด้านการเรียนการสอน และการพัฒนานักศึกษา ในการจัดทำแผนปฏิบัติงาน/โครงการ โดยมุ่งเน้นผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์
- (๕) สนับสนุนให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกระบวนการต่างๆ ที่มุ่งสู่วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัย
- (๖) ให้ความรู้คณาจารย์ในการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมพัฒนานักศึกษาอย่างมีคุณภาพ
- (๗) สร้างความตระหนักถึงผลที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก เพื่อการดำรงชีวิตที่ดี มีความสุข
- (๘) พัฒนาระบบและรูปแบบกิจกรรมรับน้องใหม่ ให้สอดคล้องกับประเพณีที่ดีงาม คุณลักษณะของบัณฑิต ทันสมัย สร้างภาพลักษณ์ที่ดี และไม่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย
- (๙) สร้างเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชน และศิษย์เก่า เพื่อสนับสนุนด้านการสร้างประสบการณ์จริงของนักศึกษา

- (๑๐) ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมพัฒนานักศึกษานอกห้องเรียน ตามแผนพัฒนานักศึกษาและศิษย์เก่าสัมพันธ์ ให้ครบทั้ง ๕ ด้าน ครบทุกชั้นปี ในระดับปริญญาตรี ทั้งภายในและภายนอก
- (๑๑) พัฒนาระบบบริหารกิจการนักศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ
- (๑๒) ผลักดันให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน Roadmap การพัฒนามหาวิทยาลัย (Organic – Green – Eco)

(๓.๕) โครงการนำร่อง

ด้านการผลิตบัณฑิตและหลักสูตร

- (๑) โครงการส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานทางวิชาการทั้งในและต่างประเทศ สมาคมวิชาชีพ และภาคเอกชน
- (๒) โครงการพัฒนาทักษะด้านภาษาต่างประเทศของนักศึกษาให้ได้เกณฑ์มาตรฐานตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดในแต่ละระดับการศึกษา
- (๓) โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนา ปรับปรุง และบริหารหลักสูตร ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานในระดับสากล
- (๔) โครงการพัฒนา/ส่งเสริมอาจารย์ให้มีความรู้ด้านนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนและนวัตกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบของผลงานวิชาการ
- (๕) โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนา ปรับปรุง และบริหารหลักสูตร ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานในระดับสากล

ด้านการพัฒนานักศึกษานอกห้องเรียน

- (๑) โครงการ/กิจกรรมพัฒนานักศึกษาตามแผนพัฒนากิจกรรมนักศึกษาและศิษย์เก่า
- (๒) โครงการจิตอาสาพัฒนาชุมชน เช่น แบ่งบ้านสร้างเมือง
- (๓) โครงการสร้างเครือข่ายภาครัฐ เอกชน และศิษย์เก่า เพื่อสนับสนุนกิจกรรมนักศึกษา และทุนการศึกษา
- (๔) กิจกรรมพัฒนาทักษะภาษาและวัฒนธรรมต่างชาตินอกห้องเรียนแก่นักศึกษา
- (๕) โครงการทบทวนรูปแบบกิจกรรมรับน้องใหม่อย่างสร้างสรรค์

(๔) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ : การวิจัยเพื่อสังคม

การวิจัย เป็นหนึ่งในพันธกิจหลัก และวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งมหาวิทยาลัยแม่โจ้ มีส่วนสำคัญในการพัฒนาประเทศ พัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่ๆ ในการตอบโจทย์ความต้องการของสังคม และพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าต่อไป ดังนั้นมหาวิทยาลัยแม่โจ้จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการวิจัย ไว้เป็นส่วนหนึ่งในแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ ๑๒ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(๔.๑) ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

- (๑) สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ “การสร้างความสามารถในการแข่งขัน”
- (๒) สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ ในประเด็นยุทธศาสตร์ ๘ “วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม”
- (๓) สอดคล้องกับเป้าหมายหลักของแผนที่ ๒ “ความเป็นเลิศด้านวิชาการและการวิจัย (Academic and Research Excellence)”
- (๔) สอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔)

(๔.๒) ผู้รับผิดชอบแผน

- (๑) รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและเครือข่าย
- (๒) ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและส่งเสริมวิชาการการเกษตร
- (๓) หน่วยงานสนับสนุนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักวิจัยและส่งเสริมวิชาการการเกษตร

(๔.๓) เป้าประสงค์และตัวชี้วัด

เป้าประสงค์ที่ ๕ : มหาวิทยาลัยมีผลงานวิจัยมุ่งเน้นภาคการเกษตร ที่ตอบโจทย์ประเทศไทย Thailand ๔.๐ และชุมชน

ตัวชี้วัด

- (๑) ร้อยละของโครงการวิจัยที่สอดคล้องยุทธศาสตร์ชาติและยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัย (ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐)
- (๒) งบประมาณวิจัยจากงบประมาณแผ่นดินและแหล่งทุนภายนอกที่เพิ่มขึ้น (ร้อยละ ๑๐ ต่อปี)
- (๓) ร้อยละของผลงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์ (เชิงนโยบาย เชิงสาธารณะ เชิงวิชาการ พาณิชย ชุมชน ฯลฯ) เพิ่มขึ้น (ร้อยละ ๑๐ ต่อปี)
- (๔) ผลงานวิจัยที่ได้รับรางวัล (ไม่น้อยกว่า ๑๕ รางวัลต่อปี)

- (๕) จำนวนนักวิจัยที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน
- (๖) ความพึงพอใจของหัวหน้าโครงการต่อระบบการบริหารงานวิจัย (ร้อยละ ๘๐)

(๔.๔) กลยุทธ์การพัฒนา

ด้านการผลิตผลงานวิจัย

- (๑) กำหนดยุทธศาสตร์งานวิจัยที่ตอบโจทย์การพัฒนาประเทศไทย แก้ปัญหาพื้นที่ (Problem Oriented) และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาชาติ Thailand ๔.๐ นโยบายสำคัญของรัฐบาล และยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัย
- (๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างงานวิจัยที่ตอบโจทย์การพัฒนาประเทศไทย และแก้ปัญหาพื้นที่ เช่น Smart Foods, Smart Ingredients, Smart Agriculture, Energy, Ageing, Smart city, Water management ฯลฯ
- (๓) ส่งเสริมการทำงานในมิติของ Agricultural research for community
- (๔) ส่งเสริมและสนับสนุนการผลักดันผลงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์ (เชิงวิชาการ ชุมชน พาณิชย์ และสาธารณประโยชน์)
- (๕) ผลักดันให้เกิดหน่วยวิจัย (Research Unit) และศูนย์ความเป็นเลิศ (Excellence Center)
- (๖) สร้างเครือข่ายและแสวงหาแหล่งทุนสนับสนุนการวิจัย ทั้งจากภาครัฐและเอกชน ทั้งในและต่างประเทศ
- (๗) การส่งเสริมการทำงานต่อยอดโซลูชัน ออกแบบ Platform เพื่อเชื่อมโยงวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อการจัดการทรัพยากรของประเทศอย่างยั่งยืน

ด้านการพัฒนาสมรรถนะนักวิจัยและบุคลากรทางการวิจัย

- (๑) พัฒนาสมรรถนะนักวิจัยทุกระดับ ด้วยกลยุทธ์ วิธีการที่หลากหลายและเหมาะสมกับแต่ละกลุ่ม
- (๒) สร้างผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง และส่งเสริมนักวิจัยให้ทำงานเชิงพันธมิตรทั้งหน่วยงานภายในและภายนอกอย่างบูรณาการส่งเสริมอาจารย์ให้มีการทำงานเชิงพันธมิตรทั้งหน่วยงานภายในและภายนอกอย่างบูรณาการ
- (๓) ให้ความรู้อาจารย์และนักศึกษาด้านการพัฒนาแนวคิดเชิงนวัตกรรม การวิจัยต่อยอด ในภาคการเกษตร เพื่อสร้างนวัตกรรม
- (๔) การพัฒนา สนับสนุน และสร้างแรงจูงใจ ให้ทีมวิจัยภายในมีความแข็งแกร่ง เพื่อร่วมการทำงานกับกลุ่มมหาวิทยาลัย ๔.๐

- (๕) ส่งเสริมธรรมาภิบาลและจรรยาบรรณการวิจัย ให้กับนักวิจัย

ด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการงานวิจัยให้มีประสิทธิภาพ

- (๑) ทบทวนโครงสร้างหน่วยงานด้านการวิจัย ให้มีความกะทัดรัด คล่องตัว และเอื้อต่อการบริหารงานวิจัย
- (๒) ปรับระบบการทำงานหน่วยงานสนับสนุนการวิจัยให้มีความคล่องตัว มีจิตบริการ มีแนวคิดเชิงบูรณาการในการทำงานที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเชิงยุทธศาสตร์
- (๓) ปรับปรุงกฎระเบียบงานวิจัยให้คล่องตัวสอดคล้องกับการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับ
- (๔) บริหารจัดการกองทุนวิจัยให้มีประสิทธิภาพ
- (๕) พัฒนาระบบฐานข้อมูลงานวิจัยทุกมิติ (ผลงาน นักวิจัย วารสาร แหล่งทุน) และเผยแพร่ผ่านสื่อที่หลากหลาย
- (๖) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมแก่การทำวิจัย และการให้บริการงานวิจัย
- (๗) ระบบการให้บริการ One Stop Service สำหรับหน่วยงานที่ให้บริการด้านการวิจัย

(๔.๕) โครงการนำร่อง

- (๑) โครงการพัฒนายุทธศาสตร์การวิจัยมหาวิทยาลัยแม่โจ้
- (๒) พัฒนาสมรรถนะนักวิจัยและบุคลากรด้านการวิจัย
- (๓) โครงการพัฒนาระบบการให้บริการด้านการวิจัย

(๕) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ : การบริการวิชาการเพื่อพัฒนาชุมชนสังคม

สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่ง นอกจากภารกิจในการผลิตและการวิจัยแล้ว ยังมีหน้าที่รับผิดชอบต่อสังคมชุมชน โดยการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชน สนับสนุนทางวิชาการเพื่อยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ซึ่งมหาวิทยาลัยแม่โจ้ได้ให้ความสำคัญกับพันธกิจดังกล่าวมาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการให้บริการวิชาการแก่ชุมชนเกษตร ซึ่งถือเป็นรากฐานของมหาวิทยาลัยอยู่แล้ว ดังนั้นในแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ ๑๒ มหาวิทยาลัยยังคงให้ความสำคัญกับพันธกิจในด้านดังกล่าว โดยได้กำหนดเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการบริการวิชาการเพื่อพัฒนาชุมชนสังคม ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(๕.๑) ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

- (๑) สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ “การสร้างความสามารถในการแข่งขัน”
- (๒) สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ ในประเด็นยุทธศาสตร์ ๓ “การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน”
- (๓) สอดคล้องกับเป้าหมายหลักของแผนที่ ๓ “การบริการชุมชนและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ (Social Engagement and Partnership)”

(๕.๒) ผู้รับผิดชอบแผน

- (๑) รองอธิการบดีฝ่ายบริการวิชาการ
- (๒) ผู้ช่วยอธิการบดีที่รับผิดชอบด้านการบริการวิชาการสู่ชุมชน
- (๓) ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและส่งเสริมวิชาการการเกษตร
- (๔) หน่วยงานสนับสนุนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักวิจัยและส่งเสริมวิชาการการเกษตร

(๕.๓) เป้าประสงค์และตัวชี้วัด

เป้าประสงค์ที่ ๖ : มหาวิทยาลัยมีระบบการบริหารจัดการงานบริการวิชาการที่ดี มีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด

- งบประมาณบริการวิชาการจากงบประมาณแผ่นดินและแหล่งทุนภายนอกที่เพิ่มขึ้น
- รายได้จากการบริการวิชาการเพิ่มขึ้น
- ความสำเร็จในการจัดตั้งหน่วยงานบริการวิชาการ

- ความพึงพอใจของหัวหน้าโครงการต่อระบบการบริหารจัดการการบริการวิชาการ

เป้าประสงค์ที่ ๓ : มหาวิทยาลัยเป็นที่พึ่งของประชาชน และมีส่วนร่วมในการยกระดับการพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชน

ตัวชี้วัด

- ความสำเร็จของการพัฒนาชุมชนเป้าหมาย
- ความพึงพอใจของชุมชนต่อมหาวิทยาลัย

(๕.๔) กลยุทธ์การพัฒนา

- (๑) กำหนดยุทธศาสตร์การบริการวิชาการที่ตอบสนองการพัฒนาประเทศ แก้ปัญหาพื้นที่ และสร้างรายได้
- (๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการให้บริการวิชาการที่ตอบโจทย์การพัฒนาประเทศไทย และแก้ปัญหาพื้นที่
- (๓) บูรณาการงานบริการวิชาการสู่ชุมชน เพื่อสร้างรายได้อย่างเป็นรูปธรรม และพัฒนามหาวิทยาลัยอย่างก้าวกระโดด
- (๔) พัฒนาด้านแบบงานบริการวิชาการ/ฐานเรียนรู้ด้านการเกษตร/ที่เน้นการถ่ายทอดเทคโนโลยีเกิดการเรียนรู้และสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน
- (๕) จัดสรรงบประมาณที่เป็น seed money ในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการงานบริการวิชาการแบบมืออาชีพ
- (๖) กำหนดพื้นที่การทำงานเฉพาะในแต่ละปี เพื่อให้มีการวัดและประเมินผลกระทบของงานบริการวิชาการ
- (๗) สร้างเครือข่ายการให้บริการวิชาการกับหน่วยงานภายนอกทั้งระดับชุมชน ระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับโลก
- (๘) สนับสนุนการดำเนินงานโครงการในพระราชดำริ
- (๙) สนับสนุนให้อาจารย์คิดค้นนวัตกรรมงานบริการวิชาการ เพื่อเป็นต้นแบบการใช้งาน และสามารถพัฒนาเป็นผลงานในการขอตำแหน่งทางวิชาการ
- (๑๐) พัฒนาศักยภาพของบุคลากรในหน่วยงานให้สามารถทำงานด้านบริการวิชาการที่ตอบสนองต่อเป้าประสงค์ และมีแนวคิดเชิงยุทธศาสตร์
- (๑๑) จัดตั้งหน่วยงานสนับสนุนการให้บริการวิชาการแบบครบวงจร (One stop service) เพื่อพัฒนาระบบบริหารงานบริการวิชาการทั้งรูปแบบให้เปล่าและการหารายได้

- (๑๒) ปรับปรุงระเบียบ ประกาศ งานบริการวิชาการ ให้เกิดความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับ
- (๑๓) รวบรวมฐานข้อมูลโครงการ/กิจกรรม การบริการวิชาการ ของทุกหน่วยงาน เพื่อนำมาบริหารจัดการ และพัฒนารูปแบบการให้บริการแบบมืออาชีพ ทั้งในและต่างประเทศ และพัฒนาฐานข้อมูลบริการวิชาการทุกมิติ
- (๑๔) จัดทำรูปแบบการประชาสัมพันธ์ผลงานบริการวิชาการให้เป็นระบบ ชัดเจน ต่อเนื่อง หลากหลายช่องทาง เช่น application และ social media ข้อมูลด้านการเกษตรที่ใช้อย่าง เป็นปัจจุบัน และเป็นประโยชน์แก่เกษตรกร

(๕.๕) โครงการนำร่อง

- (๑) โครงการพัฒนายุทธศาสตร์การบริการวิชาการมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ให้ตอบ โจทย์ยุทธศาสตร์ประเทศ ยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัย และความต้องการของ ชุมชน
- (๒) โครงการบูรณาการองค์ความรู้เพื่อพัฒนาชุมชนอย่างก้าวกระโดด
- (๓) โครงการจัดตั้งหน่วยงานบริการวิชาการครบวงจร และทบทวนระบบ ระเบียบการให้บริการวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ
- (๔) โครงการพัฒนาฐานข้อมูลบริการวิชาการ และช่องทางเผยแพร่ผลงานที่ หลากหลาย

(๖) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๖ : การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ให้ความสำคัญกับการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมมาอย่างต่อเนื่อง นอกจากจะเป็นพันธกิจหลักของมหาวิทยาลัยแล้ว ยังถือเป็นหนึ่งในเป้าหมายของการมุ่งสู่การเป็น มหาวิทยาลัยแห่งชีวิต ตามยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยระยะ ๑๕ ปี นอกจากนี้ มหาวิทยาลัย ยังได้พัฒนาแผนทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมระยะ ๕ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) ซึ่งใช้เป็นกรอบแนวคิดหลักในการจัดทำประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ในแผนพัฒนาการศึกษามหาวิทยาลัย แม่โจ้ระยะที่ ๑๒ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(๖.๑) ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

- (๑) สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ “การสร้าง การเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม”

- (๒) สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ ในประเด็น ยุทธศาสตร์ ๔ “การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน”
- (๓) สอดคล้องกับเป้าหมายหลักของแผนที่ ๓ “การบริการชุมชนและการสร้าง เครือข่ายความร่วมมือ (Social Engagement and Partnership)”

(๖.๒) ผู้รับผิดชอบแผน

- (๑) รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษาและศิษย์เก่าสัมพันธ์
- (๒) ผู้ช่วยอธิการบดีที่รับผิดชอบด้านศิลปวัฒนธรรม
- (๓) หน่วยงานสนับสนุนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม

(๖.๓) เป้าประสงค์และตัวชี้วัด

เป้าประสงค์ที่ ๔ : การดำรงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
ตัวชี้วัด

- ความสำเร็จของแผนทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

(๖.๔) กลยุทธ์การพัฒนา

- (๑) จัดทำและขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นมหาวิทยาลัยแม่โจ้
- (๒) ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรและนักศึกษา มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น
- (๓) ส่งเสริมสนับสนุนให้นักศึกษา บุคลากร และชุมชน มีจิตสำนึกรักษาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
- (๔) รวบรวมผลงาน ความเชี่ยวชาญของบุคลากรด้านศิลปวัฒนธรรมเพื่อเผยแพร่ในฐานะข้อมูลด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
- (๕) เผยแพร่ผลงานทางศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่หลากหลายรูปแบบและหลายภาษา
- (๖) พัฒนาระบบบริหารจัดการด้านศิลปวัฒนธรรมที่มีประสิทธิภาพ
- (๗) พัฒนาศูนย์เรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมระดับชาติ (ศูนย์เรียนรู้วิถีเกษตรวิถีแม่โจ้ และศูนย์เรียนรู้วัฒนธรรมเกษตรล้านนา)

(๖.๕) โครงการนำร่อง

- (๑) โครงการพัฒนาและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การทำงานบำรุงศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นมหาวิทยาลัยแม่โจ้
- (๒) โครงการฝึกอบรมศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นแก่นักศึกษา บุคลากร และประชาชนทั่วไป
- (๓) โครงการพัฒนารฐานข้อมูลและสื่อประชาสัมพันธ์ด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
- (๔) โครงการพัฒนาศูนย์เรียนรู้วิถีเกษตรวิถีแม่โจ้ และศูนย์เรียนรู้วัฒนธรรมเกษตรล้านนา

(๗) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๗ : ความเป็นนานาชาติ

ในโลกยุคโลกาภิวัตน์ ที่มีการเชื่อมโยงอย่างไร้พรมแดน ทุกองค์กรรวมทั้งสถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อรองรับความเป็นนานาชาติ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเป็นสากล ที่ผ่านมามหาวิทยาลัยแม่โจ้ได้มีความร่วมมือกับหน่วยงาน องค์กรต่างๆ ในระดับนานาชาติ หลากหลายรูปแบบทั้งด้านการผลิตบัณฑิต การวิจัย บริการวิชาการ และการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ซึ่งจะเห็นว่าในปัจจุบันความเป็นนานาชาติได้เข้ามาแทรกอยู่ในทุกพันธกิจของมหาวิทยาลัย และมีแนวโน้มขยายตัวมากขึ้นในยุค Thailand ๔.๐ และมหาวิทยาลัย ๔.๐

ดังนั้นมหาวิทยาลัยแม่โจ้จึงได้กำหนดให้มีประเด็นยุทธศาสตร์ด้านความเป็นนานาชาติ ไว้เป็นแผนงานหนึ่งในแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ ๑๒ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(๗.๑) ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

- (๑) สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ “การสร้างความสามารถในการแข่งขัน” และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ “การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน”
- (๒) สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ ในประเด็นยุทธศาสตร์ ๑ “การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์” และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑๐ “การต่างประเทศ ประเทศเพื่อนบ้าน และภูมิภาค”
- (๓) สอดคล้องกับเป้าหมายหลักของแผนที่ ๓ “การบริการชุมชนและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ (Social Engagement and Partnership)”

(๓.๒) ผู้รับผิดชอบแผน

- (๑) รองอธิการบดีฝ่ายต่างประเทศ
- (๒) หน่วยงานสนับสนุนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กองวิเทศสัมพันธ์ ศูนย์ภาษา และบัณฑิตวิทยาลัย

(๓.๓) เป้าประสงค์และตัวชี้วัด

เป้าประสงค์ที่ ๙ : มหาวิทยาลัยมีเครือข่ายและมีพันธกิจที่ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ

ตัวชี้วัด

- ความสำเร็จในการจัดตั้งวิทยาลัยนานาชาติอย่างเป็นรูปธรรม
- ความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในต่างประเทศที่เข้มแข็งมากขึ้น และมีกิจกรรมร่วมกันมากขึ้น
- บุคลากรและนักศึกษามีความมุ่งมั่นพัฒนาตนเองและหน่วยงานสู่ความเป็นนานาชาติ
- มหาวิทยาลัยมีสภาพแวดล้อมความเป็นนานาชาติที่ดีและเหมาะสม

(๓.๔) กลยุทธ์การพัฒนา

- (๑) จัดตั้งวิทยาลัยนานาชาติเป็นหน่วยงานขับเคลื่อนยกระดับการพัฒนาพันธกิจสู่ความเป็นนานาชาติ
- (๒) พัฒนาหลักสูตรนานาชาติทั้งระยะสั้น กลาง ยาว จากองค์ความรู้ที่โดดเด่นของมหาวิทยาลัย
- (๓) สนับสนุนให้คณะ/วิทยาลัยยกระดับการทำงานตามพันธกิจให้ได้มาตรฐานในระดับนานาชาติ
- (๔) เพิ่มจำนวนนักศึกษาแลกเปลี่ยน และนักศึกษาที่ไปสหกิจศึกษาในต่างประเทศให้มากขึ้น ในอัตราที่เหมาะสมและควบคุมได้
- (๕) พัฒนาศักยภาพนักศึกษาด้านการประกอบวิชาชีพและการทำงานข้ามวัฒนธรรม
- (๖) กำหนดมาตรฐานสมรรถนะด้านการใช้ภาษาอังกฤษของนักศึกษาและบุคลากร และพัฒนาให้เกิดผลสำเร็จ
- (๗) จัดประชุม สัมมนาทางวิชาการ เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือทางด้านวิชาการ วิจัย แลกเปลี่ยนประสบการณ์ องค์ความรู้ และเผยแพร่

ผลงานวิจัย และจัดกิจกรรมใหญ่ที่มีผลต่อภาพลักษณ์มหาวิทยาลัยในระดับนานาชาติ ด้านที่เกี่ยวข้องกับนโยบายมหาวิทยาลัยและทิศทางโลก

- (๘) สร้างเครือข่ายมหาวิทยาลัยและองค์กรที่มีความร่วมมือในกลุ่มประเทศอาเซียนบวกหกให้ครบถ้วน เน้นความเข้มแข็งของความร่วมมือ จริงใจ และมีกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ร่วมกัน
- (๙) ส่งเสริมและสนับสนุนการเข้าร่วมกิจกรรมที่จะพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาและบุคลากร โดยเน้นให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างประเทศ การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ตลอดจนสามารถพัฒนาความรู้ความสามารถสู่ระดับสากล (Global Scholar) โดยการแลกเปลี่ยนนักศึกษาและบุคลากรไทยในทุกระดับกับต่างประเทศ
- (๑๐) พัฒนาช่องทางสื่อสารของมหาวิทยาลัยให้อยู่ในระดับมาตรฐานสากล
- (๑๑) บริหารจัดการอย่างบูรณาการ เพื่อส่งเสริมให้เกิดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของความเป็นนานาชาติ
- (๑๒) การจัดระบบการดูแลอาจารย์ นักศึกษา นักวิชาการต่างชาติ ที่ครอบคลุมการให้บริการทุกด้าน เช่น ที่พักที่ดี สะอาด เหมาะสม แก่นักศึกษา และผู้มาเยือนจากต่างชาติรวมทั้งจัดทำป้ายและสื่อที่จำเป็นเพื่อให้ชาวต่างชาติสามารถใช้ชีวิตอยู่ในมหาวิทยาลัยได้อย่างมีความสุข
- (๑๓) เข้าร่วมการจัดอันดับในโครงการต่างๆ ในระดับนานาชาติ

(๗.๕) โครงการนำร่อง

- (๑) โครงการจัดตั้งวิทยาลัยนานาชาติ
- (๒) โครงการพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศแก่นักศึกษาและบุคลากรอย่างน้อย ๑ ภาษา
- (๓) กิจกรรมส่งเสริมบรรยากาศความเป็นนานาชาติภายในมหาวิทยาลัย
- (๔) โครงการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อรองรับความเป็นนานาชาติ
- (๕) โครงการส่งเสริมความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาชั้นนำระดับโลก

(๘) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๘ : การบริหารทรัพยากรและต้นทุนการผลิต

ในการพัฒนาสู่การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐต่อไปในช่วงแผนพัฒนาระยะที่ ๑๒ มหาวิทยาลัยจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการบริหารทรัพยากร และการสร้างรายได้ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการพึ่งพาตนเองให้ได้มากขึ้น และการใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดตามเจตนารมณ์ของการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ดังนั้นมหาวิทยาลัยแม่โจ้จึงได้ระบุเรื่องการบริหารทรัพยากรและต้นทุนการผลิต ไว้เป็นส่วนหนึ่งของประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนา ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(๘.๑) ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

- (๑) สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ “ความมั่นคง”
- (๒) สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ ในประเด็นยุทธศาสตร์ ๕ “ความมั่นคง”
- (๓) สอดคล้องกับเป้าหมายหลักของแผนที่ ๔ “ศักยภาพในการพัฒนามหาวิทยาลัยอย่างยั่งยืน (Sustainability)”

(๘.๒) ผู้รับผิดชอบแผน

- (๑) รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร
- (๒) ผู้ช่วยอธิการบดีที่รับผิดชอบด้านการบริหารทรัพยากรและหน่วยงานวิสาหกิจ
- (๓) หน่วยงานสนับสนุนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กองคลัง กองแผนงาน สำนักงานบริหารทรัพยากร และหน่วยงานวิสาหกิจต่างๆ

(๘.๓) เป้าประสงค์และตัวชี้วัด

เป้าประสงค์ที่ ๑๐ : มหาวิทยาลัยแห่งชีวิตที่มีความมั่นคงทางการเงิน และเติบโตอย่างยั่งยืน

ตัวชี้วัด

- ความสำเร็จในการบริหารจัดการทรัพยากรและการคลังของมหาวิทยาลัย
- รายได้ประเภทเงินผลประโยชน์ที่เพิ่มขึ้น
- กองทุนพัฒนามหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้น

(๘.๔) กลยุทธ์การพัฒนา

- (๑) พัฒนาระบบสารสนเทศในการบริหารทรัพยากร(หมุนเวียน และไม่หมุนเวียน) และดูแลระบบสารสนเทศให้สมบูรณ์ ถูกต้อง ทันสมัย และทันเหตุการณ์

- (๒) วิเคราะห์ผลตอบแทนจากทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย และความเป็นไปได้ในการลงทุนในทรัพย์สิน กำหนดผลตอบแทนขั้นต่ำในการลงทุนทรัพย์สิน
- (๓) ปรับโครงสร้างการบริหาร ไม่ให้มีการซ้ำซ้อน ให้มีการบูรณาการร่วมกัน เพื่อการเกิดการคุ้มค่า ประหยัด
- (๔) ปรับระเบียบเกี่ยวกับการเงิน การจัดซื้อจัดจ้าง ให้ประสิทธิภาพ รวดเร็ว คล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ รวมทั้งกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง โดยให้มีการรวมศูนย์มากที่สุด
- (๕) สร้างสำนึกเกี่ยวกับต้นทุนและการใช้จ่ายให้แก่บุคลากร
- (๖) จัดมืออาชีพในการบริหารทรัพย์สิน โดยกำหนด TOR ให้เหมาะสม
- (๗) กำหนดการรายงานผลการบริหารทรัพย์สิน และต้นทุนทุกไตรมาส
- (๘) ปรับระบบการทำงานของหน่วยงานและบุคลากรที่ทำงานด้านทรัพย์สิน ให้เป็นต้นแบบในการบริหารทรัพย์สินอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ตระหนักถึงความสำคัญของการแสวงหารายได้ ตระหนักเรื่องต้นทุน การประหยัด และการให้บริการเพื่อสนับสนุนการสร้างรายได้
- (๙) ปรับปรุงระบบการบริหารจัดการพื้นที่เพื่อการใช้ประโยชน์สูงสุดและรองรับการแสวงหารายได้
- (๑๐) เพิ่มช่องทางการแสวงหารายได้จากทรัพย์สิน และองค์ความรู้ รวมทั้งปรับปรุงระบบระเบียบที่เกี่ยวข้อง ให้เอื้อต่อการแสวงหารายได้เพื่อการพึ่งพาตนเอง และการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- (๑๑) สร้างโมเดลความสำเร็จให้เป็นธุรกิจแยกจากการเรียนการสอน เช่น ร้านอาหาร เชื่อมโยงกับปลา ผัก และสินค้าอินทรีย์อื่นๆ ของมหาวิทยาลัย
- (๑๒) รวบรวม Product & Service เพื่อสร้างรายได้เชิงรุก ทั้ง Value Added จากการบริการวิชาการ เพื่อสร้าง MJU Brand สร้างรายได้ให้แก่ชุมชน และมหาวิทยาลัย
- (๑๓) รณรงค์การใช้ทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด (ลดการใช้พลังงาน/อาคารประหยัดพลังงาน)
- (๑๔) การบริหารงบประมาณที่ยืดหยุ่น เพื่อสนับสนุนการสร้างรายได้จากองค์ความรู้ (ไม่ก่อให้เกิดปัญหาด้านการปฏิบัติ/มีหน่วยงานกลางช่วยประสานกับนักวิจัย)
- (๑๕) สร้างรายได้จากฟาร์มและนวัตกรรมต่างๆ (สร้าง OTOP แม่โจ้)

- (๑๖) ปรับนโยบายเงินรายได้ และสร้างแรงจูงใจสำหรับหน่วยงานที่สามารถมีเงินเหลือจ่าย และแสวงหาเงินรายได้จากผลประโยชน์อื่นๆ เพื่อให้เกิดการพึ่งพาตนเอง และการกระจายอำนาจการบริหารงาน
- (๑๗) พัฒนาระบบการจัดการทรัพย์สินทางปัญญา ทั้งด้านบุคลากรและหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อสร้างรายได้จากทรัพย์สินทางปัญญา

(๘.๕) โครงการนำร่อง

- (๑) โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการทรัพย์สินและการคลัง
- (๒) โครงการทบทวนระบบ ระเบียบ และข้อบังคับ เพื่อการบริหารทรัพย์สินอย่างมีประสิทธิภาพ
- (๓) โครงการแสวงหารายได้จากทรัพย์สินและองค์ความรู้
- (๔) โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์แม่โจ้ (MJU Brands)

(๙) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๙ : ทรัพยากรบุคคล

ทรัพยากรบุคคล ถือเป็นต้นทุนที่สำคัญของทุกองค์กร และเป็นกลไกหลักในการที่จะขับเคลื่อนให้มหาวิทยาลัยประสบความสำเร็จในทุกพันธกิจ ดังนั้นการที่มีมหาวิทยาลัยมีบุคลากรที่มีศักยภาพสูง จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนามหาวิทยาลัยอย่างยั่งยืนในอนาคต ดังนั้นมหาวิทยาลัยจึงได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ด้านทรัพยากรบุคคลไว้ในแผนพัฒนาระยะที่ ๑๒ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(๙.๑) ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

- (๑) สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ “การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน”
- (๒) สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ ในประเด็นยุทธศาสตร์ ๑ “การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์”
- (๓) สอดคล้องกับเป้าหมายหลักของแผนที่ ๔ “ศักยภาพในการพัฒนามหาวิทยาลัยอย่างยั่งยืน (Sustainability)”

(๙.๒) ผู้รับผิดชอบแผน

- (๑) รองอธิการบดีฝ่ายยุทธศาสตร์
- (๒) ผู้ช่วยอธิการบดีที่รับผิดชอบด้านการพัฒนามุคกลาง
- (๓) หน่วยงานสนับสนุนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กองการเจ้าหน้าที่

(๙.๓) เป้าประสงค์และตัวชี้วัด

เป้าประสงค์ที่ ๑๑ : มหาวิทยาลัยมีบุคลากรที่มีศักยภาพสอดคล้องกับการมุ่งสู่ University ๔.๐

ตัวชี้วัด

- ความสำเร็จของแผนพัฒนามุคกลาง
- สัดส่วนบุคลากรสายวิชาการต่อสายสนับสนุนที่เพิ่มขึ้น
- สัดส่วนของอาจารย์ที่มีคุณวุฒิปริญญาเอกเพิ่มขึ้น
- สัดส่วนของบุคลากรสายวิชาการที่มีตำแหน่งทางวิชาการเพิ่มขึ้น

(๙.๔) กลยุทธ์การพัฒนา

- (๑) ปรับเปลี่ยนกระบวนการดำเนินงานให้เหมาะสมกับการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับ สร้างความศรัทธา ความเชื่อมั่น ให้บุคลากรต้องการเข้ามามีส่วนร่วม

ในการพัฒนาองค์กรอย่างเต็มกำลังความสามารถ มีความตื่นตัว ทำงานเชิงรุก มีค่านิยมหลักขององค์กรร่วมกัน และทำงานอย่างมีความสุข

- (๒) สร้างวัฒนธรรมการทำงานให้เป็นหนึ่งเดียวกัน เป้าหมายเดียวกัน ทุ่มเทฮึกเหิม ช่วยเหลือ และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน
- (๓) พัฒนาบุคลากรให้มีสมรรถนะ (Competency) มีจิตบริการ (Service mind) และทำงานได้หลายหน้าที่ (Multi-functional)
- (๔) จัดระบบการพัฒนาบุคลากรที่คำนึงถึงผลลัพธ์ มุ่งเน้นผลงานเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic) และเน้นผลลัพธ์สุดท้ายที่ต้องส่งมอบ (Deliverables & Value added activities)
- (๕) ยึดหลักการ (Principle Based) และประยุกต์ใช้หลักการให้สอดคล้องกับความเป็นจริงของบุคคลและสถานการณ์
- (๖) จัดโครงสร้างการบริหารโดยยึดบทบาทการบริหารทรัพยากรบุคคลเป็นหลัก (Role Based)
- (๗) กระจาย/มอบอำนาจและเน้นความแตกต่าง (Decentralization, Differentiation and Customization)
- (๘) การบริหารทรัพยากรบุคคลเชื่อมโยงและสนับสนุนให้หน่วยงานบรรลุเป้าหมายความสำเร็จ (Alignment)
- (๙) พัฒนาแผนอัตรากำลังและจัดระบบบริหารงานบุคคลให้สอดคล้องกับโครงสร้างและภาระหน้าที่ของหน่วยงาน ให้เกิดความกระชับ คล่องตัว เกลียอัตรากำลังให้เหมาะสม ลดหน่วยงานและตำแหน่งที่ไม่จำเป็น (Lean)
- (๑๐) พัฒนาระบบการประเมินคุณภาพการปฏิบัติงานบุคลากรที่โปร่งใสและเป็นธรรม
- (๑๑) สร้างพลังพลเมืองที่ดีทั้งนักศึกษาและบุคลากร (บุคลากรเป็นแบบอย่างแก่นักศึกษา) ให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม มีวินัย มีมารยาท และเคารพกติกา

(๙.๕) โครงการนำร่อง

- (๑) โครงการพัฒนาและขับเคลื่อนกิจกรรมตามแผนพัฒนาบุคลากรมหาวิทยาลัยแม่โจ้
- (๒) โครงการทบทวนโครงสร้างและแผนอัตรากำลังให้เหมาะสมกับการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับ
- (๓) โครงการรณรงค์และสื่อสารองค์กรเพื่อสร้างพลังและการมีส่วนร่วมในการพัฒนามหาวิทยาลัย

(๑๐) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑๐ : การมุ่งสู่มหาวิทยาลัยเชิงนิเวศ (GO. Eco. U.)

มหาวิทยาลัยแม่โจ้ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาระยะ ๑๕ ปี (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๖๙) เอาไว้ โดยกำหนดเป้าหมายในการมุ่งสู่มหาวิทยาลัยเกษตรอินทรีย์ มหาวิทยาลัยสีเขียว และมหาวิทยาลัยเชิงนิเวศ ซึ่งทั้ง ๓ เป้าหมายตั้งอยู่บนหลักแนวคิดการพัฒนาเดียวกัน คือการพัฒนาอย่างยั่งยืน เคารพ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมอันดีงาม และการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ดังนั้นในแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ ๑๒ ซึ่งถือเป็นช่วงกลางของยุทธศาสตร์การพัฒนา ๑๕ ปี จึงได้ให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน จึงได้กำหนดไว้เป็นหนึ่งในประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนา คือการมุ่งสู่มหาวิทยาลัยเชิงนิเวศ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(๑๐.๑) ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

- (๑) สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ “การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม”
- (๒) สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ ในประเด็นยุทธศาสตร์ ๔ “การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน”
- (๓) สอดคล้องกับเป้าหมายหลักของแผนที่ ๔ “ศักยภาพในการพัฒนามหาวิทยาลัยอย่างยั่งยืน (Sustainability)”

(๑๐.๒) ผู้รับผิดชอบแผน

- (๑) รองอธิการบดีฝ่ายยุทธศาสตร์
- (๒) ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกายภาพ
- (๓) หน่วยงานสนับสนุนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กองแผนงาน กองอาคารและสถานที่ กองสวัสดิการ ฯลฯ

(๑๐.๓) เป้าประสงค์และตัวชี้วัด

เป้าประสงค์ที่ ๑๒ : มหาวิทยาลัยแห่งชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
ตัวชี้วัด

- ความสำเร็จของยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยระยะ ๑๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๖๙)
- ผลการจัดอันดับ Green University ที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

(๑๐.๔) กลยุทธ์การพัฒนา

- (๑) จัดทำผังแม่บท และปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมตามหลักเกณฑ์ Green University Ranking ทั้งด้านกายภาพ ลดขยะ ลดมลพิษ ลดการใช้พลังงานฟอสซิล และระบบขนส่งที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- (๒) ส่งเสริมหน่วยงานภายในให้พัฒนาสู่ Green Office
- (๓) บูรณาการทุกพันธกิจของมหาวิทยาลัยให้สอดคล้อง และร่วมขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ GO. Eco. U. ด้วยกลไกทั้งด้านการบริหารและงบประมาณ
- (๔) ปรับปรุงสภาพแวดล้อมเพื่อสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ เช่น ห้องเรียนกลางแจ้ง พื้นที่นันทนาการ Thinking space ห้องเรียนเสมือนจริง ฯลฯ
- (๕) สร้างจิตสำนึกที่ดี เคารพ รัก และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตามนโยบายมหาวิทยาลัยแห่งชีวิต แก่นักศึกษา บุคลากร และชุมชน
- (๖) วางระบบการบริหารจัดการขยะ ตั้งแต่การลดปริมาณขยะ รณรงค์การคัดแยก การขนย้าย การจัดเก็บ และการทำลายขยะ ทั้งขยะทั่วไปและขยะมีพิษ เพื่อลดค่าใช้จ่าย หรือสร้างรายได้จากขยะ
- (๗) บูรณาการองค์ความรู้สู่ชุมชน เพื่อสร้างต้นแบบชุมชนเชิงนิเวศ ที่มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน อุดมด้วยดิน น้ำ ป่า ปศุสัตว์ และอาชีพ

(๑๐.๕) โครงการนำร่อง

- (๑) โครงการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยระยะ ๑๕ ปี
- (๒) โครงการจัดทำผังแม่บทและปรับปรุงโครงสร้างทางกายภาพสู่ Green University
- (๓) โครงการสนับสนุนหน่วยงานภายในสู่ Green Office
- (๔) โครงการบริหารจัดการขยะด้วยหลักการ ๓Rs
- (๕) โครงการปรับปรุงสภาพแวดล้อมเพื่อสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้
- (๖) โครงการศูนย์รักษาความปลอดภัยและบรรเทาภัยพิบัติของมหาวิทยาลัย
- (๗) โครงการต้นแบบชุมชนเชิงนิเวศ ที่มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน (โครงการ “แม่โจ้-แจ่ม”)

งานหนัก ไม่เหนื่อยกว่าตน จ.ม.ส.

 มหาวิทยาลัยแม่โจ้ : Maejo University

63 หมู่ 4 ต.หนองหาร อ.สันทราย จ.เชียงใหม่ 50290

โทรศัพท์ : 0 5387 3000 โทรสาร : 0 5387 3015

63 Moo 4 Nonghan Sub-District,

Sansai District, Chiangmai 50290

Tel. : 66 5387 3000 Fax. : 66 5387 3015